

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

VYHODNOCENÍ VLIVŮ UPLATŇOVÁNÍ POLITIKY ÚZEMNÍHO ROZVOJE ČR VE ZNĚNÍ AKTUALIZACE Č. 1 NA UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

Ministerstvo pro místní rozvoj

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Požizovatel:
Ministerstvo pro místní rozvoj
Staroměstské náměstí 6, Praha 1, PSČ 110 15

Objednatel:
Ústav územního rozvoje
Jakubské nám. 3, PO BOX 23, Brno, PSČ 658 34

Zpracovatel:
EKOTOXA s.r.o.
Fišova 7, Brno, PSČ 602 00:

AUTORSKÝ KOLEKTIV

EKOTOXA s.r.o.

Mgr. Zdeněk Frélich

autorizovaná osoba dle zákona č.100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
autorizovaná osoba dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
koordinace prací

Dr. Ing. Jiří Vrubel – odborné konzultace

Mgr. Pavla Škarková – ovzduší a hlukové znečištění, zdraví obyvatel

Mgr. Žaneta Žůrková – ekonomický pilíř

Bc. Tomáš Mühr - mapové a datové podklady

RADDIT consulting s.r.o.

RNDr. Radim Misaček – technická infrastruktura, vodní hospodářství, půdní fond

Mgr. Lenka Trojáčková – technická infrastruktura, vodní hospodářství, půdní fond

Centrum dopravního výzkumu, v. v. i.

Ing. Ivo Dostál – dopravní infrastruktura

EKOTOXA s.r.o.
-5- Fišova 403/7
602 00 Brno, Černá Pole
iČ: 64608531, DIČ: CZ64608531

OBSAH

ÚVOD A METODICKÝ POSTUP ZPRACOVÁNÍ VYHODNOCENÍ	11
A. VYHODNOCENÍ VLIVŮ UPLATŇOVÁNÍ PÚR ČR, VE ZNĚNÍ AKTUALIZACE Č.1, NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	15
A.1 TĚŽBA NEROSTNÝCH SUROVIN	15
A.1.1 Základní charakteristika současného stavu	15
A.1.2 Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů	19
A.1.3 Zhodnocení vazeb zjištěných trendů ve vztahu k uplatňování PÚR ČR	20
A.1.4 Doporučení	20
A.2 KVALITA OVZDUŠÍ	21
A.2.1 Základní charakteristika současného stavu	21
A.2.2 Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů	23
A.2.3 Zhodnocení vazeb zjištěných trendů ve vztahu k uplatňování PÚR ČR	25
A.2.1 Doporučení	26
A.3 PŘÍRODA A KRAJINA	27
A.3.1 Základní charakteristika současného stavu	27
A.3.2 Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů	30
A.3.3 Zhodnocení vazeb zjištěných trendů ve vztahu k uplatňování PÚR ČR	31
A.3.4 Doporučení	31
A.4 PŮDNÍ FOND	32
A.4.1 Základní charakteristika současného stavu	32
A.4.2 Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů	34
A.4.3 Zhodnocení vazeb zjištěných trendů ve vztahu k uplatňování PÚR ČR	37
A.4.4 Doporučení	38
A.5 VODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ	39
A.5.1 Základní charakteristika současného stavu	39
A.5.2 Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů	42
A.5.3 Zhodnocení vazeb zjištěných trendů ve vztahu k uplatňování PÚR ČR	43
A.5.4 Doporučení	44
A.6 VLIVY NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ Z HLEDISKA UPLATŇOVÁNÍ POLITIKY ÚZEMNÍHO ROZVOJE ČR V RÁMCI ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE KRAJŮ	45
A.6.1 Úvod	45
A.6.2 Hodnocení změn vyvolaných PUR ČR, ve znění Aktualizace č. 1, v zásadách územního rozvoje krajů.	45
A.6.3 Požadavky v oblasti ŽP pro schválené záměry PÚR ČR v jednotlivých aktualizovaných ZÚR (na základě Vyhodnocení vlivů na ŽP a stanovisek k /aktualizaci/ ZÚR)	48
A.6.4 Doporučení	51
B. VYHODNOCENÍ VLIVŮ UPLATŇOVÁNÍ PÚR ČR, VE ZNĚNÍ AKTUALIZACE Č.1, NA ÚZEMÍ NATURA 2000	52
B.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA SOUČASNÉHO STAVU	52
B.2 VÝVOJ ZA HODNOCENÉ OBDOBÍ A SOUHRN HLAVNÍCH TRENDŮ	53
B.3 ZHODNOCENÍ VAZEB ZJIŠTĚNÝCH TRENDŮ VE VZTAHU K UPLATŇOVÁNÍ PÚR ČR	56
B.3.1 Vazby PÚR a ZÚR ve sledovaném období z hlediska hodnocení vlivů na soustavu Natura 2000	56
B.4 DOPORUČENÍ	57
C. VYHODNOCENÍ VLIVŮ UPLATŇOVÁNÍ PÚR ČR, VE ZNĚNÍ AKTUALIZACE Č.1, NA STAV A VÝVOJ ÚZEMÍ	58
C.1 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	58
C.1.1 Vodní hospodářství	58
C.1.2 Zásobování elektrickou energií a teplem	60
C.1.3 Zásobování plynem	64
C.1.4 Ropovody a dálkovody	67
C.1.5 Zhodnocení vazeb zjištěných trendů ve vztahu k uplatňování PÚR ČR	67
C.1.6 Doporučení	68
C.2 DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA	69
C.2.1 Základní charakteristika současného stavu	69

C.2.2	Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů	71
C.2.3	Zhodnocení vazeb zjištěných trendů ve vztahu k uplatňování PÚR ČR	79
C.2.4	Doporučení	79
C.3	HLAVNÍ CHARAKTERISTIKY EKONOMICKÉHO VÝVOJE	80
C.3.1	Základní charakteristika současného stavu	80
C.3.2	Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů	80
C.3.3	Zhodnocení vazeb zjištěných trendů ve vztahu k uplatňování PÚR ČR	84
C.3.4	Doporučení	85
C.4	HLAVNÍ DEMOGRAFICKÉ TRENDY	86
C.4.1	Základní charakteristika současného stavu	86
C.4.2	Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů	87
C.4.3	Zhodnocení vazeb zjištěných trendů ve vztahu k uplatňování PÚR ČR	91
C.4.4	Doporučení	91
C.5	ZDRAVÍ OBYVATEL	93
C.5.1	Základní charakteristika současného stavu	93
C.5.2	Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů	93
C.5.3	Zhodnocení vazeb zjištěných trendů ve vztahu k uplatňování PÚR ČR	94
C.5.4	Doporučení	94
D.	VYHODNOCENÍ VLIVŮ UPLATŇOVÁNÍ PÚR ČR, VE ZNĚNÍ AKTUALIZACE Č.1, NA VYVÁŽENOST VZTAHU PODMÍNEK PRO PŘÍZNIVÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, PRO HOSPODÁŘSKÝ ROZVOJ A PRO SOUDRŽNOST SPOLEČENSTVÍ OBYVATEL ÚZEMÍ	95
E.	VYHODNOCENÍ VLIVŮ UPLATŇOVÁNÍ REPUBLIKOVÝCH PRIORITY ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ OBSAŽENÝCH V PÚR ČR, VE ZNĚNÍ AKTUALIZACE Č.1	97
F.	VYHODNOCENÍ VLIVŮ UPLATŇOVÁNÍ PÚR ČR, VE ZNĚNÍ AKTUALIZACE Č.1, Z HLEDISKA PODMÍNEK PRO PŘEDCHÁZENÍ ZJIŠTĚNÝM RIZIKŮM OVLIVŇUJÍCÍM POTŘEBY ŽIVOTA SOUČASNÉ GENERACE OBYVATEL ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ A PŘEDPOKLÁDANÝM OHROŽENÍM PODMÍNEK ŽIVOTA GENERACÍ BUDOUCÍCH	105
G.	VÝČET A POPIS ZJIŠTĚNÝCH NEPŘEDPOKLÁDANÝCH NEGATIVNÍCH VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ ZPŮSOBENÝCH UPLATŇOVÁNÍM PÚR ČR, VE ZNĚNÍ AKTUALIZACE Č.1	107
H.	NÁVRHY PRO PŘÍPADNOU ELIMINACI, MINIMALIZACI NEBO KOMPENZACI ZJIŠTĚNÝCH NEGATIVNÍCH VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	108
I.	PODNĚTY NA PŘÍPADNOU AKTUALIZACI PÚR ČR, VE ZNĚNÍ AKTUALIZACE Č.1	109
J.	PŘEHLED POUŽITÝCH ZDROJŮ A SEZNAM ZKRATEK	110

SEZNAM TABULEK

TAB. 1: ZDÁNLIVÁ SPOTŘEBA NEROSTNÝCH SUROVIN V ČR ZA ROK	15
TAB. 2: VYBRANÉ STATISTICKÉ ÚDAJE PRŮZKUMU A DOBÝVÁNÍ VÝHRADNÍCH LOŽISEK NEROSTNÝCH SUROVIN NA ÚZEMÍ ČR V LETECH 2013-2016	16
TAB. 3: VÝVOJ PRŮMYSLOVÝCH ZÁSOB NEROSTNÝCH SUROVIN PODLE SKUPIN (TISÍCE KT)	16
TAB. 4: VÝVOJ REKULTIVACÍ PO TĚŽBĚ NEROSTNÝCH SUROVIN (POČET)	18
TAB. 5: PODÍL OBYVATEL ŽIJÍCÍCH NA ÚZEMÍ S PŘEKROČENÍM IMISNÍCH LIMITŮ	23
TAB. 6: VÝVOJ VÝMĚRY ZEMĚDĚLSKÉ A NEZEMĚDĚLSKÉ PŮDY MEZI LETY 2013 – 2016 A ČLENĚNÍ POZEMKŮ DLE VYUŽITÍ	34
TAB. 7: POČET A PODÍL OBYVATEL NAPOJENÝCH NA VODOVOD V ROCE 2016 A 2011	40
TAB. 8: ODBĚRY POVRCHOVÝCH A PODZEMNÍCH VOD, 2013 - 2016	41
TAB. 9: ODBĚRY VODY CELKEM (POVRCHOVÁ A PODZEMNÍ VODA), 2013 - 2016	41
TAB. 10: VYHODNOCENÍ VLIVŮ ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE SCHVÁLENÝCH VE SLEDOVANÉM OBDOBÍ NA SOUSTAVU NATURA 2000 – HLAVNÍ ZÁVĚRY	57
TAB. 11: VÝVOJ VÝROBY A SPOTŘEBY ELEKTŘINY [GWh] V ČR V LETECH 2013 - 2016	60
TAB. 12: VÝROBA ELEKTŘINY BRUTTO PODLE ZDROJE ENERGIE (GWh)	61
TAB. 13: POČET DOMÁCNOSTÍ V ROCE 2017 PODLE POUŽÍVANÝCH PALIV A ENERGIÍ NA VYTÁPĚNÍ (VČETNĚ DOMÁCNOSTÍ VYUŽÍVAJÍCÍCH NA VYTÁPĚNÍ VÍCE PALIV)	63
TAB. 14: POČET BYTŮ KOLAUDOVANÝCH V LETECH 2013 – 2016 PODLE HLAVNÍHO ZDROJE VYTÁPĚNÍ.....	63
TAB. 15: VÝVOJ SPOTŘEBY ZEMNÍHO PLYNU OD ROKU 2013 DO 2016.....	65
TAB. 16: MEZIOBOROVÉ SROVNÁNÍ DRUHŮ DOPRAVY – PŘEPRAVNÍ VÝKON V OSOBNÍ DOPRAVĚ (MIL. OSKM) .	71
TAB. 17: MEZIOBOROVÉ SROVNÁNÍ DRUHŮ DOPRAVY – PŘEPRAVNÍ VÝKON V NÁKLADNÍ DOPRAVĚ (MIL. TKM)	71
TAB. 18: DÉLKA DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY [KM].....	72
TAB. 19: HUSTOTA DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY [KM/100 KM ²].....	72
TAB. 20: VÝZNAMNÉ NOVOSTAVBY NA DÁLNIČNÍ SÍTI A SÍTI SILNIC I. TŘÍDY DOKONČENÉ V LETECH 2015 AŽ 2017 VE VAZBĚ NA KORIDORY SILNIČNÍ DOPRAVY UVEDENÉ V PŮR ČR.....	75
TAB. 21: DOSTUPNOST DÁLNIC A RYCHLOSTNÍCH SILNIC - VZTAH K MIMOÚROVŇOVÝM KŘIŽOVATKÁM	76
TAB. 22: DOSTUPNOST SILNIC I. TŘÍDY – PRŮBĚH SILNICE I. TŘÍDY ÚZEMÍM OBCE.....	76
TAB. 23: CELKOVÁ DOSTUPNOST NADŘÁZENÉ SILNIČNÍ SÍTĚ (DÁLNICE, RYCHLOSTNÍ SILNICE, SILNICE I. TŘÍDY)	76
TAB. 24: INTENZITA BYTOVÉ VÝSTAVBY A ZMĚNA POČTU OBYVATEL V HORSKÝCH OBLASTECH	81
TAB. 25: POHYB OBYVATELSTVA V ČESKÉ REPUBLICE V LETECH 2013–2016.....	87
TAB. 26: HODNOCENÍ UPLATŇOVÁNÍ REPUBLIKOVÝCH PRIORIT.....	98
TAB. 27: VYHODNOCENÍ UPLATŇOVÁNÍ PŮR VE VZTAHU K RIZIKŮM PRO GENERACE SOUČASNÉ A BUDOUCÍ	105

SEZNAM OBRÁZKŮ

OBR. 1: SCHÉMA POSTUPU VYHODNOCENÍ VLIVŮ UPLATŇOVÁNÍ PÚR ČR VE ZNĚNÍ AKTUALIZACE Č. 1 NA UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ	12
OBR. 2: PŘEHLED LOŽISEK NEROSTNÝCH SUROVIN VE VZCHŮ	18
OBR. 3: PĚTILETÉ PRŮMĚRY KONCENTRACÍ (2012-2016) PM_{10} (ROČNÍ PRŮMĚR).....	21
OBR. 4: PĚTILETÉ PRŮMĚRY KONCENTRACÍ (2012-2016) PM_{10} (36. NEJVYŠŠÍ 24 HODINOVÝ PRŮMĚR)	22
OBR. 5: PĚTILETÉ PRŮMĚRY KONCENTRACÍ (2012-2016) BENZO[A]PYRENU (ROČNÍ PRŮMĚR).....	22
OBR. 6: PODÍL OBYVATEL ŽIJÍCÍCH NA ÚZEMÍ S PŘEKROČENÍM IMISNÍCH LIMITŮ V LETECH 2013-2016	24
OBR. 7: OBLASTI S PŘEKROČENÍM 24 HODINOVÉHO IMISNÍHO LIMITU PRO PM_{10} (2013 A 2016)	24
OBR. 8: OBLASTI S PŘEKROČENÍM ROČNÍHO IMISNÍHO LIMITU PRO PM_{10} (2013 A 2016)	25
OBR. 9: OBLASTI S PŘEKROČENÍM ROČNÍHO IMISNÍHO LIMITU PRO BENZO[A]PYREN (2013 A 2016).....	25
OBR. 10: OBLASTI S PŘEKROČENÍM IMISNÍHO LIMITU PRO O_3 8H (2013-A 2016).....	25
OBR. 11: ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ V ČR	27
OBR. 12: ZMĚNA FRAGMENTACE KRAJINY V LETECH 2000 AŽ 2016 ZNÁZORNĚNÁ POMOCÍ METODY UAT	28
OBR. 13: KOEFICIENT EKOLOGICKÉ STABILITY – STAV K ROKU 2016	29
OBR. 14: VÝVOJ VYUŽITÍ ÚZEMÍ V ČR [INDEX, 2000 = 100], 2000–2016	30
OBR. 15: VÝVOJ KOEFICIENTU EKOLOGICKÉ STABILITY V OBDOBÍ 2013-2016	31
OBR. 16: PODÍL LESNÍCH PLOCH V ČR V ROCE 2016	33
OBR. 17: PODÍL VÝMĚRY ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY V ČR V ROCE 2016	34
OBR. 18: ZMĚNA VÝMĚRY ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY, ROKY 2013 A 2016, PODÍL ZMĚNY K ROZLOZE OBCE	35
OBR. 19: ZMĚNY VÝMĚRY ZP V OBDOBÍ 2013-16, VE VZTAHU K CELKOVÉ VÝMĚRE ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY	36
OBR. 20: ZMĚNA VÝMĚRY LESA V ČR MEZI ROKY 2013 A 2016, VE VZTAHU K CELKOVÉ VÝMĚRE LESNÍ PŮDY	37
OBR. 21: PODÍL OBYVATEL ČR NAPOJENÝCH NA VODOVOD V ROCE 2011	39
OBR. 22: SOUSTAVA NATURA 2000 V ČR	52
OBR. 23: VYHODNOCENÍ STAVU EVROPSKY VÝZNAMNÝCH DRUHŮ ŽIVOČICHŮ V ČR [%], 2000–2006, 2007–2012	54
OBR. 24: VYHODNOCENÍ STAVU EVROPSKY VÝZNAMNÝCH DRUHŮ ROSTLIN V ČR [%], 2000–2006, 2007–2012	54
OBR. 25: VYHODNOCENÍ STAVU EVROPSKY VÝZNAMNÝCH TYPŮ PŘÍRODNÍCH STANOVISŤ V ČR [%], 2000–2006, 2007–2012	55
OBR. 26: ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY VODOHOSPODÁŘSKÉ SOUSTAVY V ČR.....	58
OBR. 27: SCHÉMA SÍTÍ 400 A 220 KV (K 31. 12. 2015)	62
OBR. 28: ROZVOJOVÉ SCHÉMA PŘENOSOVÉ SÍTĚ (ČR), STAV V ROCE 2026.....	62
OBR. 29: PODÍL OBYVATEL NAPOJENÝCH NA PLYNOVOD V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2011	65
OBR. 30: MOŽNOSTI ROZVOJE PŘEPRAVNÍ SOUSTAVY	66
OBR. 31: ROPOVODY NA ÚZEMÍ ČR	67
OBR. 32: NOVÉ POJETÍ DÁLNIČNÍ SÍTĚ	69
OBR. 33: NÁVRH RYCHLÝCH SPOJENÍ	70
OBR. 34: ZMĚNA FRAGMENTACE KRAJINY V LETECH 2000 A 2016 ZNÁZORNĚNÁ POMOCÍ METODY UAT	73
OBR. 35: INTENZITA SILNIČNÍ DOPRAVY DLE CSD 2016	74
OBR. 36: ABSOLUTNÍ ZMĚNA INTENZIT DOPRAVY VE VÝSLEDKÁCH CSD 2010 A 2016.....	75
OBR. 37: INDIKÁTOR DOSTUPNOSTI OBCÍ Z PÁTEŘNÍ SILNIČNÍ SÍTĚ K 1. 1. 2015	77
OBR. 38: INDIKÁTOR DOSTUPNOSTI OBCÍ Z PÁTEŘNÍ SILNIČNÍ SÍTĚ K 1. 1. 2018	78
OBR. 39: ZMĚNA DOSTUPNOSTI OBCÍ Z PÁTEŘNÍ SILNIČNÍ SÍTĚ V LETECH 2015 - 2017	78
OBR. 40: POČET DOKONČENÝCH BYTŮ V ČR V JEDNOTLIVÝCH LETECH.....	80
OBR. 41: POČET DOKONČENÝCH BYTŮ DLE KRAJŮ	81
OBR. 42: DOKONČENÉ BYTY NA 1000 OBYVATEL V OBDOBÍ 2013-2016.....	82
OBR. 43: PRŮMĚRNÁ NEZAMĚSTNANOST V ROCE 2016.....	83
OBR. 44: VÝVOJ NEZAMĚSTNANOSTI V OBDOBÍ 2013-2016.....	83
OBR. 45: PODÍL NEZAMĚSTNANÝCH DLE KRAJŮ V ROCE 2016 A 2017	84
OBR. 46: VÝVOJ POČTU OBYVATEL PODLE VĚKU V OBDOBÍ 1981-2016	86
OBR. 47: VÝVOJ POČTU OBYVATEL VE SLEDOVANÉM OBDOBÍ 2013-2016	87
OBR. 48: HRUBÁ MÍRA MIGRAČNÍHO SALDA, 2011--2016	88
OBR. 49: PŘIROZENÝ POHYB OBYVATELSTVA, 1785-2016	89
OBR. 50: PŘIROZENÝ POHYB OBYVATELSTVA, 2013-2016	89
OBR. 51: PŘIROZENÁ MĚNA OBYVATELSTVA, 2011-2016.....	90
OBR. 52: VÝVOJ POČTU SENIORŮ, 2011-2016	91

Přehled použitých zkratk

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
BSK5	Biochemická spotřeba kyslíku
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
CTR	Centrální tankoviště ropy
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
EIA	Posuzování vlivů na životní prostředí
ERÚ	Energetický regulační úřad
EU	Evropská unie
EVL	Evropsky významná lokalita
CHKO	Chráněná krajinná oblast
CHLÚ	Chráněné ložiskové území
CHSK-Cr	Chemická spotřeba kyslíku
ITI	Institut technické inspekce
KES	Koeficient ekologické stability
KPZ	Krajinná památková zóna
LAPV	Lokalita pro akumulaci povrchových vod
MD	Ministerstvo dopravy
MPZ	Městská památková zóna
MSK	Moravskoslezský kraj
MÚK	Mimoúrovňová křižovatka
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NATURA 2000	Soustava chráněných území
NČI	Národní číselník indikátorů
NP	Národní park
NRBK	Nadregionální biokoridor
OKD	Ostravsko Karvinské Doly
ORP	Obec s rozšířenou působností
OTE	Operátor trhu s elektřinou
OZE	Obnovitelné zdroje energie
PM ₁₀	Polévatý prach frakce 10 uq
PO	Ptačí oblast
PUPFL	Pozemek určený k plnění funkcí lesa
PÚR	Politika územního rozvoje
RBK	Regionální biokoridor
SEA	Posuzování vlivů na životní prostředí - posuzování koncepcí
SRR ČR	Strategie regionálního rozvoje ČR
SZT	Soustava zásobování tepelnou energií
TEN-T	Transevropská dopravní síť - Trans-European Transport Networks
TTP	Trvalý travní porost
TŽK	Tranzitní železniční koridor
UAT	Území nefragmentované dopravou – Unfragmented areas with traffic
UNESCO	Organizace Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu
ÚAP	Územně analytické podklady
ÚK	Účelová komunikace
ÚPD	Územně plánovací dokumentace

ÚR	Územní rozvoj
ÚSES	Územní systém ekologické stability
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
VVTL	Velmi vysokotlaký plynovod
ZCHÚ	Zvláště chráněné území
ZOPK	Zákon o ochraně přírody a krajiny
ZP	Zemědělská půda
ZPF	Zemědělský půdní fond
ZÚR	Zásady územního rozvoje
ŽP	Životní prostředí

ÚVOD A METODICKÝ POSTUP ZPRACOVÁNÍ VYHODNOCENÍ

Vyhodnocení vlivů uplatňování PÚR ČR ve znění Aktualizace č. 1 na udržitelný rozvoj území (dále také VV PÚR ČR) je zpracováno v souladu s požadavky zadávací dokumentace, zákona č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), zákona č. 100/2001 sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a dalších souvisejících zákonů, především zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

Vyhodnocení je zpracováno v souladu s § 35 odst. 2 písm. b) stavebního zákona. Cílem bylo zejména vyhodnotit uplatňování Politiky územního rozvoje ČR, ve znění Aktualizace č. 1 (dále jen PÚR ČR), (schválené vládou ČR - usnesením vlády č. 276 ze dne 15. 4. 2015) v období od 17. 4. 2015 (tj. od počátku závaznosti PÚR ČR) do současnosti. Cílem tedy bylo zejména zanalyzovat vývoj základních charakteristik tří pilířů udržitelného rozvoje v daném období a vyhodnotit vliv uplatňování PÚR ČR na stav těchto pilířů. Jedním z cílů bylo také zjistit, zda se neprojeví nepředpokládané významně negativní vlivy na životní prostředí, včetně soustavy NATURA 2000, způsobené uplatňováním PÚR ČR. Zohledňovány byly hlavní relevantní dokumenty schválené na mezinárodní, republikové a krajské úrovni.

Vyhodnocení vlivů uplatňování PÚR ČR na udržitelný rozvoj území je zpracováno dle zadávací dokumentace a zákonných požadavků v tomto rozsahu:

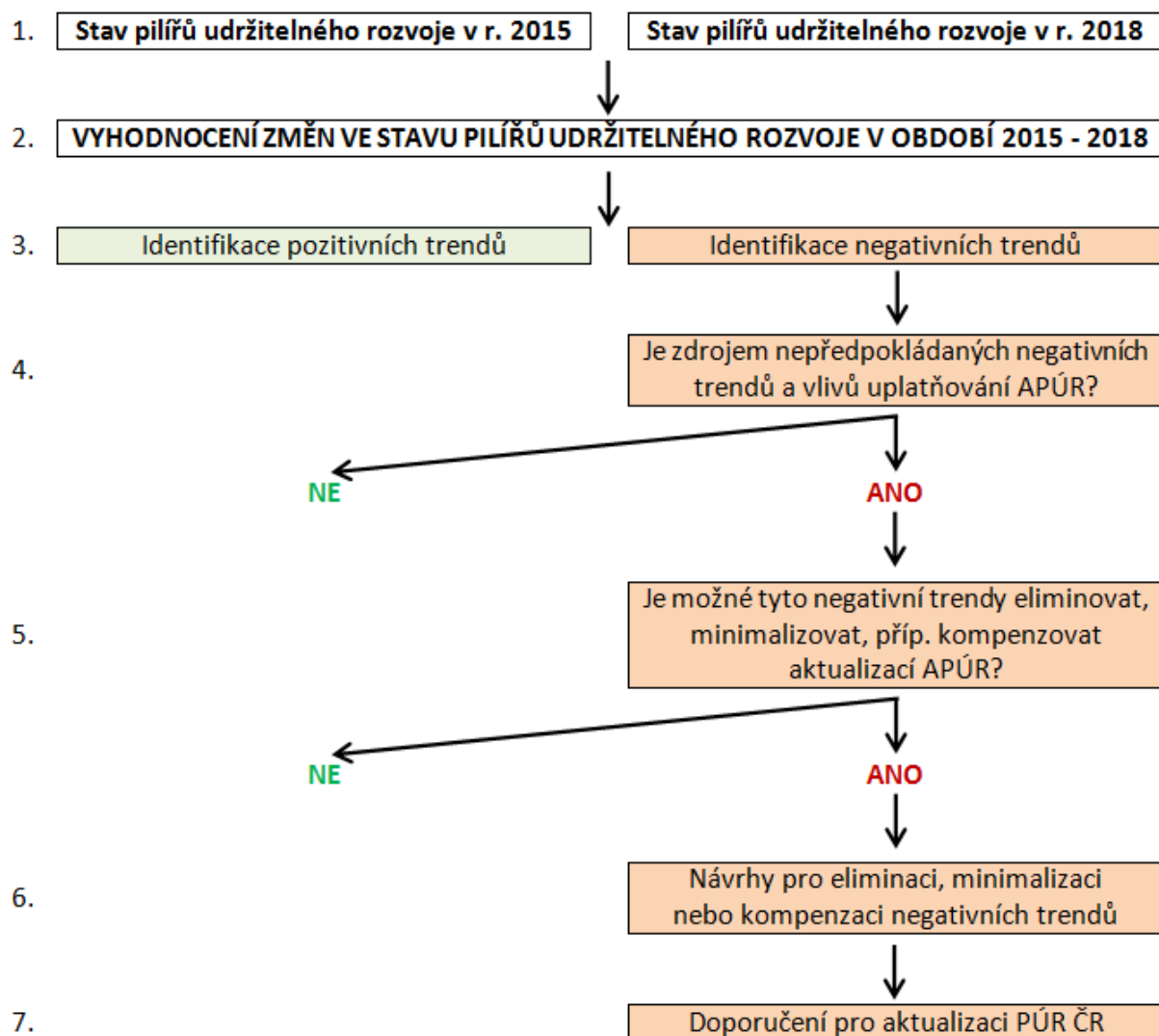
- a. Vyhodnocení vlivů uplatňování PÚR ČR na životní prostředí;
- b. Vyhodnocení vlivů uplatňování PÚR ČR na území NATURA 2000;
- c. Vyhodnocení vlivů uplatňování PÚR ČR na stav a vývoj území;
- d. Vyhodnocení vlivů uplatňování PÚR ČR na vyváženost vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území;
- e. Vyhodnocení vlivů uplatňování republikových priorit územního plánování obsažených v PÚR ČR;
- f. Vyhodnocení vlivů uplatňování PÚR ČR z hlediska podmínek pro předcházení:
  - zjištěným rizikům ovlivňujícím potřeby života současné generace obyvatel řešeného území,
  - předpokládaným ohrožením podmínek života generací budoucích;
- g. Výčet a popis zjištěných nepředpokládaných negativních vlivů na životní prostředí způsobených uplatňováním PÚR ČR;
- h. Návrhy pro případnou eliminaci, minimalizaci nebo kompenzaci zjištěných negativních vlivů na životní prostředí;
- i. Podněty na případnou aktualizaci PÚR ČR.

Základní metodická východiska

Vyhodnocení vlivů uplatňování PÚR ČR na udržitelný rozvoj území metodicky navazuje na předchozí Vyhodnocení vlivů uplatňování PÚR ČR 2008 na udržitelný rozvoj území, které zpracoval v dubnu 2013 Atelier T-plan, s.r.o.

Je využit myšlenkový postup, který je uveden ve Zprávě o uplatňování Politiky územního rozvoje České republiky 2008, který je znázorněn na následujícím schématu. Postup byl přizpůsoben aktuálním podmínkám.

Obr. 1: Schéma postupu Vyhodnocení vlivů uplatňování PÚR ČR ve znění Aktualizace č. 1 na udržitelný rozvoj území

Od tohoto schématu se odvíjí další kroky VV PÚR ČR.

Jednotlivé části VV PÚR ČR vycházející z požadavků stavebního zákona, jsou uvedeny výše. Pro potřeby jejich zpracování byla v úvodní části kapitol A až C provedena tzv. **základní vstupní analýza pilířů udržitelného rozvoje a jejich vývoje ve sledovaném období**. V této analýze je stručně popsán současný stav a vývoj stavu v dílčích oblastech u jednotlivých pilířů.

Základní vstupní analýza zohledňuje předchozí Vyhodnocení z r. 2013 a věnuje se pouze oblastem, které mohou mít přímou vazbu na Politiku územního rozvoje České republiky. Jednotlivé hodnocené oblasti byly tyto:

- **Hodnocení vývoje environmentálního pilíře**
  - Těžba nerostných surovin
  - Kvalita ovzduší a hlukové znečištění (především ve vztahu k dopravě)
  - Příroda a krajina včetně soustavy Natura 2000
  - Půdní fond
  - Vodní hospodářství

- **Hodnocení vývoje ekonomického pilíře**
  - Technická infrastruktura
  - Dopravní infrastruktura
  - Hlavní ekonomické charakteristiky
- **Hodnocení vývoje sociálního pilíře**
  - Hlavní demografické trendy
  - Zdraví obyvatel

U každé oblasti je v závěru proveden souhrn hlavních pozitivních a negativních trendů a zároveň doplněn komentář, jakou mohou mít tyto trendy, zejména zjištěné negativní trendy, vazbu na Politiku územního rozvoje ČR.

Stav jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje byl vyhodnocen zejména na základě podkladových materiálů zpracovaných pro potřeby Vyhodnocení vlivů PÚR ČR na udržitelný rozvoj území. Ačkoli je VV PÚR ČR zaměřeno na období od 17. 4. 2015, z důvodu potřeby zachycení trendů bylo hodnocení primárně prováděno pro období 2013 až do současnosti, respektive od doby zpracování původní Zprávy o uplatňování PÚR ČR do současnosti. Je potřeba zohlednit dostupnost dat pro jednotlivé oblasti. V základu lze brát za výchozí termíny období 31. 12. 2013 a 31. 12. 2017. V případě hodnocení celého roku byly využity údaje pro rok 2013 a 2017. Velká část dat však byla v době zpracování Vyhodnocení dostupná k roku 2016, proto období 2013-2016 tvoří nejčastější základ vyhodnocení. Případné odchylky jsou komentovány v textu k jednotlivým oblastem.

Vlastní vyhodnocení změn v charakteristikách jednotlivých pilířů bylo provedeno na základě změny (rozdílů) hodnot za sledované období, zobrazených v kartogramech. Základní referenční územní jednotkou byl zvolen správní obvod obce, v některých případech správní obvod obce s rozšířenou působností. Důvodem pro použití stejné územní jednotky, jako v případě územně analytických podkladů krajů, byla snaha podchytit případné disparity v okrajových částech, na styku územních obvodů jednotlivých obcí s rozšířenou působností a krajů, a rovněž možnost referenčního porovnání s výstupy rozboru udržitelného rozvoje území územně analytických podkladů krajů.

Analýza je základním východiskem pro zpracování dalších částí Vyhodnocení, které na ni navazovaly.

Na rozdíl od standardního postupu při hodnocení vlivů územně plánovací dokumentace na udržitelný rozvoj, kdy se hodnotí především očekávané, potenciální vlivy na UR (potažmo vlivy na ŽP, lokality soustavy Natura 2000 ad.), je předmětem tohoto hodnocení projekce vlivu PÚR ČR na UR, založená na hodnocení jejího dosavadního uplatňování. Zčásti se jedná o analogii monitoringu vlivů koncepcí na ŽP dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů, kdy se hodnotí uplatňování koncepce s cílem její úpravy, docházelo-li by k dopadům odchýlným, než bylo potenciálně vyhodnoceno. V dokumentaci k Vyhodnocení vlivů PÚR ČR na životní prostředí jsou stanoveny rovněž monitorovací indikátory vlivů koncepce na životní prostředí, které byly v rámci tohoto materiálu využity.

Skutečný vliv PÚR ČR se vzhledem ke své nezbytné obecnosti může projevit především prostřednictvím nižších územně plánovacích dokumentů, především zásad územního rozvoje. Toto byla také úroveň podrobnosti, se kterou vyhodnocování pracovalo.

Vstupy ze Zprávy o uplatňování Politiky územního rozvoje České republiky, ve znění Aktualizace č. 1 a další podklady

V rámci Vyhodnocení jsou také ve stručné podobě shrnuty základní informace o způsobu naplňování Politiky územního rozvoje České republiky, ve znění Aktualizace č. 1, od počátku její závaznosti. Tyto byly zpracovatelskému týmu průběžně předávány ze strany Ústavu územního rozvoje.

Dalšími vstupními údaji, které byly do Vyhodnocení stručně zahrnuty, jsou informace ze zásad územního rozvoje jednotlivých krajů a jejich aktualizací, které byly schválené v období od počátku

závaznosti PÚR ČR do současnosti. Zohledněna byla rovněž stanoviska MŽP k ZÚR jednotlivých krajů a jejich aktualizacím dle zákona č. 100/2001 Sb.

Základní vstupy pro Vyhodnocení

Mezi hlavní vstupy pro VV PÚR ČR patřily tyto:

- Politika územního rozvoje ČR ve znění Aktualizace č.1
- Stanovisko MŽP dle zákona č. 100/2001 Sb. k PÚR ČR ve znění Aktualizace č. 1
- Vyhodnocení vlivů návrhu PÚR ČR ve znění Aktualizace č. 1 na udržitelný rozvoj území
- Zásady územního rozvoje krajů a jejich aktualizace schválené v období od počátku závaznosti PÚR ČR ve znění Aktualizace č. 1 do současnosti
- Stanoviska MŽP k ZÚR jednotlivých krajů a jejich aktualizacím dle zákona č. 100/2001 Sb.
- Průběžné podkladové materiály a pracovní znění Zprávy o uplatňování PÚR ČR ve znění Aktualizace č. 1 dodané Ústavem územního rozvoje
- Veřejně dostupné údaje charakterizující stav jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje – tj. environmentálního, ekonomického a sociálního pro úroveň ČR
- Informace o průběhu procesu EIA pro hlavní záměry uvedené v PÚR ČR ve znění Aktualizace č. 1

Hodnocení vlivu uplatňování PÚR ČR na životní prostředí, soustavu Natura 2000, stav a vývoj území a vyváženost vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území;

Základním východiskem pro hodnocení byla vstupní analýza pilířů udržitelného rozvoje a jejich vývoje, která je popsána výše. Na základě této analýzy a dalších uvedených podkladů bylo provedeno:

- Vyhodnocení, zda uplatňování PÚR ČR negativně ovlivňuje uvedené trendy v oblasti životního prostředí, soustavy Natura 2000 a oblasti ekonomického a sociálního pilíře.
- Souhrnné zhodnocení vlivů na jednotlivé pilíře udržitelného rozvoje.
- Vzhledem k tomu, že nebyly zjištěny negativní vlivy, nebyla navržena doporučení k minimalizaci, eliminaci nebo kompenzaci negativních zjištěných vlivů.
- Doporučení pro aktualizaci PÚR ČR a jejich zdůvodnění.

K tomuto vyhodnocení bylo dále využito:

- Vyhodnocení uplatněných částí PÚR ČR (viz Zprávu o uplatňování PUR ČR).
- Stanovení souboru indikátorů udržitelného rozvoje území pro hodnocení uplatňování PÚR ČR.
- Stanovení relevancí jednotlivých indikátorů změn v území k jednotlivým uplatněným prvkům návrhu PÚR ČR, tj. jestli a jak může uplatnění daného prvku návrhu PÚR ČR ovlivnit daný indikátor.
- Vyhodnotit změnu stavu indikátorů (sledovaných jevů v území, na které může mít uplatňování PÚR ČR prokazatelný vliv) v období do konce roku 2017.

A. VYHODNOCENÍ VLIVŮ UPLATŇOVÁNÍ PŮR ČR, VE ZNĚNÍ AKTUALIZACE Č.1, NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

A.1 TĚŽBA NEROSTNÝCH SUROVIN

A.1.1 Základní charakteristika současného stavu

A.1.1.1 Surovinová politika České republiky

Dne 14. června 2017 projednala a schválila vláda ČR dokument s názvem „**Surovinová politika České republiky v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů**“ (dále také Surovinová politika ČR). Aktualizace dříve platné surovinové politiky z r. 1999 byla zpracována s ambicí vytvořit koherentní strategii pro období následujících 15 let, která vytyčí mantinely pro využívání nerostných surovin, jak z domácích, tak i zahraničních zdrojů.

Surovinová politika má pomoci zajistit potřebné nerostné suroviny pro českou ekonomiku a současně umožnit surovinovému průmyslu potřebný rozvoj. Nerostné suroviny zajišťují chod hospodářství daného státu, protože tvoří základní a nenahraditelné vstupy pro ekonomiku země. Jejich efektivní využívání podporuje prosperitu a může pomoci při překonávání krizí. Široká a konsensuální společenská akceptace využívání domácích nerostných surovin samozřejmě vyžaduje splnění přísných kritérií ochrany životního prostředí a maximální využívání moderních dobývacích i zpracovatelských metod s minimálními dopady na životní prostředí.

Český stát, jakožto vlastník nerostného bohatství, státní surovinovou politikou jasně deklaruje, že zabezpečení dostatku nerostných surovin pro domácí ekonomiku považuje za jednu ze svých priorit, má zájem na dalším zpřesňování znalostí o svém nerostném surovinovém potenciálu a na důsledné ochraně ložisek nerostných surovin a podporuje oblast vědy a výzkumu, především v segmentu materiálově úsporných technologií, nových moderních či nedestruktivních dobývacích metod, hledání nových druhů surovin a nových moderních použití známých surovin.

A.1.1.2 Těžba nerostných surovin v ČR

Těžba nerostných surovin má na území ČR velmi dlouhou tradici v řádu mnoha staletí. Produkty získávané prostřednictvím těžebního průmyslu slouží i dnes jako vstupní suroviny pro celou řadu velmi důležitých průmyslových odvětví – kupříkladu: energetika, stavebnictví a průmysl stavebních hmot, keramický průmysl, sklářský průmysl, chemický průmysl, gumárenský průmysl, farmaceutický průmysl, potravinářský průmysl a mnoho dalších specifických oborů. Surovinový průmysl má v národním hospodářství nezanedbatelný multiplikační efekt, jeho reálný význam je tedy významně vyšší ve srovnání s čistým přínosem samotného sektoru.

V následující tabulce je uvedena tzv. zdánlivá spotřeba hlavních nerostných surovin v ČR v jednotlivých letech v období 2010 – 2014.

Tab. 1: Zdánlivá spotřeba nerostných surovin v ČR za rok

Surovina	2010	2011	2012	2013	2014
Ropa (mil. t)	7,925	7,113	7,153	6,757	7,435
Plyn (mld. m ³)	8,979	8,086	8,158	8,277	7,281
Černé uhlí energetické (tis. t)	3 777	3 605	4 896	2 362	3 672
Černé uhlí koksovatelné (tis. t)	3 402	3 811	3 153	3 539	3 853
Hnědé uhlí (tis. t)	43 007	45 896	42 861	39 782	38 886
Železné rudy (mil. t)	5,937	7,364	5,867	6,266	6,291
Kaolin (tis. t)	3 022	3 087	2 827	2 620	2 789
Křemenné písky (tis. t)	1 236	1 209	1 216	1 238	1 230
Vápence (tis. t)	9 921	11 162	9 799	9 650	10 524

Surovina	2010	2011	2012	2013	2014
Stavební kámen (tis. t)	36 885	35 980	32 236	33 090	35 691
Štěrkopísky (tis. t)	19 427	21 354	18 649	17 443	17 837
Cihlářská surovina (tis. t)*	1 836	1 942	1 850	1 589	1 509

Zdroj: Surovinová politika ČR

Pozn.: *Zdánlivá spotřeba = výroba + saldo dovoz/vývoz.*

Dále jsou uvedeny hlavní souhrnné statistické informace o ložiscích nerostných surovin v ČR. Roku 2016 bylo registrováno 1 504 výhradních a 875 nevýhradních ložisek nerostných surovin s evidovanými zásobami. Počet těžených ložisek byl výrazně nižší – 507 výhradních a 221 nevýhradních. Ve zvláště chráněných územích přírody České republiky se dobývalo pouze 39 výhradních a 11 nevýhradních ložisek. Tedy 2,59 %, resp. 1,25 % z celkových počtů ložisek.

Tab. 2: Vybrané statistické údaje průzkumu a dobývání výhradních ložisek nerostných surovin na území ČR v letech 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
Počet chráněných ložiskových území	1098	1100	1105	1112
Počet dobývacích prostorů	969	973	974	967
Počet těžených výhradních ložisek	502	504	505	507
Počet těžených nevýhradních ložisek	203	209	208	221
Těžba výhradních ložisek (mil. t)	107	109	114	110
Těžba nevýhradních ložisek (mil. t)	11	10	12	12

Zdroj: Surovinové zdroje České republiky, 2017

Dobývání nerostných surovin tvoří v posledních letech cca 0,9 % HDP České republiky. Vývoj zásob nerostných surovin je uveden v tabulce.

Tab. 3: Vývoj průmyslových zásob nerostných surovin podle skupin (tisíce kt)

	2013	2014	2015	2016
Rudy	26	27	27	46
Uran (kt*)	1	1	1	1
Ropa	21	21	21	21
Zemní plyn	6	6	6	6
Nerudní suroviny	2684	2673	2612	2398
Stavební suroviny	5153	5107	5156	5140

Zdroj: Surovinové zdroje České republiky, 2017

- Množství pouze v kilotunách

V dlouhodobějším horizontu klesla spotřeba fosilních paliv v ČR v období 2000–2015 o 18,1 %. Snižuje se spotřeba tuhých fosilních paliv a dochází k substituci tuhých paliv kapalnými a plynými palivy, která způsobují menší zátěže životního prostředí a klimatického systému.

A.1.1.3 Nerostné suroviny a životní prostředí

Významným trendem, který využívání nerostných surovin ovlivňuje, je nárůst významu ochrany životního prostředí. Oproti minulosti došlo v posledních 2-3 desetiletích k výrazné změně - zásahy do životního prostředí jsou - díky nastavenému mechanismu sanací a rekultivací, vytváření finančních rezerv, dozoru, procesu EIA apod. v ČR v řadě případů velmi dobře kompenzovány. Řešení vlivů na životní prostředí a využívání moderních těžebních nebo úpravárenských technologií zvyšují efektivitu těžby nerostů a snižují negativní působení na životní prostředí.

Důležitou prioritou je získané nerostné suroviny co nejlépe a nejúplněji využívat, tedy využívat nerostné zdroje šetrně a hospodárně s cílem postupně snižovat surovinovou náročnost domácího průmyslu a zvyšovat přidanou hodnotu vyráběných produktů.

Těžební činností jsou významně zasaženy zejména kraje Ústecký a Moravskoslezský, v menším rozsahu pak kraj Karlovarský. U Ústeckého kraje se jedná o povrchovou těžbu hnědého uhlí v severočeské hnědouhelné pánvi především v obcích ORP Chomutov, Most, Litvínov a Bílina, kde se výměra těžných dobývacích prostorů pohybuje mezi 40% - 60% a výjimečně i přes 60% rozlohy jejich správních obvodů. V kraji Moravskoslezském je hlubinná těžba černého uhlí společně s těžbou karbonského zemního plynu (z vrtů) v české části Hornoslezské pánve koncentrována především do ORP Orlová, Karviná a Havířov, v menší míře pak do ORP Frýdek-Místek. Povrchové projevy spojené s těžbou a úpravou uhlí (poklesové kotliny, odvaly, odkaliště) jsou místním dynamickým fenoménem, a to zejména na území Karviné, Doubravy, Dětmovic, Orlové, Petřvaldu, Havířova a Stonavy, které představuje centrum těžební oblasti v karvinské části pánve. V ostravské části pánve na opak důlní projevy postupně ustávají v důsledku ukončení těžby v první polovině 90. let a dotčené plochy jsou postupně uvolňovány k jinému využití. Významné ekonomické problémy provází společnost OKD, které v minulých letech vedly k dalšímu útlumu těžby a propouštění zaměstnanců.

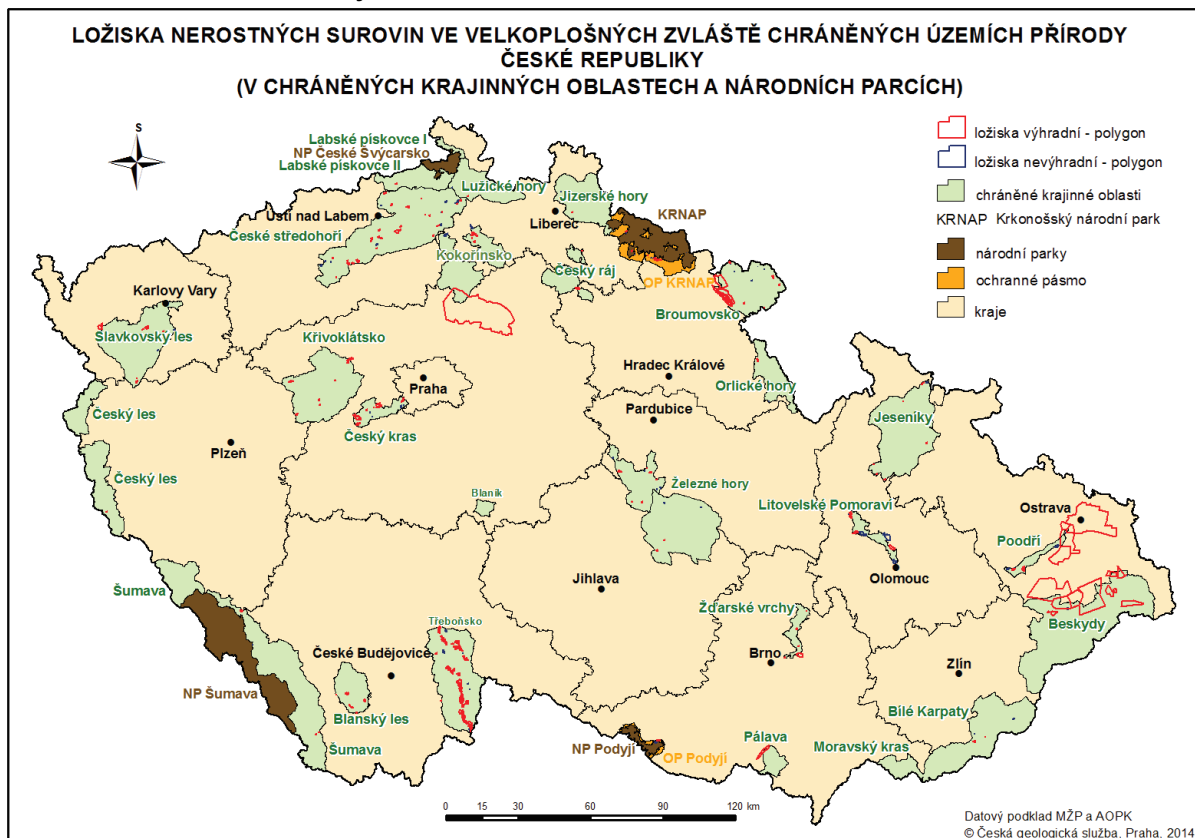
Těžební aktivity v nejvíce exponovaných oblastech (Severočeská hnědouhelná pánve, Karvinsko) byly ve sledovaném období územně stabilizované. V ostatních částech ČR má zvýšená zátěž území těžbou spíše lokální charakter, související s existencí jednoho několika povrchových těžeben stavebních nebo nerudných surovin.

Těžba a zvláště chráněná území

Těžba nerostných surovin je zakázána v národních parcích (s výjimkou těžby stavebního kamene a písku pro stavby na území národního parku), v 1. zóně chráněných krajinných oblastí a v národních přírodních rezervacích. I když v ostatních územích (2. až 4. zóně CHKO, přírodních rezervacích, národních přírodních památkách, přírodních památkách) není těžba nerostných surovin jmenovitě zákonem zakázána, její povolení je velmi obtížné. Důvodem jsou ustanovení zákona, která zmiňují zákaz „nevratného poškození půdního povrchu“, a prakticky tak vylučují těžbu nerostných surovin. Podstatná je také občanská aktivita v oblasti ochrany životního prostředí.

Ložiska nerostných surovin se těží a v uplynulých letech těžila v CHKO, kde dobývací prostory byly stanoveny ve většině případů ještě před zřízením CHKO. Vývoj těžby v CHKO po roce 1989 byl celkově sestupný do roku 2002, poté spíše roste do roku 2008 a poté klesá, resp. stagnuje, zejména u výhradních ložisek. V roce 2016 probíhala těžba na území 15 z 26 CHKO. Z hlediska zatížení plochy těžbou nerostných surovin přetrvává nepříznivý stav zejména v CHKO Český kras (těžba vápenců), ale nedaří se snížit zatížení ani v některých dalších CHKO, obzvláště v CHKO Třeboňsko, České středohoří a Blanský les. Těžba v CHKO Moravský kras byla v roce 2014 ukončena zastavením těžby na ložisku vápenců ostatních Ochoz-Skalka.

Obr. 2: Přehled ložisek nerostných surovin ve VZCHŮ

Zdroj: Surovinové zdroje České republiky – Nerostné suroviny, 2017

Pozn.: Hnědě vymezeny hranice krajů a hl. města Prahy

Kromě zákona o ochraně přírody a krajiny má na povolení průzkumu a těžby zásadní vliv zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, a vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 175/2006 Sb. (dříve č. 395/1992 Sb.), kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ochraně přírody a krajiny. Horní zákon č. 44/1988 Sb., v současném znění, těžařům nařizuje svým § 31 rekultivovat území dotčená těžbou a vytvářet pro tuto rekultivaci finanční rezervy, které jsou z hlediska daně ze zisku posuzovány jako náklady těžby. Pokles ploch ovlivněných těžbou a naopak nárůst rekultivovaných ploch dokládá za roky 2013–2016 tabulka „Vývoj rekultivací po těžbě nerostných surovin“.

Tab. 4: Vývoj rekultivací po těžbě nerostných surovin (počet)

		2013	2014	2015	2016
Výhradní ložiska	Plocha s projevy těžby, doposud nerekulitována	529	481	536	523
	Rozpracovaná rekultivace	93	89	79	71
	Rekultivace ukončené od počátku těžby	230	235	258	254
	Rekultivace ukončené v daném roce	5	2	12	3
Nevýhradní ložiska	Plocha s projevy těžby, doposud nerekulitována	12	13	14	15
	Rozpracovaná rekultivace	3	3	4	4
	Rekultivace ukončené od počátku těžby	3	2	3	3
	Rekultivace ukončené v daném roce	0,2	0,05	0,32	0,4

Zdroj: Surovinové zdroje České republiky – Nerostné suroviny, 2017

Těžba nerostných surovin ovlivňuje přírodní prostředí, mění krajinný ráz a podmínky existence organismů. Z hlediska délky lidského života je to zejména rozsáhlá těžba, existující na jednom místě mnohdy po několik lidských generací. Těžba tak přetrvává a trvalejší nové uspořádání přírodních poměrů a vztahů v jejím prostoru není zdaleka ihned patrné. Toto nové uspořádání se může

původnímu, samozřejmě na jiné úrovni, vyrovnat i jej předčit. Svědčí o tom nejen umělá jezera vzniklá např. v jižních Čechách těžbou štěrkopísků, stavby a sportovní areály v bývalých lomech nebo zvláště chráněná území přírody vyhlášená paradoxně v areálech bývalých lomů, ale také například 35 ha nových vinic vysázených jako zemědělská rekultivace výsypky hnědouhelného lomu na severu Čech v Mostecké vinařské oblasti. Svou výměrou představují téměř 6,5 % výměry z celkem asi 550 ha rodících vinic Českého vinařského regionu.

A.1.2 Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů

Vzhledem k dostupnosti dat a datových podkladů (tj. ÚAP a publikace Surovinové zdroje České republiky – Nerostné suroviny, 2017) byla uváděna data za jednotlivé roky v období 2013 – 2016. Z nich jsou patrné i krátkodobé trendy v oblasti těžby a využití nerostných surovin, které zde stručně shrnujeme:

- postupné mírné snižování zdánlivé¹ spotřeby hnědého uhlí v období 2010 - 2014
- zdánlivá spotřeba většiny ostatních surovin v období 2010 – 2014 – stabilní stav bez jednoznačného trendu
- počet chráněných ložiskových území mírně narostl z 1098 na 1112 (tj. o cca 1 %), počet dobývacích prostorů nepatrně poklesl z 969 na 967
- výrazněji se zvýšil počet těžebních nevýhradních ložisek z 203 na 221 (o 9,5 %), přičemž mírně narostla i těžba na nevýhradních ložiscích (tj. zejména ložiska pro štěrkopísky, stavební kámen a cihlářskou surovinu)
- průmyslové zásoby nerostných surovin zůstávají stabilní s výjimkou nerudných surovin, kde došlo k poklesu a rud, kde došlo k nárůstu
- v dlouhodobějším trendu se snižuje spotřeba tuhých fosilních paliv a dochází k substituci tuhých paliv kapalnými a plynými palivy, která způsobují menší zátěže životního prostředí a klimatického systému
- těžební činnosti jsou i nadále významně zasaženy zejména kraje Ústecký a Moravskoslezský, v menším rozsahu pak kraj Karlovarský
- ekonomické problémy (způsobené mimo jiné nízkou cenou černého uhlí na světových trzích) vedly k útlumu těžby černého uhlí v Moravskoslezském kraji
- v roce 2016 probíhala těžba na území 15 z 26 CHKO. Nepříznivý stav přetrvává zejména v CHKO Český kras (těžba vápenců), nedaří se snížit zatížení ani v některých dalších CHKO, obzvláště v CHKO Třeboňsko
- ložiska nerostných surovin jsou průběžně rekultivována, přičemž vhodný způsob rekultivace může vést k podpoře přírodních hodnot v krajině, rozvoji rekreačního potenciálu a snižování/kompensaci negativních dopadů těžby na životní prostředí (viz výše tab. 4).

Z výše uvedeného není patrný žádný významněji negativní trend, situace se jeví jako stabilizovaná. Cílem by mělo být snižování zátěže způsobené těžbou ve zvláště chráněných územích dle zákona o ochraně přírody a krajiny, upozornit lze rovněž na nárůst těžby v nevýhradních ložiscích, kdy při větší koncentraci těchto ložisek (např. štěrkopísků) je vhodné rozvoj těžby vhodně usměrňovat. Toto bylo reflektováno např. v rámci ZÚR Olomouckého kraje, na základě kterých jsou navržena opatření vhodně usměrňující budoucí rozvoj těžby štěrkopísků v lokalitách s jejich nejvyšší koncentrací.

¹ Zdánlivá spotřeba = výroba + saldo dovoz/vývoz

A.1.3 Zhodnocení vazeb zjištěných trendů ve vztahu k uplatňování PÚR ČR

V kapitole výše nebyly zjištěny významnější negativní trendy. Hlavní uvedené skutečnosti jsou v PÚR ČR reflektovány zejména u SOB4 a SOB5, případně v rámci OS2, v podrobnějším měřítku např. v ZÚR Olomouckého kraje u problematiky štěrkopísků.

PÚR ČR se k problematice těžby nerostných surovin vyjadřuje u několika bodů, mezi které patří zejména následující:

- článek 38 u rozvojových oblastí a os předpokládá při rozhodování o změnách v území řešení rekultivace opuštěných areálů a ploch,
- u článku 53 v rámci OS2 na území Ústeckého kraje zmiňuje řešení negativních dopadů velkoplošné a pohledově exponované těžby surovin,
- potřeba revitalizace území po těžbě nerostných surovin je zmíněna také u SOB4 Karvinsko v čl. 72 a SOB5 5 Mostecko v čl. 73, rovněž je uváděna nutnost zajistit vyváženost mezi zájmy těžby nerostných surovin a dalšími pilíři udržitelného rozvoje,
- v článku 202 je uveden požadavek na stanovení podmínek pro těžbu uranu.

Problematika těžby nerostných surovin a nutnost řešení dopadů na životní prostředí je tedy v rámci PÚR ČR reflektována na dostatečné úrovni

A.1.4 Doporučení

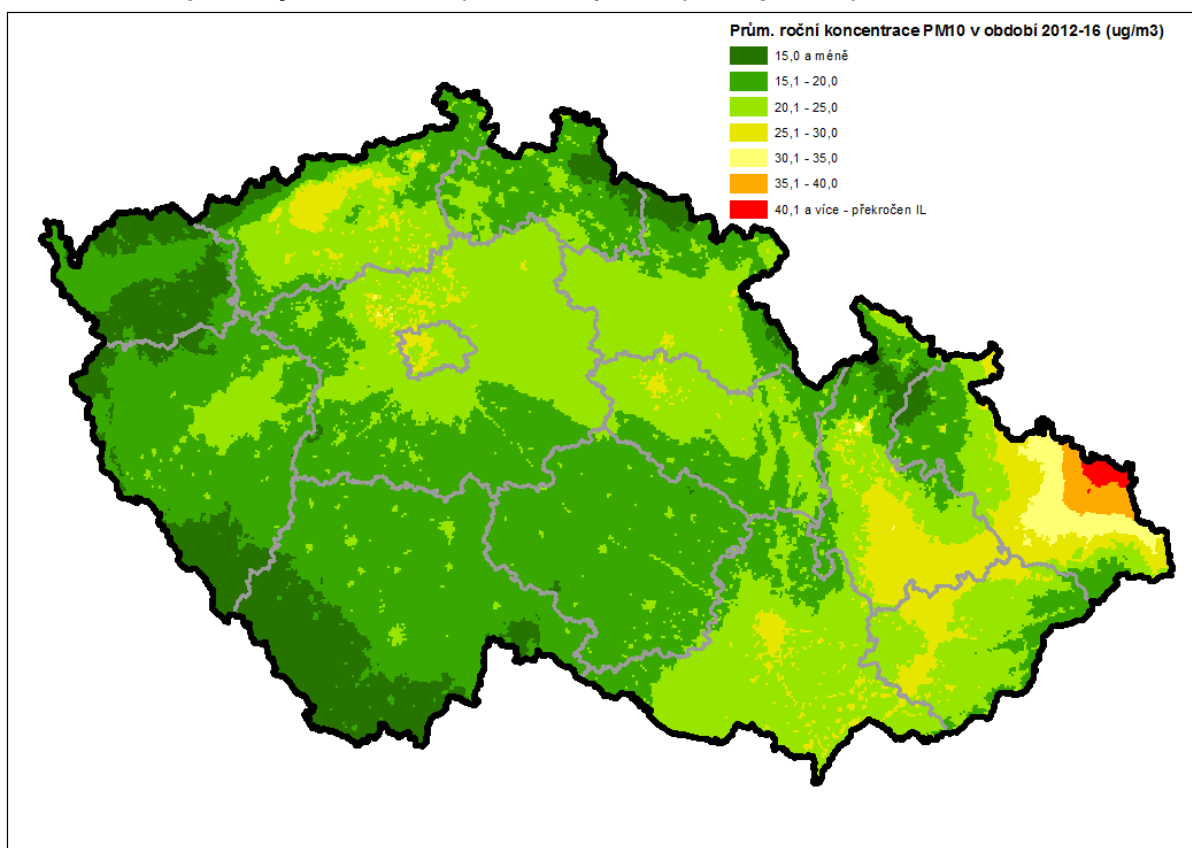
Z hodnocení této části nevyplynou žádná doporučení pro aktualizaci PÚR ČR.

A.2 KVALITA OVZDUŠÍ

A.2.1 Základní charakteristika současného stavu

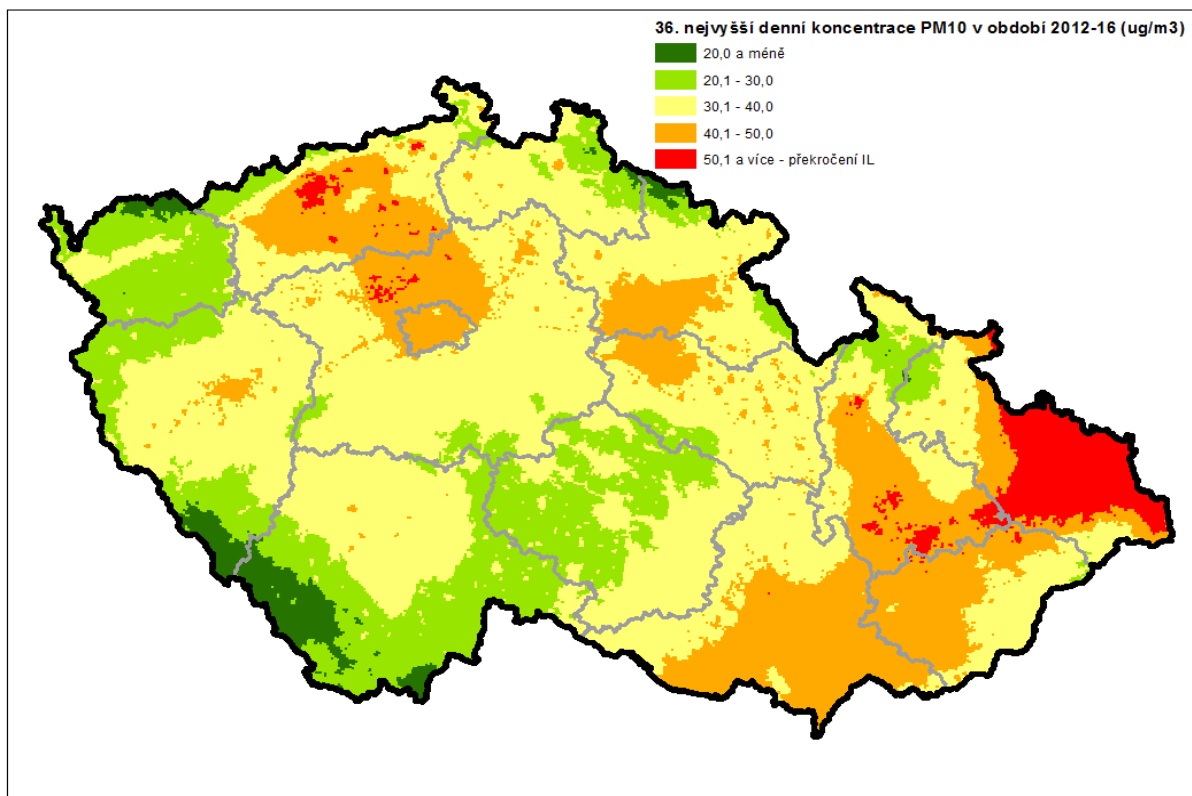
Kvalita ovzduší v ČR představuje vážný environmentální problém, na velké části území jsou pravidelně překračovány imisní limity zejména pro prachové částice, benzo[a]pyren a přízemní ozon. Pro dlouhodobé hodnocení kvality ovzduší jsou k dispozici mapy pětiletých průměrů koncentrací znečišťujících látek (ČHMÚ). Poslední sledované období, které je k dispozici (2012-2016) potvrzuje známý fakt, že nejhorší imisní situace je trvale v Moravskoslezském kraji, v případě benzo[a]pyrenu je imisní limit soustavně masivně překračován i v Olomouckém, Zlínském a Středočeském kraji. Kromě toho jsou s velkou pravděpodobností imisní limity překračovány i v řadě malých obcí, kde není imisní situace soustavně monitorována, ovšem zejména v topné sezóně zde může být kvalita ovzduší velmi špatná.

Obr. 3: Pětileté průměry koncentrací (2012-2016) PM₁₀ (roční průměr)

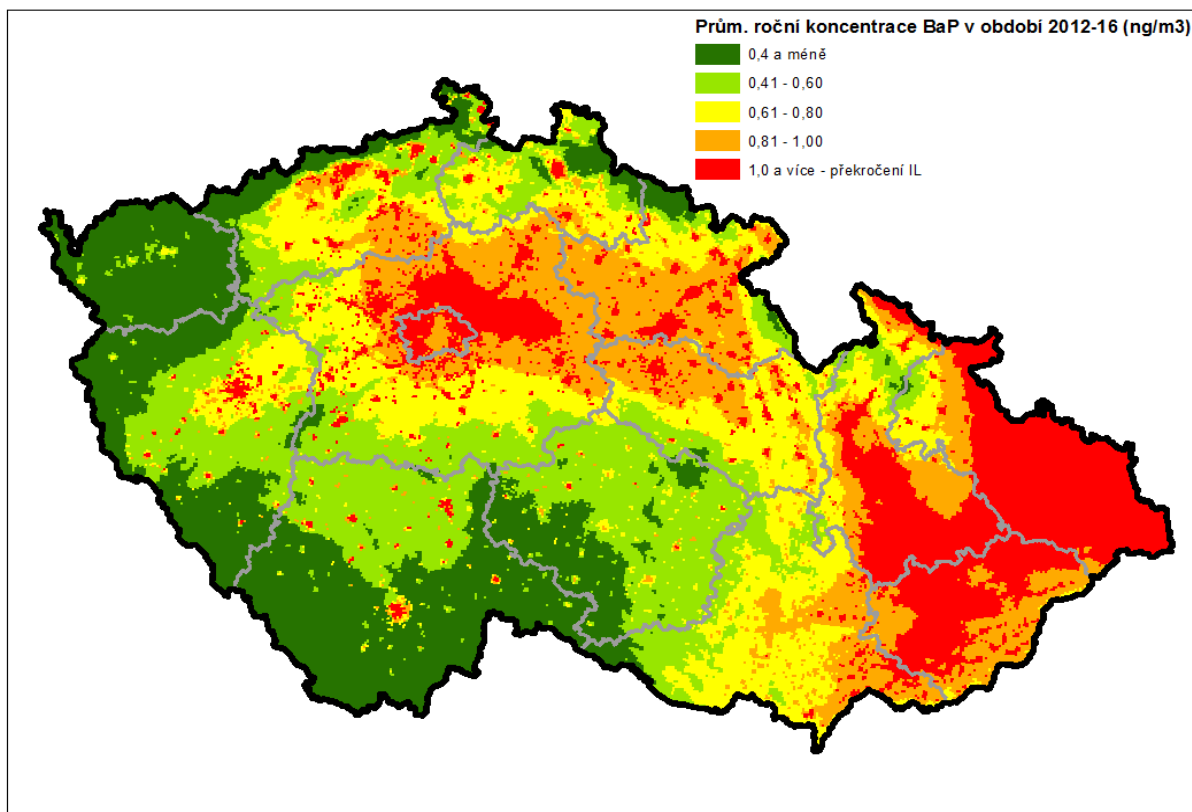
Zdroj: ČHMÚ, 2017a

Obr. 4: Pětileté průměry koncentrací (2012-2016) PM₁₀ (36. nejvyšší 24 hodinový průměr)

Zdroj: ČHMÚ, 2017a

Obr. 5: Pětileté průměry koncentrací (2012-2016) benzo[a]pyrenu (roční průměr)

Zdroj: ČHMÚ, 2017a

A.2.2 Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů

Kvalita ovzduší závisí nejen na množství emitovaných znečišťujících látek, ale také na aktuálních rozptylových podmínkách, které jsou neovlivnitelné a na mnohých lokalitách hrají klíčovou roli. To platí pro klasické polutanty, které jsou emitovány přímo. Situace je ještě komplikovanější u sekundárních polutantů, které do ovzduší nejsou emitovány přímo, ale vznikají následně chemickými nebo fyzikálními procesy v atmosféře. Jedná se zejména o přízemní ozon, ale také částečně o aerosolové částice. Přízemní ozon vzniká fotochemickými procesy z prekurzorů (z těkavých organických látek a oxidů dusíku) za vhodných podmínek (slunečního záření). Vzhledem ke značně komplikované atmosférické chemii vzniku a zániku O₃, závislosti na absolutním množství i relativním zastoupení jeho prekurzorů v ovzduší, související i s dálkovým přenosem, a dále i na meteorologických podmínkách je obtížné meziroční změny koncentrací přízemního ozonu blíže komentovat.

Vyhodnocení vývoje imisní situace přináší informaci o tom, jak jsou obyvatelé postiženi nadlimitními koncentracemi polutantů a o možných zdravotních rizicích. Nesouvisí ovšem (ve většině případů) s cílenými aktivitami, které by vedly ke zlepšení imisní situace, ale s meteorologickými a klimatickými podmínkami v jednotlivých letech.

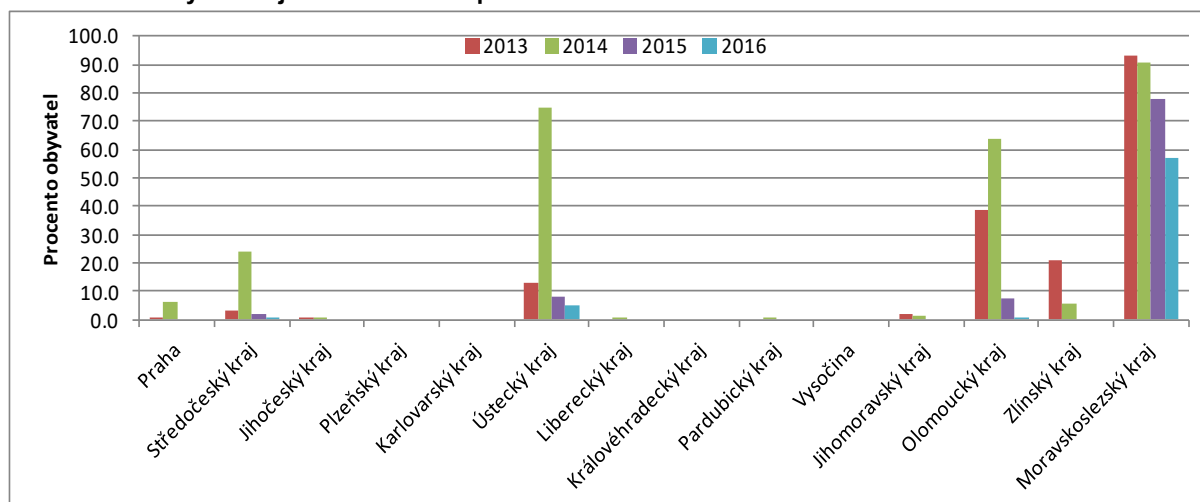
Pro vyhodnocení trendu lze využít indikátoru NČI 36100 (Expozice obyvatelstva nadlimitním koncentracím PM₁₀) který je sledován ČHMÚ (ČHMÚ, 2016). Jedná se o podíl obyvatel ČR žijící na území, kde byly v daném roce překročeny stanovené roční limitní hodnoty úrovně znečištění ovzduší pro ochranu zdraví lidí pro prachové částice velikostní frakce do 10 μm (PM₁₀). Za překročení denní limitní úrovně znečištění ovzduší se považuje více než 35 překročení průměrné denní koncentrace 50 μg/m³ za kalendářní rok, za překročení roční limitní úrovně znečištění ovzduší se považuje překročení průměrné roční koncentrace 40 μg/m³, viz zákon o ochraně ovzduší č. 201/2012 Sb.

Tab. 5: Podíl obyvatel žijících na území s překročením imisních limitů

	PM ₁₀ roční průměr				PM ₁₀ 24 hodinový průměr			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Praha	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	6,6	0,0	0,0
Středočeský kraj	0,0	0,0	0,0	0,0	3,4	23,9	2,2	0,7
Jihočeský kraj	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,4	0,0	0,0
Plzeňský kraj	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Karlovarský kraj	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ústecký kraj	0,0	0,0	0,0	0,0	12,8	74,8	8,2	5,0
Liberecký kraj	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Královéhradecký kraj	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pardubický kraj	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0
Vysočina	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Jihomoravský kraj	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8	1,2	0,0	0,0
Olomoucký kraj	0,0	0,0	0,0	0,0	38,7	64,1	7,6	0,03
Zlínský kraj	0,0	0,0	0,0	0,0	20,7	5,9	0,0	0,0
Moravskoslezský kraj	41,4	19,1	0,1	0,0	93,0	90,5	77,9	57,1

Zdroj: ČHMÚ, 2016

Obr. 6: Podíl obyvatel žijících na území s překročením imisních limitů v letech 2013-2016

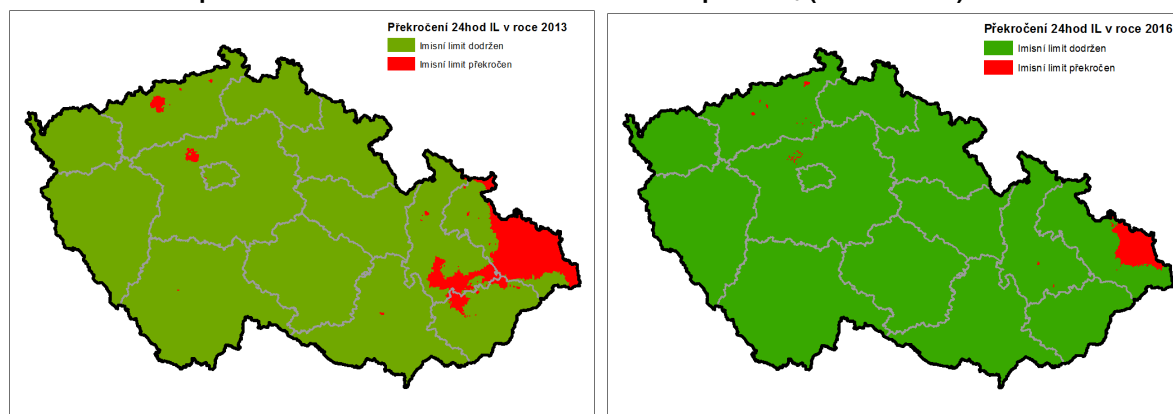

Zdroj: ČHMÚ, 2016

Hodnoty podílu počtu obyvatel žijících na území s překročenými imisními limity za období 2013-2016 naznačují pokles počtu obyvatel, kteří byli vystaveni nadlimitním koncentracím prachových částic PM₁₀. Na příkladu nejvíce imisně zatíženého Moravskoslezského kraje vidíme zřetelný pokles podílu exponovaných obyvatel (z 93 % na 57 %). Pokles ovšem způsobily především příznivé meteorologické a rozptylové podmínky a mírnější teploty v topné sezoně. Rok 2013 byl ve srovnání s následujícími roky teplotně podprůměrný, v roce 2013 (v měsících leden a únor) se ve zvýšené míře vyskytly synoptické situace způsobující zhoršené rozptylové podmínky pro znečišťující látky v ovzduší, které celkově v tomto období přetrvávaly 23 dní.

Na následujících obrázcích jsou znázorněny oblasti, ve kterých došlo k překročení imisního limitu jednotlivých sledovaných látek. Pro PM₁₀ (24 hodinový průměr i roční průměr) vidíme snížení plochy s překročením imisního limitu, u benzo[a]pyrenu je situace opačná, u přízemního ozonu nevyhodnotitelná.

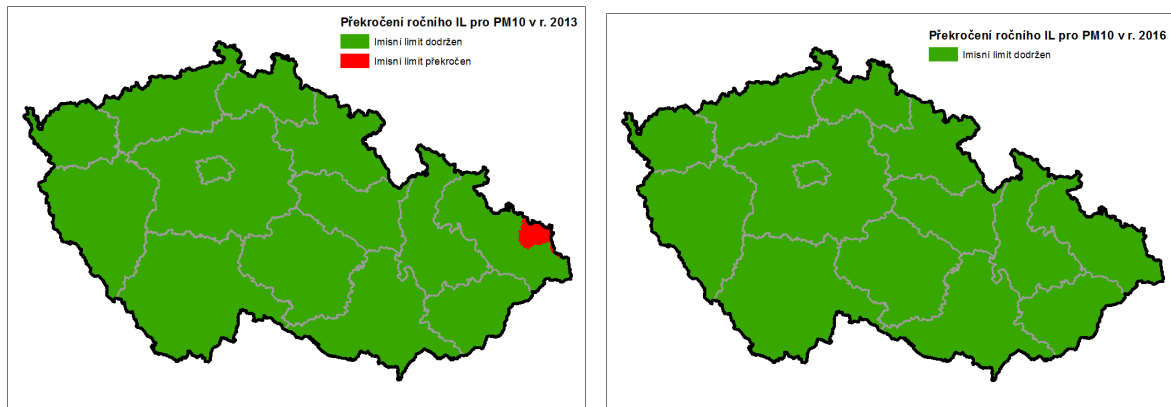
Obr. 7: Oblasti s překročením 24 hodinového imisního limitu pro PM₁₀ (2013 a 2016)

Zdroj: ČHMÚ, 2017b

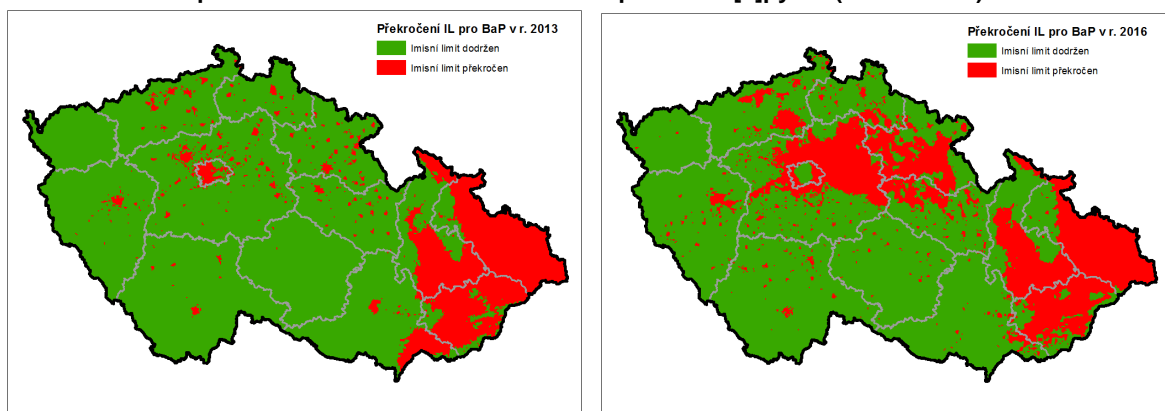

Obr. 8: Oblasti s překročením ročního imisního limitu pro PM₁₀ (2013 a 2016)

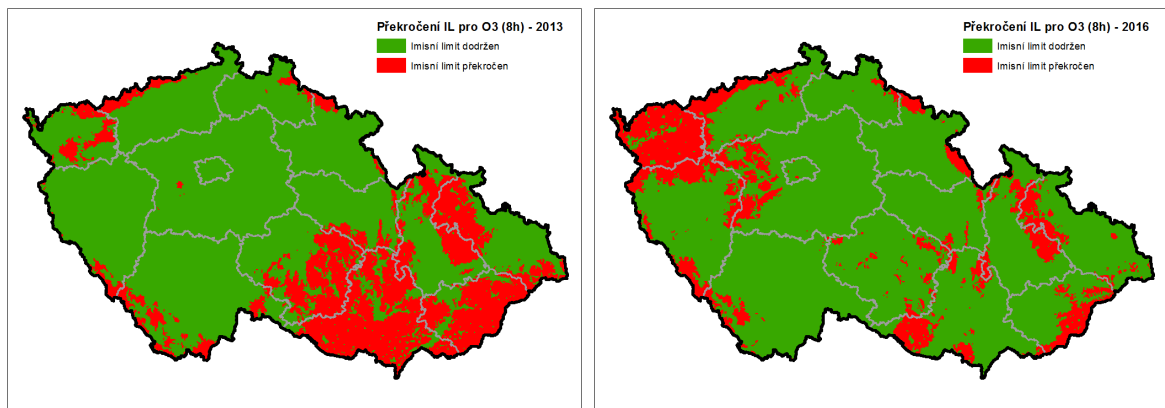
Zdroj: ČHMÚ, 2017b

Obr. 9: Oblasti s překročením ročního imisního limitu pro benzo[a]pyren (2013 a 2016)

Zdroj: ČHMÚ, 2017b

Obr. 10: Oblasti s překročením imisního limitu pro O₃ 8h (2013-a 2016)

Zdroj: ČHMÚ, 2017b

A.2.3 Zhodnocení vazeb zjištěných trendů ve vztahu k uplatňování PÚR ČR

Z vyhodnocení období 2013-2016 vyplývají spíše pozitivní trendy a zlepšování situace:

- V období 2013-2016 došlo k poklesu počtu obyvatel, kteří byli vystaveni nadlimitním koncentracím prachových částic PM₁₀.
- V nejvíce imisně zatíženém Moravskoslezském kraje došlo k poklesu podílu exponovaných obyvatel (z 93 % na 57 %).

- Významný vliv měly příznivé meteorologické a rozptylové podmínky a mírnější teploty v topné sezoně.
- U benzo(a)pyrenu je situace v tomto období přibližně podobná.

Problematika kvality ovzduší je v rámci PÚR ČR reflektována v rámci republikových priorit územního plánování, a to v člancích 19, 23, 24, 24a a 31. Dále je toto řešeno u SOB 4 Karvinsko, kde je reflektována nutnost snižování znečištění ovzduší. Obdobné platí u článků 73 a 74 u SOB 5 a 6. V rámci PÚR ČR jsou rovněž vymezovány koridory vysokorychlostní dopravy a koridory konvenční železniční dopravy – jedná se tedy o podporu udržitelných forem dopravy, které jsou alternativou k méně šetrné individuální automobilové dopravě.

Problematika kvality ovzduší je v rámci PÚR ČR reflektována na dostatečné úrovni ve více ohledech a je možno konstatovat, že PÚR ČR nepřispívá k významnému zhoršování kvality ovzduší, naopak směřuje ke zlepšení současně místy nevyhovující situace.

A.2.1 Doporučení

Z hodnocení této části nevyplývají žádná doporučení pro aktualizaci PÚR ČR.

A.3 PŘÍRODA A KRAJINA

A.3.1 Základní charakteristika současného stavu

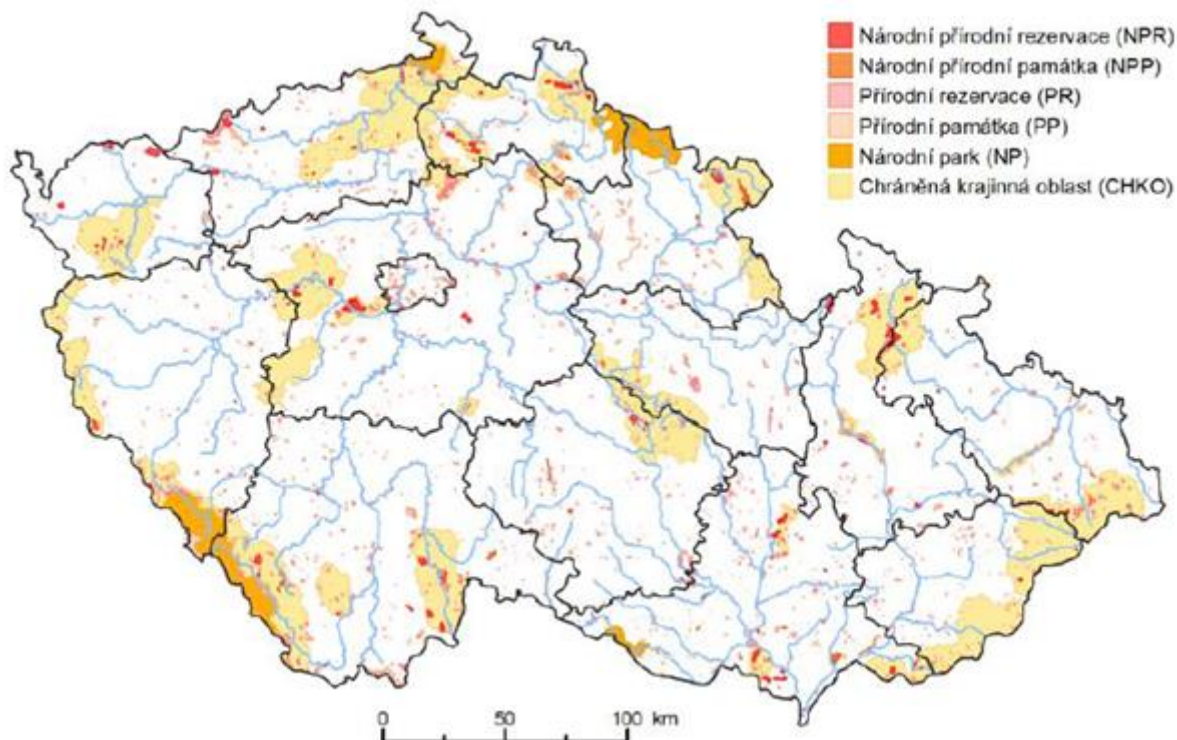
A.3.1.1 Zvláště chráněná území

Celkem bylo v roce 2016 chráněno prostřednictvím zvláště chráněných území 16,7 % rozlohy ČR, přičemž roste počet i rozloha maloplošných zvláště chráněných území. Prostřednictvím soustavy Natura 2000 bylo v roce 2016 chráněno 14,1 % rozlohy ČR.

Celková plocha **velkoplošných zvláště chráněných území**, zahrnujících národní parky (NP) a chráněné krajinné oblasti (CHKO), činila v roce 2016 celkem 1 254,8 tis. ha, což představuje 15,9 % území ČR. Na území ČR existují 4 národní parky a 26 CHKO. **Maloplošná zvláště chráněná území**, v roce 2016 zaujímal 116,2 tis. ha plochy, tj. 1,5 % území ČR. Téměř třetina maloplošných ZCHÚ se však nachází v CHKO nebo NP. Nejčastější změny se uskutečňují právě v této kategorii, a to z důvodu vyhlášení nových území, zejména za účelem ochrany evropsky významných lokalit. V roce 2016 bylo přehlášeno nebo nově vyhlášeno 24 maloplošných zvláště chráněných území s výměrou 1 813 ha.

Plocha soustavy Natura 2000 zaujímá (k roku 2016) celkem 14,1 % území ČR. Rozloha území chráněná prostřednictvím velkoplošných a maloplošných zvláště chráněných území a rozloha území chráněná prostřednictvím soustavy Natura 2000 se významně překrývají, celková rozloha chráněných území v ČR tak v roce 2016 dosahovala 23,0 % území ČR.

Obr. 11: Zvláště chráněná území v ČR

Zdroj: Zpráva o životním prostředí České republiky, 2016

A.3.1.2 Fragmentace krajiny

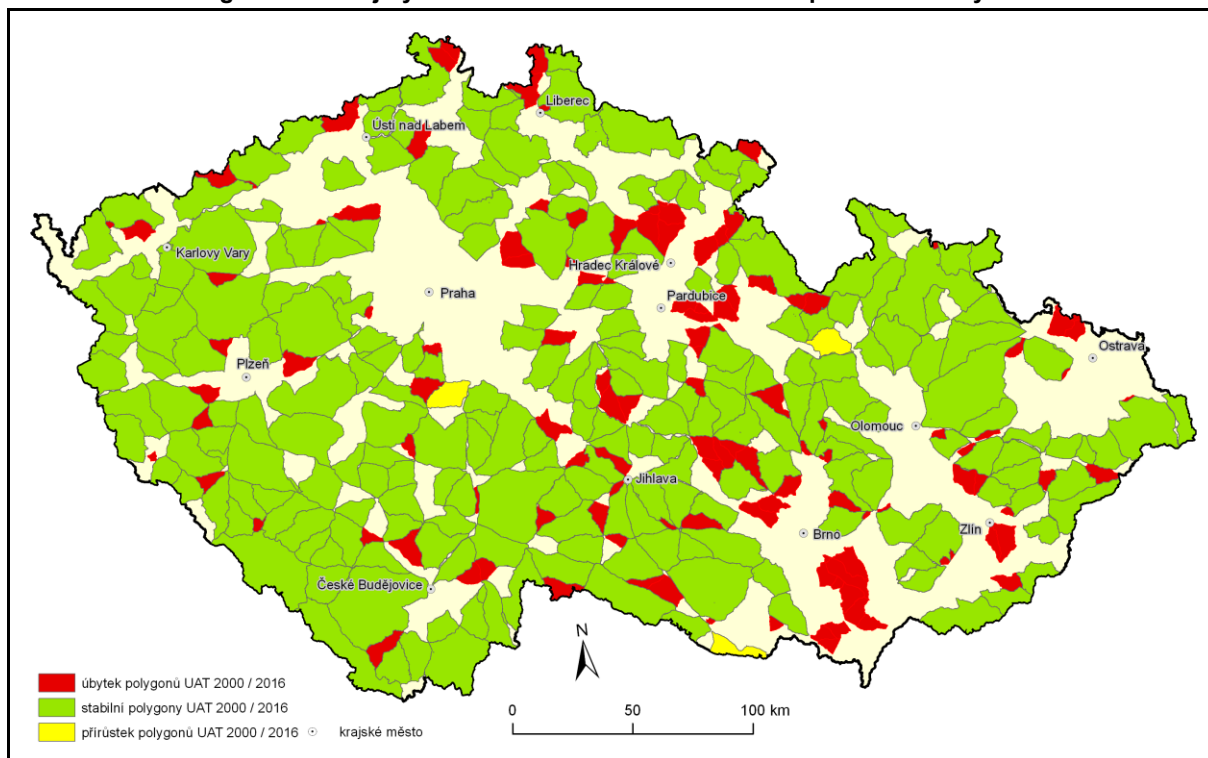
Během let 2000–2010 klesla rozloha nefragmentované krajiny z 54 tis. km² (68,6 % celkové rozlohy ČR) až na 50 tis. km² v roce 2010 a pokrývala tak 63,4 % celkové rozlohy ČR. Rychlost poklesu se

oproti předchozímu pětiletému období (2000–2005) v posledních 5 hodnocených letech snížila na 2,4 %, ale i přesto fragmentace krajiny dopravou v ČR nadále pokračuje a dle prognóz lze očekávat, že podíl nefragmentované krajiny bude v roce 2040 dosahovat pouze 53 %.

Nejvyšší **fragmentace krajiny** v rámci ČR je zaznamenána v krajích Středočeském, Jihomoravském a Moravskoslezském, které patří současně mezi kraje s nejvyšším úbytkem nefragmentovaných ploch za období 2005–2010. Vysoký nárůst fragmentace je způsoben územně nekompaktním rozšiřováním zastavěných ploch v důsledku pokračující urbanizace území, zejména městských aglomerací, a v důsledku rozvoje dopravní infrastruktury, zahrnující zejména výstavbu městských okruhů, rychlostních a dálničních komunikací. Naopak mezi kraje s nejvyšší rozlohou nefragmentovaných ploch se řadí Plzeňský kraj a Jihočeský kraj, kde je vlivem členitějšího reliéfu a větší plochy velkoplošných chráněných území nižší hustota osídlení, a tím i nižší potřeba dopravní obslužnosti.

Trend zvyšování míry fragmentace krajiny v období 2000 až 2016 je patrný z obrázku níže. Z něj jsou patrné výraznější úbytky nefragmentované krajiny na jižní Moravě, v oblasti Hradce Králové a Pardubic a jinde. Jedná se o celoplošný jev. Přičemž platí, že nové dopravní stavby díky procesu EIA většinou splňují požadavky na zachování průchodnosti krajiny dané např. metodikou AOPK (Anděl et al., 2005). (Podrobněji také v kapitole Dopravní infrastruktura). Na území ČR je evidováno 23 ekoduktů, na kterých je při běžných prohlídkách sledována přítomnost pobytočných stop.

Obr. 12: Změna fragmentace krajiny v letech 2000 až 2016 znázorněná pomocí metody UAT

Zdroj: Dostál et al., 2017 (viz také část Dopravní infrastruktura)

V letech 2000–2016 bylo v ČR zabráno při výstavbě dopravních komunikací přibližně 5 109 ha zemědělské půdy a přibližně 509 ha lesní půdy. K nejvýznamnějšímu úbytku zemědělské půdy mezi lety 2000–2016 došlo ve Středočeském a Jihočeském kraji, zejména z důvodu pokračující přípravy a výstavby dálnice D1 a D3, ve Středočeském kraji byly **zábory zemědělské půdy** rovněž úzce spjaty s výstavbou pražského okruhu propojujícího dálnice D1 a D5. Mezi lety 2015–2016 pak došlo ke zvýšení záboru zemědělské půdy ve Středočeském, Libereckém a Olomouckém kraji. K záboru lesní půdy došlo v období 2015–2016 pouze v Libereckém kraji.

A.3.1.3 Ekologická stabilita krajiny

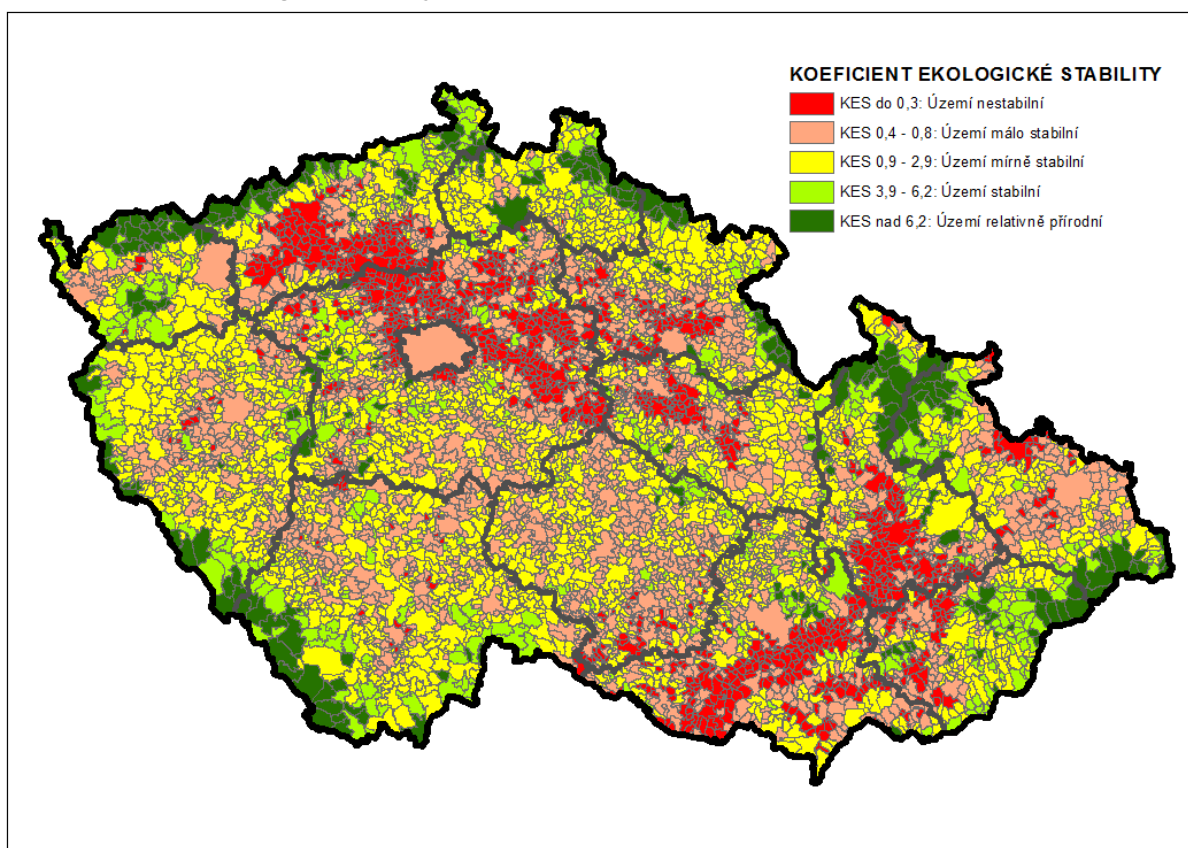
Pro zjištění stavu krajiny z hlediska její vyváženosti a rovnováhy se krajina oceňuje koeficientem ekologické stability dle klasifikace Ing. Míchala. Ekologická stabilita představuje schopnost krajiny vyrovnávat samovolnými vnitřními mechanismy rušivé vlivy vnějších faktorů bez trvalého narušení přírodních mechanismů, tzn., že se systém brání změnám během působení cizího činitele zvenčí nebo se vrací po skončeném působení cizího činitele k normálu. Protože potenciálními nositeli ekologické stability krajiny jsou přirozené ekosystémy, racionální využívání krajiny nejen nevyklučuje, ale nutně zahrnuje jejich trvalou existenci. Výsledné určení hodnoty ekologické stability konkrétního území, resp. administrativní jednotky, je vyjádřeno koeficientem ekologické stability (KES). Tento ukazatel umožňuje získat základní informaci o stavu krajiny daného území a míře problémů, které se v ní vyskytují.

Koeficient ekologické stability je poměrové číslo a stanovuje poměr ploch tzv. stabilních a nestabilních krajinných prvků ve zkoumaném území.

- **Ekologicky stabilní plochy:** lesy, louky, pastviny, zahrady, vinice, ovocné sady, rybníky, ostatní vodní plochy, doprovodná a rozptýlená zeleň, přírodní plochy.
- **Ekologicky nestabilní plochy:** orná půda, chmelnice, zastavěné plochy, ostatní plochy

Současná hodnota KES na úrovni jednotlivých obcí je znázorněna v mapě zde.

Obr. 13: Koeficient ekologické stability – stav k roku 2016

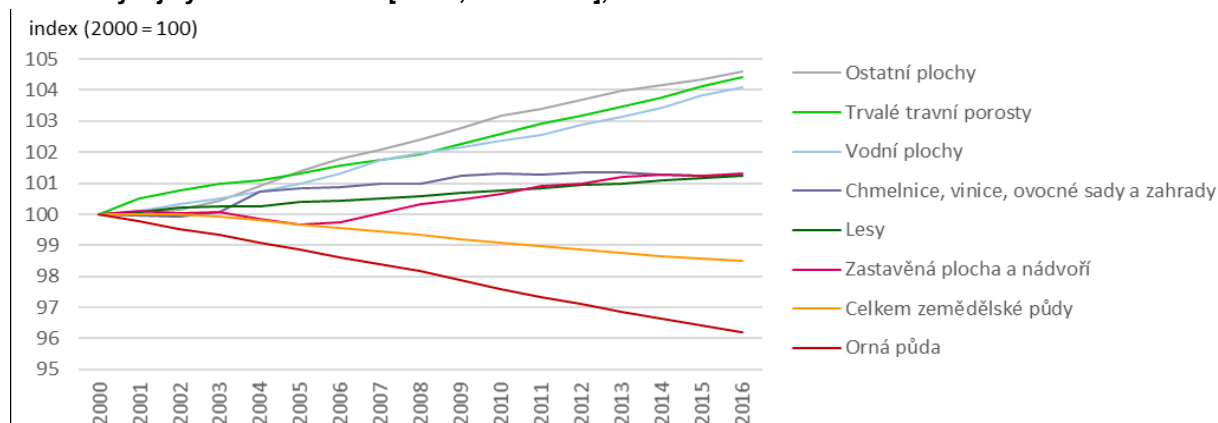

Zdroj: Data ÚAP, 2016

A.3.2 Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů

- V roce 2016 v rámci zemědělského půdního fondu narůstá plocha trvalých travních porostů na 12,7 % území ČR a klesá výměra orné půdy na 37,6 % území. Celková výměra zemědělského půdního fondu ČR se v období 2000–2016 snížila o 1,5 %. Zemědělská půda ubývá zejména ve prospěch zastavěných a ostatních ploch. Velikost těchto ploch se od roku 2000 do roku 2016 zvýšila o 4,1 %.
- Mírně stoupá plocha lesů, která v roce 2016 činila 33,9 % území.

Obr. 14: Vývoj využití území v ČR [index, 2000 = 100], 2000–2016

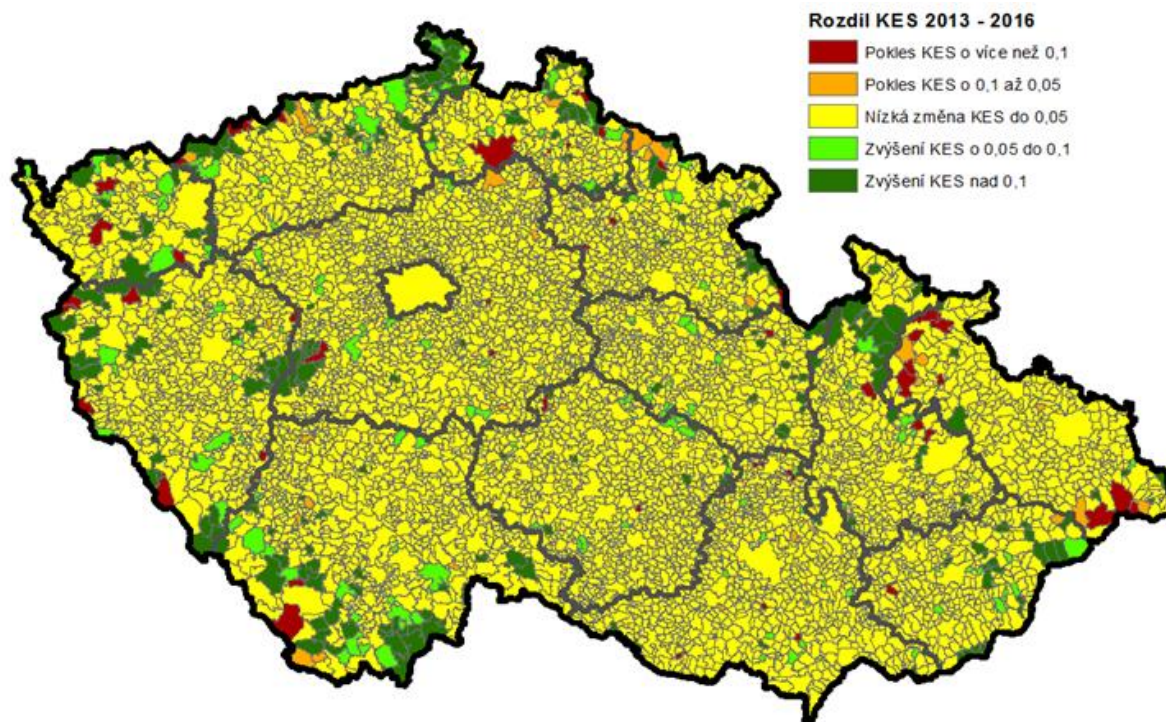

Zdroj: Zpráva o životním prostředí České republiky, 2016

- Zřetelnými dlouhodobými trendy ve využití území ČR v období 2000–2016 je pokles výměry orné půdy, a to o 116,8 tis. ha (tj. o 3,8 %), a nárůst plochy trvalých travních porostů (TTP), která se v období 2000–2016 zvýšila o 42,3 tis. ha, tj. o 4,4 %, z převážné části na úkor orné půdy. Tento vývoj, podpořený dotační politikou státu a aplikací principů Společné zemědělské politiky, je z pohledu ochrany životního prostředí i zachování biodiverzity pozitivní. Pokles výměry orné půdy a nárůst ploch trvalých travních porostů přispívá ke snížení eroze půdy a podporuje zvyšování biodiverzity.
- Rozsah **zastavěných a ostatních ploch** se meziročně (2015–2016) zvýšil o 1,8 tis. ha (0,2 %) na 42,9 tis. ha, což představuje 10,7 % území ČR. Tempo růstu zastavěných a ostatních ploch, které bylo největší v letech 2005–2010, se zvolna snižuje.
- V roce 2013 tvořily VZCHÚ 15,3 % plochy ČR, v roce 2016 je to již 15,9 % plochy ČR. Dále roste počet i rozloha maloplošných zvláště chráněných území, částečně ve vazbě na implementaci soustavy Natura 2000. V roce 2016 bylo přehlášeno nebo nově vyhlášeno 24 maloplošných zvláště chráněných území s výměrou 1 813 ha. Prvního ledna 2016 byla na území zrušeného vojenského újezdu Brdy a několika stávajících brdských přírodních parků vyhlášena CHKO Brdy. Předmětem ochrany je přírodní bohatství s cennými lesními porosty, loukami, mokřady, vřesovišti a desítkami potoků. Její rozloha je 345 km², z toho 260 km² je bývalý vojenský újezd ve Středních Brdech, zbytek tvoří převážně Jižní Brdy, kde CHKO nahradila dosavadní dva přírodní parky: přírodní park Brdy na území Plzeňského kraje a částečně přírodní park Třemšín na území Středočeského kraje.
- Přestože se úbytek nefragmentovaných ploch zpomaluje, proces fragmentace krajiny nadále pokračuje. Za období 2000–2010 klesla rozloha nefragmentované krajiny o 5,2 % a v roce 2010 tvořila 63,4 % celkové rozlohy ČR.
- Vývoj **koeficientu ekologické stability** v období 2013 až 2016 je znázorněn v mapě níže. Z ní je patrné, že změna KES je na většině území nízká. Pozitivním trendem je její nárůst v některých horských oblastech, což je dáno výše popsanými trendy, zejména zatravňováním orné půdy. K výraznějšímu poklesu v rozvojových oblastech a osách příliš nedochází, snížení hodnoty bylo spíše zaznamenáno v obcích, které se nacházejí ve specifických oblastech. Toto

může být dáno nárůstem zástavby nebo např. rozoráním travních porostů. Přímá vazba na PÚR ČR zde není zřejmá.

Obr. 15: Vývoj koeficientu ekologické stability v období 2013-2016

Zdroj: Data ÚAP, 2016

Z výše uvedeného hodnocení vyplývá, že některé trendy jsou příznivé – patří mezi ně postupná implementace soustavy Natura 2000, rozšiřování plochy zvláště chráněných území anebo postupné řešení problematiky migrace při výstavbě liniových dopravních staveb. Pozitivním trendem je také nárůst ekologické stability krajiny v některých částech ČR, což je dáno často zatravňováním orné půdy nebo jejím zalesňováním. Ne všude lze brát zalesňování jako pozitivní trend, např. z hlediska ochrany historické krajiny v CHKO Beskydy je tento trend již nežádoucí.

A.3.3 Zhodnocení vazeb zjištěných trendů ve vztahu k uplatňování PÚR ČR

V rámci výše uvedeného hodnocení byly zjištěny některé pozitivní trendy. Mezi dílčí negativní trendy lze naopak zařadit nárůst výměry zastavěných a ostatních ploch a postupnou fragmentaci krajiny dopravou, byť rychlost této fragmentace se snižuje. PÚR ČR se na tomto procesu podílí, avšak k fragmentaci krajiny by docházelo i bez jejího uplatňování. Ta naopak přispívá ke koordinaci aktivit v území, čímž celý proces usměrňuje a současně uplatňuje nástroje na omezení negativních dopadů. PÚR ČR tyto zmíněné negativní trendy reflektuje např. v republikových prioritách územního plánování, a to zejména v článcích 14, 14a, 19, 20, 20a a 21. Problematika ochrany přírodních hodnot je zohledněna i v dalších článcích, např. v rámci Kritérií a podmínek pro rozhodování o změnách v území u rozvojových oblastí a os v článku 38 u specifických oblastí v článku 67, u koridorů a ploch dopravní a technické infrastruktury v článcích 79 a 137 a v dalších článcích.

Je možno konstatovat, že uplatňování PÚR ČR nemá významně negativní vliv na přírodní hodnoty v území a že touto oblastí se zabývá v dostatečné míře.

A.3.4 Doporučení

Z hodnocení této části nevyplývají žádná doporučení pro aktualizaci PÚR ČR.

A.4 PŮDNÍ FOND

A.4.1 Základní charakteristika současného stavu

Níže jsou uvedeny základní charakteristiky současného stavu půd na území ČR na podkladě údajů úhrnných hodnot druhů pozemku, zveřejněných ČÚZK v r. 2013 (stav k 31. 12. 2012) a 2017 (stav k 31. 12. 2016) a dále s využitím informací z ročních zpráv o stavu životního prostředí ČR za období 2013 až 2016, resp. ze Statistických ročenek životního prostředí (MŽP ČR 2013 - 2016) a Zpráv o stavu životního prostředí ČR (MŽP 2013 – 2016).

A.4.1.1 Rozdělení půd podle druhů pozemků

A.4.1.1.1 Lesní půda

Lesní půda zaujímala v roce 2016 2 683 929 ha, což činí přibližně 34 % plochy České republiky. Nejvyšší lesnatostí se přitom vyznačovaly kraje Liberecký (45 % z celkové rozlohy kraje), Karlovarský (43,5 %) a Plzeňský (40,5 %), nejméně lesnatý byl pak po Hl. městě Praha (10,4 %) kraj Středočeský (27,5 %) a Jihomoravský (28,2 %). (ÚHUL, 2017)

Tab. 1: Výměry lesní půdy a lesnatost podle krajů (v ha)

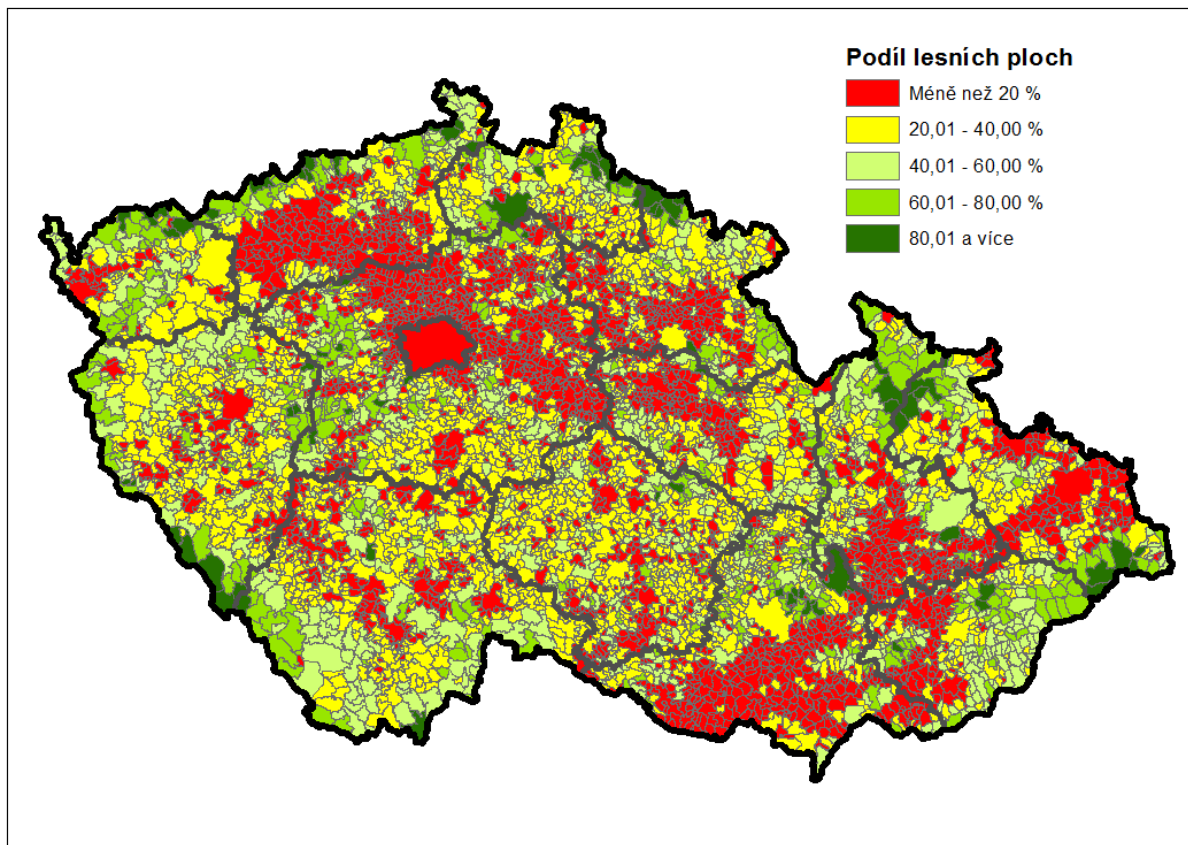
Kraje	Plocha PUPFL [ha]		Lesnatost [%]	
	2013	2016	2013	2016
Hlavní m. Praha	5 135	5 176	10,4	10,4
Středočeský	307 089	300 373	27,9	27,5
Jihočeský	380 457	382 149	37,8	38,0
Plzeňský	301 390	310 888	39,9	40,5
Karlovarský	145 143	145 436	43,8	43,9
Ústecký	163 006	164 138	30,6	30,8
Liberecký	141 625	142 211	44,8	45,0
Královehradecký	148 459	148 947	31,2	31,3
Pardubický	134 376	134 861	29,7	29,8
Vysočina	207 506	207 798	30,5	30,6
Jihomoravský	203 163	202 871	28,2	28,2
Olomoucký	184 941	186 847	35,1	35,5
Zlínský	157 978	158 261	39,9	39,9
Moravskoslezský	194 268	194 773	35,8	35,9
Česká republika	2 674 553	2 683 929	33,9	34,0

Zdroj: ÚHUL

Lesy jsou situovány především do horských oblastí na hranicích České republiky, kde lesnatost překračuje 60 % plochy správního obvodu obce. Dále se pak jedná o místa s vyšší nadmořskou výškou v centrální části České republiky, tedy Českomoravská a Drahanská vrchovina, Brdy a Oderské vrchy. Nejnižší lesnatostí se pak vyznačují Polabská nížina, Dolnomoravský, Hornomoravský a Dyjsko-svratecký úval a celkově úrodné nížinné oblasti v okolí větších řek, kde jsou půdy pro svoji bonitu přednostně využívány k zemědělským účelům.

Obr. 16: Podíl lesních ploch v ČR v roce 2016

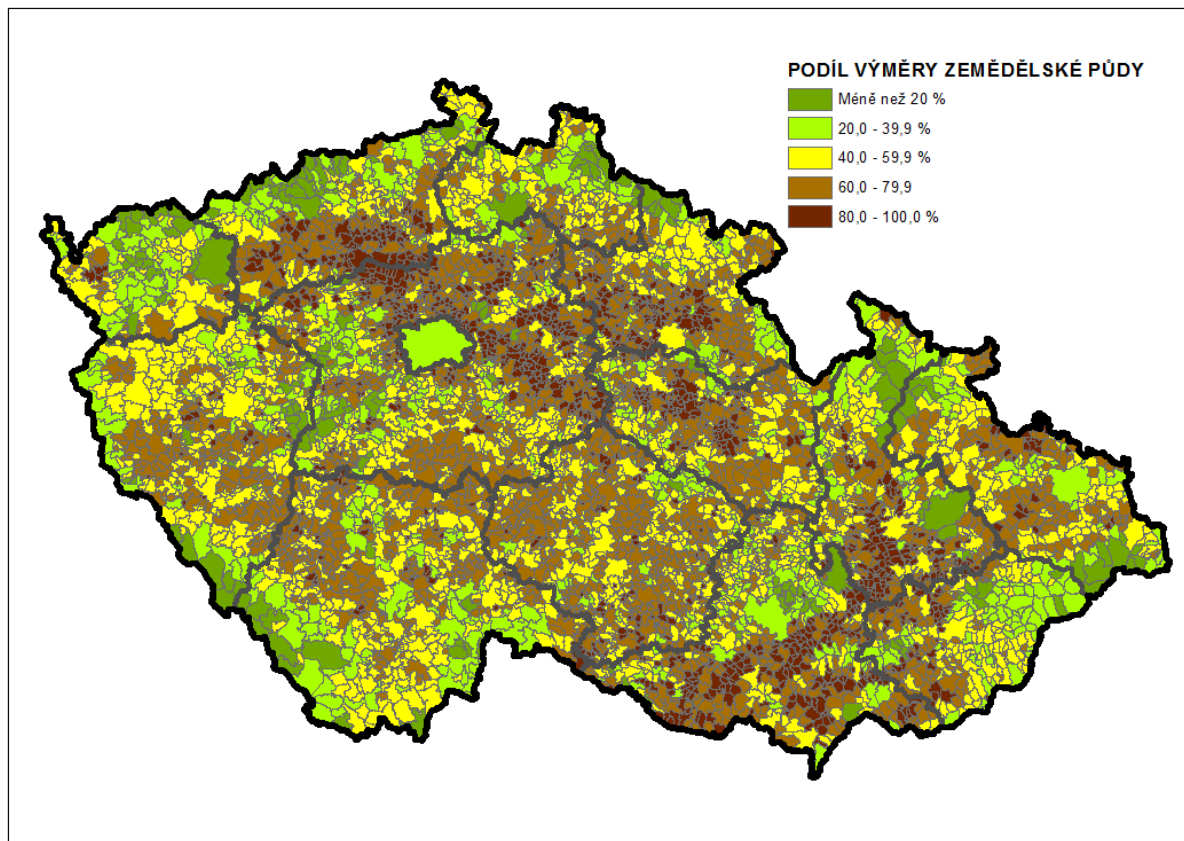

Zdroj: ČSÚ, 2018

A.4.1.1.2 Zemědělská půda

V roce 2016 činila dle údajů CENIA výměra zemědělského půdního fondu (ZPF) 4 208 374 ha, což představuje 53,4 % na půdním fondu ČR. Největší podíl zemědělské půdy v přepočtu na plochu kraje měl v roce 2016 kraj Středočeský (60,4 %), Pardubický (60,1 %) a Vysočina (59,8 %), nejmenší pak Hl. město Praha (39,9 %) a Liberecký kraj (44,1 %). (ČSÚ - ÚAP krajů, 2016) Zemědělská půda – orná půda se nejhojněji vyskytuje v nížinných oblastech podél velkých řek (střední a dolní tok Labe, Ohře, Vltavy, jižní část Ústeckého kraje, severní a severovýchodní část kraje Středočeského), naopak pro zemědělství nevhodné jsou příhraniční horské oblasti a vrchoviny v centrální části České republiky, na území CHKO Křivoklátska, v Brdech, podél toku Vltavy na území Jihočeského a Středočeského kraje (jižní část), a v oblasti Dražanské vrchoviny (kraj Olomoucký a Jihomoravský), kde zemědělskou půdu reprezentují hlavně trvalé travní porosty (TTP).

Obr. 17: Podíl výměry zemědělské půdy v ČR v roce 2016

Zdroj: ČSÚ, 2018

A.4.2 Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů

A.4.2.1 Zemědělská půda

Dlouhodobým trendem ve využití území ČR je zmenšování výměry zemědělské půdy (od roku 2013 do 2016 o 11 493 ha), v období 2000 - 2016 poklesla celkem o 64,4 tis. ha (o 1,5 %), v meziročním srovnání let 2015 a 2016 o 3,6 tis. ha (0,1 %) a každoročně se zvyšuje výměra nezemědělské půdy. Stejně jako v dřívějších letech došlo i v roce 2016 k úbytku výměry především orné půdy.

Tab. 6: Vývoj výměry zemědělské a nezemědělské půdy mezi lety 2013 – 2016 a členění pozemků dle využití

	2013	2014	2015	2016
Celková výměra v ha	7 886 707	7 886 779	7 886 973	7 887 041
v tom:				
zemědělská půda	4 219 867	4 215 621	4 211 935	4 208 374
orná půda	2 985 792	2 978 989	2 971 957	2 965 606
zahrady	163 476	163 601	163 785	164 024
ovocné sady	46 172	45 920	45 613	45 390
chmelnice	10 312	10 276	10 149	10 127
vinice	19 652	19 611	19 811	19 835
trvalé travní porosty	994 461	997 225	1 000 620	1 003 393
nezemědělská půda	3 666 840	3 671 158	3 675 038	3 678 666
lesní pozemky	2 663 731	2 666 376	2 668 392	2 669 850

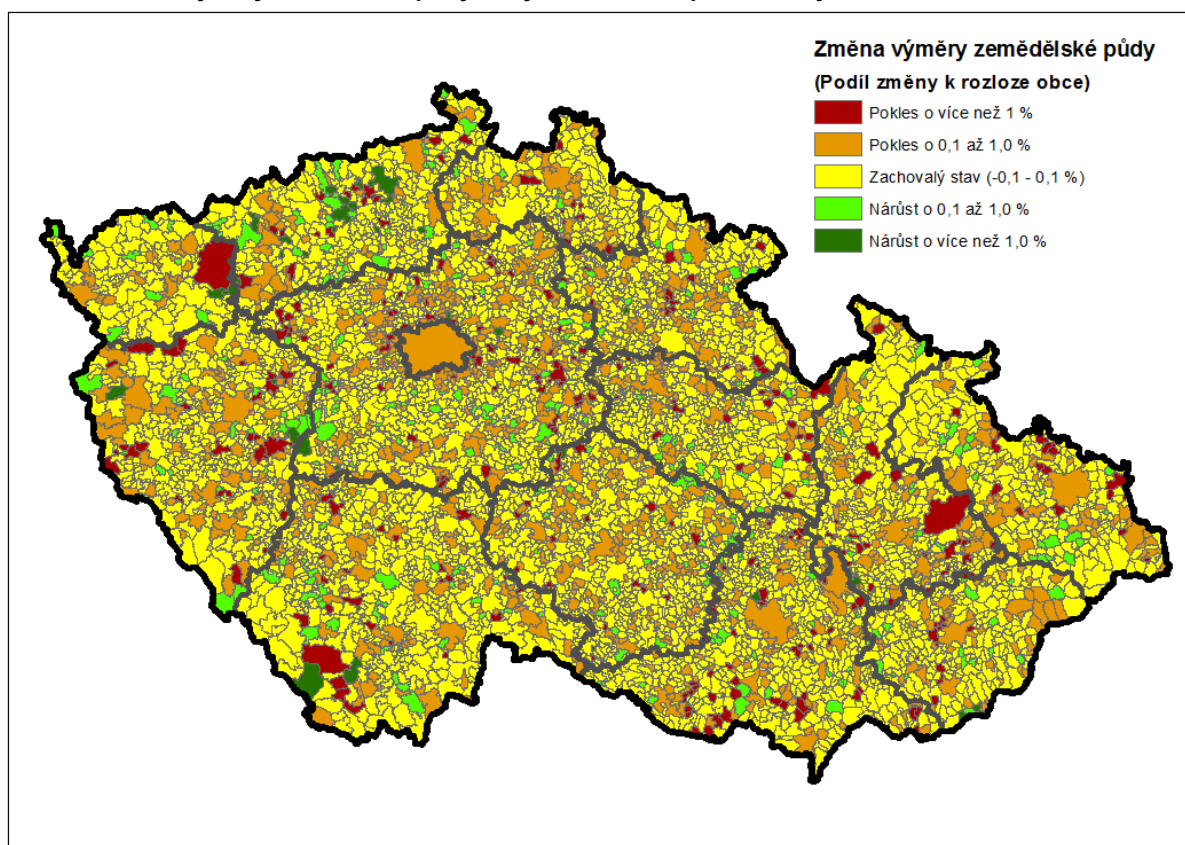
	2013	2014	2015	2016
vodní plochy	164 377	164 835	165 485	165 876
zastavěné plochy a nádvoří	132 090	132 192	132 119	132 217
ostatní plochy	706 642	707 755	709 042	710 724

Zdroj: ČSÚ

Nejvýznamnějším procesem způsobujícím úbytek orné půdy byla její přeměna na TTP. Z celkového úbytku orné půdy (v roce 2016 ubylo 7,7 tis. ha) bylo na TTP přeměněno celkem cca 4,2 tis. ha, z toho zhruba 0,6 tis. ha v Jihočeském kraji. Rozšiřování zastavěných a ostatních ploch způsobilo úbytek orné půdy o dalších 2,4 tis. ha, nejvíce v krajích Středočeském a Jihomoravském (dohromady cca 830,0 ha).

Na obrázcích níže je znázorněna změna výměry zemědělské půdy v rámci rozlohy obcí – roky 2013 a 2016. Z obrázku je patrný pokles výměry ZP především v blízkosti aglomerací, kde pokračuje stavební rozvoj a zemědělská půda je často zastavována výrobními závody, obytnou zástavbou anebo doplňkovou infrastrukturou.

Obr. 18: Změna výměry zemědělské půdy, roky 2013 a 2016, podíl změny k rozloze obce

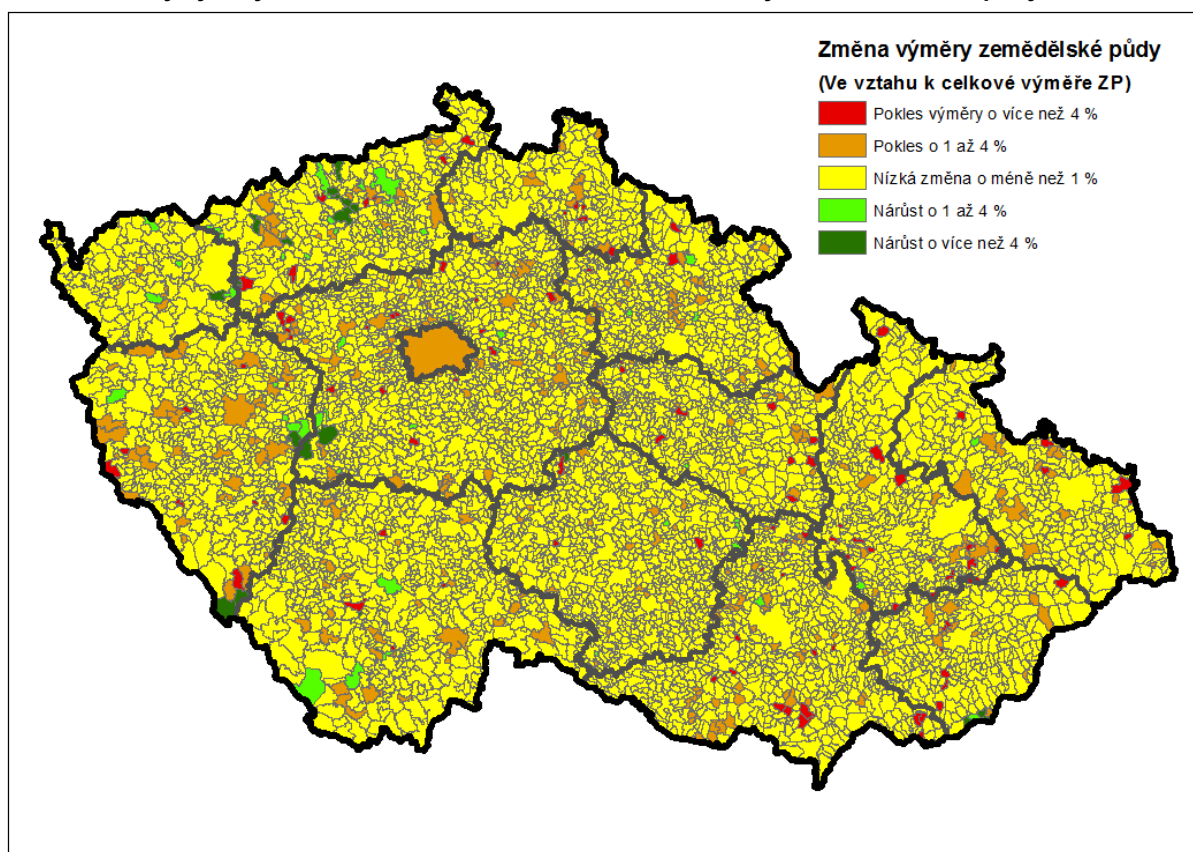
Zdroj: ČSÚ

Pozn.: Plošně rozsáhlejší plochy úbytku jsou uváděny také u vojenských újezdů. Zde se však zčásti jedná o formální změnu evidence pozemků.

Také v případě změny výměry zemědělské půdy ve vztahu k celkové výměře zemědělské půdy – rozdíl mezi lety 2013 a 2016 je patrný spíše pokles výměry, jen na malém procentu plochy ČR je vidět nárůst ve výměře zemědělské půdy – jedná se převážně o Ústecký a Jihočeský kraj.

(Patrný je také velký nárůst v oblasti bývalého vojenského újezdu Brdy, což je zapříčiněno zrušením vojenského újezdu v roce 2016 – pozemky v této části tak přešly pod správu CHKO Brdy a jsou od roku 2016 začleněny do statistik ČÚZK.)

Obr. 19: Změny výměry ZP v období 2013-16, ve vztahu k celkové výměře zemědělské půdy

Zdroj: ČSÚ

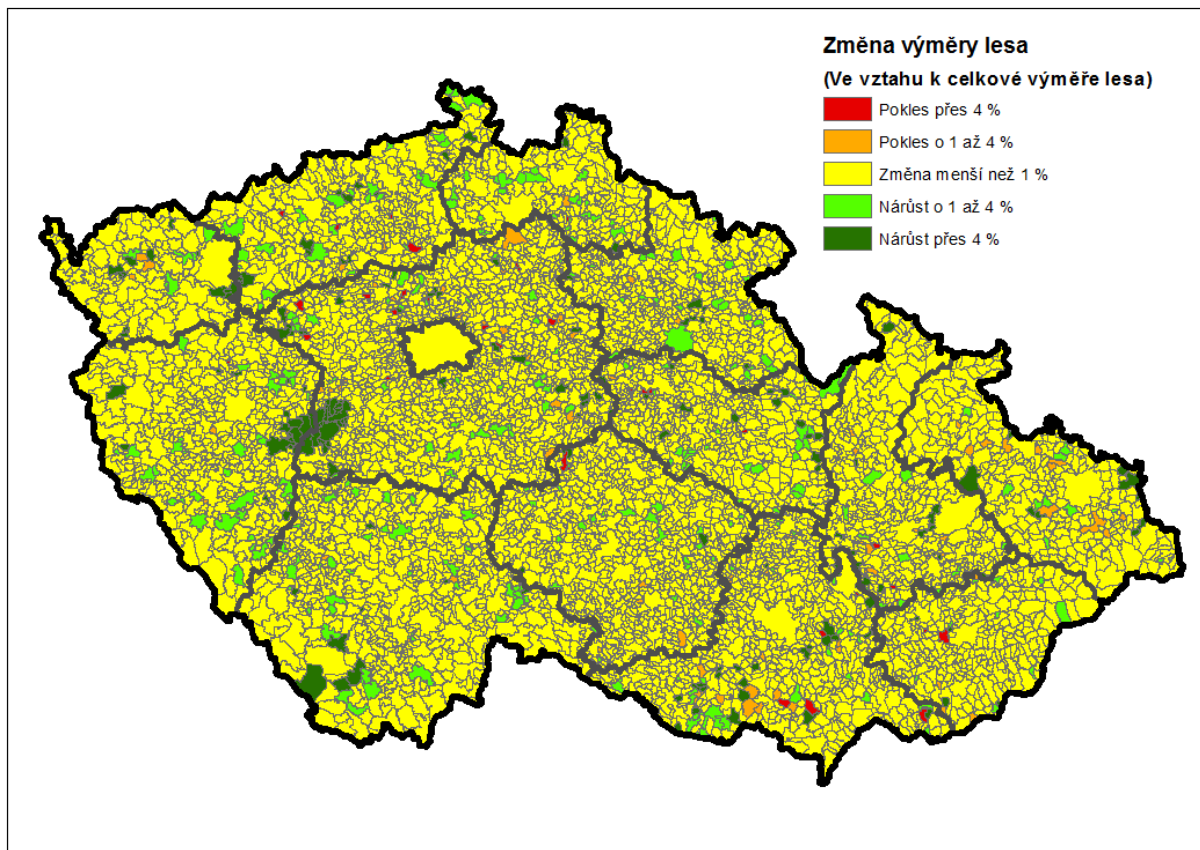
Úbytek orné půdy v roce 2016 způsobila tak její transformace na lesní půdu (598,0 ha) a na vodní plochu (240,1 ha). Přírůstky orné půdy v roce 2016 celkem činily 1,4 tis. ha, nová orná půda vznikala nejvíce z původních TTP (932,5 ha), ostatních ploch (171,0 ha) a ovocných sadů (150,0 ha). V důsledku uvedených změn plocha orné půdy v roce 2016 v celkové bilanci meziročně poklesla o 6,4 tis. ha, tj. 0,2 %, plocha TTP naopak narostla o 2,8 tis. ha, tj. 0,3 %. (CENIA, Zpráva 2016)

V současnosti je také pozitivním trendem růst počtu ekologicky hospodařících subjektů. V roce 2016 se jednalo o 4 243 ekofarem, což je o 147 subjektů více, než v roce 2015, přičemž nárůst počtu ekofarem nastal především po roce 2014 v souvislosti s růstem podpory ekologického zemědělství. Zvolna v posledních letech roste také podíl ekologicky obhospodařované půdy. V roce 2016 bylo ekologicky obhospodařováno 506 106 ha, tj. 12,0 % z celkové výměry ZPF. Z této rozlohy tvořily 82,6 % trvalé travní porosty a 13,1 % orná půda. (CENIA, 2016)

A.4.2.2 Lesní půda

Výměra lesní půdy má tedy mírně vzestupnou tendenci s pozvolně stoupajícím trendem. Na obrázku níže je znázorněn rozdíl výměry lesních ploch, stav v roce 2016 proti roku 2013. Patrný je nárůst lesních ploch především v Jihočeském, Jihomoravském, Plzeňském a Ústeckém kraji.

Obr. 20: Změna výměry lesa v ČR mezi roky 2013 a 2016, ve vztahu k celkové výměře lesní půdy

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: V případě bývalého vojenského újezdu Brdy (na hranici Středočeského a Plzeňského kraje – výrazně zeleně) se jedná o změnu evidence.

A.4.3 Zhodnocení vazeb zjištěných trendů ve vztahu k uplatňování PÚR ČR

Dlouhodobým trendem ve využití území ČR je zmenšování výměry zemědělské půdy, úbytek orné půdy a naopak přibývání výměry lesních porostů.

PÚR ČR problematiku půdy zmiňuje v těchto souvislostech:

- Článek 14a stanovuje při plánování rozvoje venkovských území a oblastí dbát na rozvoj primárního sektoru při zohlednění ochrany kvalitní zemědělské, především orné půdy a ekologických funkcí krajiny.
- Článek 19 pojednává o hospodárném využívání zastavěných území a zajištění ochrany nezastavěného území (zejména zemědělské a lesní půdy).
- Článek 20 doporučuje umísťování rozvojových záměrů do co nejméně konfliktních lokalit s podporou potřebných kompenzačních opatření a respektovat veřejné zájmy např. ochrany zemědělského a lesního půdního fondu.
- V článku 74 SOB6 Specifická oblast Krušné hory upozorňuje na možné střety těžebních aktivit s ochranou zemědělského a lesního půdního fondu, především v Ústeckém kraji.

Z výše uvedeného je zřejmé, že se PÚR ČR zabývá ochranou zemědělské a lesní půdy dostatečně. Současně je jasné, že záměry v PÚR ČR uvedené, tj. zejména v oblasti dopravy, ale i další, k záborům ZPF přispívají, a to zejména v rozvojových oblastech a osách. Rozsah záboru půdního fondu ovlivňuje naplňování PÚR ČR pouze částečně a nepřímo.

Rozsah záboru zemědělské půdy lze koncepcí PÚR ČR eliminovat, případně minimalizovat, pouze omezeně. Jedním z nástrojů uplatňovaným PÚR ČR pro omezení rozsahu záboru zemědělské půdy jsou výše uvedené republikové priority. Konkrétní opatření k minimalizaci rozsahu záboru ZPF jsou v rámci územního plánování realizována v rámci ÚPD krajů a obcí.

Naopak dochází k nárůstu lesní půdy, a to průběžně. Vliv PÚR ČR je zde minimální, neboť se jedná především o nárůst způsobený zalesňováním zemědělské půdy. K výraznějšímu úbytku došlo jen v některých jednotlivých obcích.

A.4.4 Doporučení

Z hodnocení této části nevyplývají žádná doporučení pro aktualizaci PÚR ČR.

A.5 VODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

A.5.1 Základní charakteristika současného stavu

A.5.1.1 Zásobování vodou

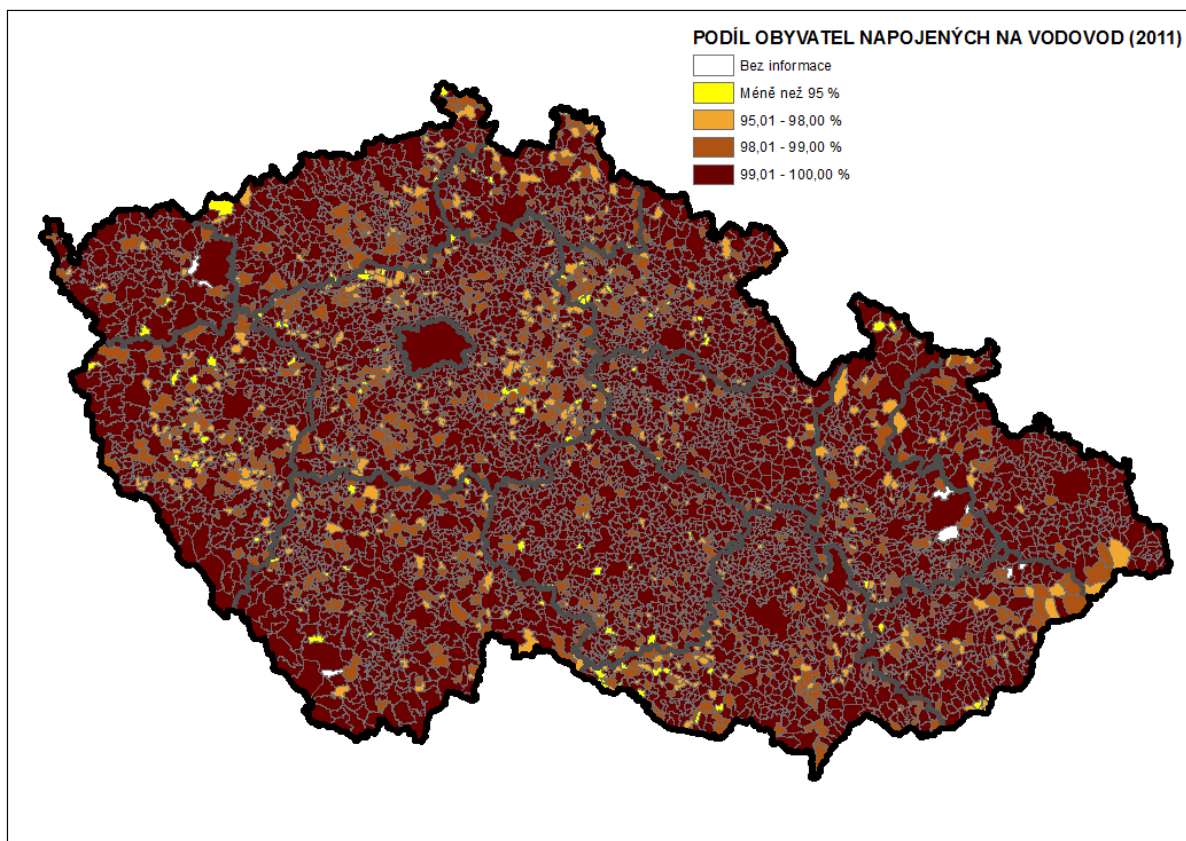
V roce 2016 se v domácnostech spotřebovalo 88,3 l . obyv.⁻¹.den⁻¹, což je o 0,4 l.obyv.⁻¹ .den⁻¹ více než v roce 2015. Spotřeba vody na jednoho obyvatele zásobovaného vodou z veřejného vodovodu z celkového množství vyrobené vody činila 162,6 l . obyv.⁻¹.den⁻¹, což je o 1,7 % méně než v roce 2015.

Podíl obyvatel připojených na vodovod se nadále postupně zvyšuje, v roce 2016 bylo vodou z veřejných vodovodů zásobováno 10,0 mil. obyvatel ČR, tedy 94,4 %.

Odběry vody pro průmysl poklesly o 1,0 %. V roce 2016 bylo vodou z veřejných vodovodů zásobováno 10,0 mil. obyvatel ČR, tedy 94,4 %. (Cenia, Zpráva o ŽP, 2016).

Na obrázku níže je zobrazeno napojení obyvatel na vodovod dle dat ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011.

Obr. 21: Podíl obyvatel ČR napojených na vodovod v roce 2011

Zdroj: Sčítání lidí, domů a bytů, 2011

Srovnání počtu a podílu obyvatel napojených na vodovod v roce 2016 a 2011 je uvedeno v následující tabulce.

Tab. 7: Počet a podíl obyvatel napojených na vodovod v roce 2016 a 2011

	2016		2011	
	Obyvatelé zásobovaní vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu (osoby)	Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu (%) ¹⁾	Obyvatelé zásobovaní vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu (osoby)	Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu (%) ¹⁾
Hl. m. Praha	1 272 732	100,0	1 237 552	100,0
Středočeský	1 146 062	86,0	1 075 243	84,5
Jihočeský	575 047	90,1	575 155	90,5
Plzeňský	487 444	84,4	478 264	83,7
Karlovarský	297 317	100,0	302 664	99,7
Ústecký	801 806	97,5	798 305	96,3
Liberecký	408 062	92,7	389 260	88,9
Královéhradecký	523 215	94,9	511 176	92,3
Pardubický	503 801	97,5	498 887	96,6
Vysočina	490 001	96,2	484 223	94,6
Jihomoravský	1 114 578	94,7	1 106 636	95,0
Olomoucký	582 136	91,8	573 989	89,9
Zlínský	559 769	95,8	543 075	92,1
Moravskoslezský	1 210 514	99,9	1 230 936	99,9
Česká republika	9 972 484	94,4	9 805 365	93,4

¹⁾ z celkového počtu obyvatel (střední stav v roce)

Nejvyšší odběry vody byly v roce 2016 uskutečňovány pro energetiku (43,0 %, tj. 702,4 mil. m³), kdy se jednalo především o odběry vod povrchových. Dalším významným odběratelem povrchových vod jsou vodovody pro veřejnou potřebu. Významná část odebrané vody je určena pro výrobu pitné vody. V roce 2016 bylo vyrobeno a určeno k realizaci 585,4 mil. m³ vody. Pitná voda vyfakturovaná domácnostem a ostatním odběratelům tvořila 478,9 mil. m³. Meziročně došlo k nevýraznému zvýšení o 0,4 %. V domácnostech bylo využito 67,3 % odběrů, meziročně došlo ke zvýšení o 1,1 %. Odběry vody pro veřejnou potřebu na rozdíl od kolísajících odběrů pro energetiku setrvale klesají s pouze malými výkyvy a zdrojem vody jsou z větší části vody podzemní. V roce 2016 bylo pro vodovody pro veřejnou potřebu odebráno 605,6 mil. m³, což je 37,0 % celkových odběrů a zároveň se jednalo o druhou nejnižší hodnotu od roku 2000. Třetím nejvýznamnějším odběratelem vody je průmysl, pro který bylo v roce 2016 odebráno 250,1 mil. m³, tzn. 15,3 % celkových odběrů. Zde však odběry vody v roce 2016 meziročně poklesly o 1,0 %.

Odběry vody pro zemědělství (47,5 mil. m³) a ostatní sektory vč. stavebnictví (29,2 mil. m³) tvoří pouze menšinu celkových odběrů vody (2,9 %, resp. 1,8 %).

Většina odběrů je uskutečňována z povrchových vod (1 272,1 mil. m³, tzn. 77,8 % celkových odběrů), menší část z vod podzemních (362,8 mil. m³, 22,2 %).

Meziročně došlo ke snížení celkových odběrů vody v sektorech vodárenství (605,6 mil. m³ v roce 2016, tj. o 1,2 % méně než v roce 2015), průmyslu (250,1 mil. m³ v roce 2016, tj. o 4,5 % méně než v roce 2015) a zemědělství (47,5 mil. m³ v roce 2016, tj. o 12,6 % méně než v roce 2015). Spotřeba vody na jednoho obyvatele zásobovaného vodou z veřejného vodovodu přepočtená z celkového množství vyrobené vody meziročně poklesla o 1,7 % a činila 162,6 l.obyv.⁻¹.den⁻¹.

V roce 2016 pokračoval také pokles ztrát vody v trubní síti, v roce 2016 činil 15,4 %, což je o 1,4 p.b. méně než v roce 2015.

Vývoj odběrů povrchových a podzemních vod v období 2013 – 2016 je znázorněn v tabulce.

Tab. 8: Odběry povrchových a podzemních vod, 2013 - 2016

Odvětví	Povrchové vody [tis. m ³]				Podzemní vody [tis. m ³]			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Zemědělství, lesnictví a rybníctví	31 143	35 258	40 185	33 351	12 897	13 287	14 045	14 124
Průmysl (včetně dobývání nerostných surovin)	214 174	225 787	225 812	213 801	34 273	35 805	36 004	36 328
Energetika	710 429	710 374	645 575	700 480	2 582	2 611	2 169	1 957
Zásobování vodou, odpadní vody, odpady, sanace	314 943	309 696	316 197	313 262	308 401	296 946	301 297	296 307
• z toho shromažďování, úprava a rozvod vody	314 811	309 580	316 066	313 097	303 535	292 427	296 794	292 529
Ostatní (včetně stavebnictví)	7 914	7 611	8 972	11 161	13 093	12 324	12 894	14 085
Celkem	1 278 603	1 288 726	1 236 741	1 272 055	371 246	360 973	366 409	362 801

Zdroj: Cenia

Tab. 9: Odběry vody celkem (povrchová a podzemní voda), 2013 - 2016

	2013	2014	2015	2016
Odběr celkem [mil. m ³]	1 649,8	1 589,7	1 603,2	1 634,9

Zdroj: Cenia

Souhrnné údaje o vodních zdrojích ve sledovaném období je uveden v tabulce níže.

Tab. 9: Obnovitelné vodní zdroje, 2013 - 2016

Ukazatel	2013	2014	2015	2016
	Roční hodnoty [mil. m ³]			
Srážky	57 336	51 815	41 957	50 240
Evapotranspirace	38 296	41 542	32 165	40 223
Roční přítok ¹⁾	845	388	398	402
Roční odtok ²⁾	19 885	10 661	10 190	10 419
Zdroje povrchové vody ³⁾	6 626	5 273	3 591	4 421
Využitelné zdroje podzemní vody ⁴⁾	1 657	1 077	939	925

¹⁾ Roční přítok na území ČR z okolních států

²⁾ Roční odtok z území ČR

³⁾ Určuje se jako průtok v hlavních povodích s 95 % zabezpečeností

⁴⁾ Jedná se o kvalifikovaný odhad, upřesnění je publikováno ČHMÚ až v II. pololetí 2017

Zdroj: Cenia

A.5.1.2 Odkanalizování

V roce 2016 bylo na veřejnou kanalizaci připojeno 84,7 % obyvatel ČR, což je o 0,5 p.b. více než v roce 2015. V roce 2016 bylo do veřejné kanalizace vypuštěno o 518,0 mil. m³ odpadních vod (včetně zpoplatněných vod srážkových), přičemž meziroční zvýšení bylo 2,4 mil. m³ (0,5 %). Ani objem vod

vypouštěných do veřejné kanalizace bez vod srážkových se příliš nemění. V roce 2016 činil 446,9 mil. m³ (z tohoto objemu bylo 434,9 mil. m³ čištěných a 12,0 mil. m³ nečištěných), což je o 1,4 mil. m³ (0,3 %) více než v roce 2015. Toto množství představuje téměř poloviční objem z roku 1990 a pokles o 22,4 % oproti roku 2000.

Největší podíl zaujímá kanalizace pro veřejnou potřebu (47,8 %, tj. 812,7 mil. m³) a energetika (34,7 %, tj. 590,4 mil. m³). Vypouštění komunálních odpadních vod, které představují významné bodové zdroje znečištění (především organického), meziročně vzrostlo o 3,5 %. Oproti tomu vody vypouštěné energetickým sektorem tvoří téměř výhradně odpadní vody z průtočného chlazení, které ovlivňují teplotu a kyslíkový režim vody. Dalším významným zdrojem znečištění jsou průmyslové odpadní vody (14,9 %, tj. 253,9 mil. m³), které jsou zdrojem nejen organického znečištění, ale i znečištění např. těžkými kovy a specifickými organickými látkami. Vypouštění odpadních vod z průmyslu (včetně dobývání nerostných surovin) oproti předchozímu hodnocenému roku 2015 pokleslo o 5,3 %.

V roce 2016 bylo v ČR provozováno celkem 2 554 čistíren odpadních vod, což je o 2,4 % více než v roce 2015 a o 7 % více než v roce 2013. Počet ČOV s terciárním stupněm čištění v roce 2016 činil 1 382.

A.5.1.3 Jakost vod

Specifickým znečišťovatelem povrchových vod je zemědělství, které patří mezi významné zdroje znečištění. Problém představuje především plošné znečištění splachem znečišťujících látek ze zemědělské půdy (postřiky, léčiva, hnojiva atd.). Tento druh znečištění není plošně evidován, výrazně se ale promítá do výsledné jakosti povrchové i podzemní vody, neboť je významným zdrojem dusičnanů, pesticidů a způsobuje acidifikaci. Evidován je naproti tomu objem vypouštěných odpadních vod z bodových zdrojů, přičemž v roce 2016 se jednalo o 4,4 mil. m³, což bylo 0,3 % celkového objemu odpadních vod. V kategorii „Ostatní“, kam se řadí i stavebnictví, bylo v roce 2016 zaznamenáno zvýšení objemu vypouštěných vod o 9,4 % oproti předchozímu roku na hodnotu 39,5 mil. m³. Sledování množství znečištění ve vypouštěných odpadních vodách je důležité zejména proto, že výrazně ovlivňuje jakost povrchové i podzemní vody. Klesající trend, který byl patrný od roku 2000 do roku 2014 (s výjimkou odchylky v roce 2002, která byla zapříčiněna extrémní povodňovou situací), zatím dále nepokračuje.

Ke snížení došlo meziročně pouze u nerozpuštěných látek (9,4 tis. t, což je o 5,2 % méně než v roce 2015). Naproti tomu u BSK₅ i CHSK_{Cr} došlo meziročně k mírnému zvýšení – v případě BSK₅ o 6,3 % na 5,6 tis. t, v případě CHSK_{Cr} o 1,3 % na 37,4 tis. t. Naproti tomu množství vypouštěných nutrientů má v dlouhodobějším pohledu více kolísající trend. Meziročně však došlo v případě dusíku (N_{anorg.}) ke zvýšení objemu o 1,7 % na 10,0 tis. t, u fosforu (P_{celk.}) naopak ke snížení o 6,4 % na 1,0 tis. t. Z dlouhodobějšího pohledu se od roku 2003 množství N_{anorg.} snížilo o 32,7 % a P_{celk.} dokonce o 41,6 %. Dlouhodobý pokles je ovlivněn snížením množství fosfátů používaných v pracích prostředcích a v posledních letech především tím, že se v technologii čištění odpadních vod u nových a intenzifikovaných ČOV cíleně uplatňuje biologické odstraňování dusíku a biologické nebo chemické odstraňování fosforu. Většina odpadních vod vypouštěných v ČR do vodních toků projde aspoň základním čištěním.

A.5.2 Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů

Níže je uveden souhrn trendů za sledované období:

- Sucho se na území České republiky projevuje stále intenzivněji. Významný srážkový deficit oproti normálu lze sledovat již od roku 2014. Rok 2016 se objemem srážek zařadil mezi srážkově podprůměrné roky, deficity byly zaznamenány větší v Čechách než na Moravě (Zpráva o stavu VH2016, MZe 2016)

- Od roku 1997 se objevují také častější povodně. Ve sledovaném období se na území ČR vyskytly povodně v letech 2014 a 2016, předtím i v roce 2013. Ve všech případech se jednalo o odezvu na vydatné přívalové srážky. V roce 2013 byly rozvodněny toky celého povodí Vltavy a z velké části také povodí Labe (okrajově Dyje). V květnu a září 2014 se jednalo o přívalové povodně zasahující střední a menší toky. V roce 2016 se pak povodně vyskytovaly od května do září, především v souvislosti s intenzivními přeháňkami a lokálními silnými bouřkami. (MZe, 2016)
- Celkové odběry vody (tzn. součet odběrů povrchové i podzemní vody) se od roku 2013 drží na relativně vyrovnané úrovni, s poklesem v roce 2015 z důvodu mimořádného sucha.
- Od roku 2013, kdy byla zaznamenána dosud nejnižší hodnota spotřebované vody ($87,2 \text{ l.obyv.}^{-1} \cdot \text{den}^{-1}$) pokračuje trend stagnace spotřeby.
- Od roku 2013 klesal každoročně objem vypouštěných vod až do roku 2015. V roce 2016 došlo k opětovnému navýšení celkového objemu vypouštěných odpadních vod z bodových zdrojů na $1\,700,8 \text{ m}^3$, což je o 4,9 % více než v roce 2015, ale o 0,9 % méně než v roce 2014. Zároveň je uvedená hodnota o 5,6 % menší než v roce 2000. Snížení v roce 2015 bylo pravděpodobně zapříčiněno spíše výjimečným suchem tohoto roku než změnou dlouhodobého trendu chování producentů odpadních vod.
- Meziročně došlo ke snížení objemu vypouštěného fosforu (P_{celk.}) o 6,4 % na 1 058 t a nerozpuštěných látek o 5,2 % na 9 417 t.
- V porovnání s rokem 2000 došlo k významnému poklesu koncentrace u N-NH_4^+ (o 64,2 %), fosforu (o 41,9 %) a BSK_5 (o 24,6 %). Meziročně poklesla zejména koncentrace chlorofylu (o 19,1 %).
- Zlepšila se jakost koupacích vod. V roce 2016 mělo 138 lokalit vodu vhodnou ke koupání (tj. 53,5 % oproti 44,6 % v roce 2015) a vodu nevhodnou ke koupání pouze 7,8 % (13,5 % v roce 2015).
- Dle souhrnného hodnocení základních ukazatelů sledovaných podle ČSN 75 7221 byla v roce 2016 jakost vody v tocích ČR uspokojivá, ale stále velká část toků byla hodnocena III. třídou (znečištěná voda) a horší.
- U řady vzorků podzemních vod bylo v roce 2016 zjištěno znečištění, a to zejména amonnými ionty (11,8 % vzorků nadlimitních) a dusičnany (10,6 % vzorků nadlimitních). Z organických látek jsou problematické zejména pesticidy a jejich metabolity. Limit pro ukazatel suma pesticidů překročilo 28,2 % vzorků, nejproblematictější je chloridazon desphenyl, jehož limit byl překročen u 28,6 % vzorků.

A.5.3 Zhodnocení vazeb zjištěných trendů ve vztahu k uplatňování PÚR ČR

Konkrétní vlivy ploch a koridorů celorepublikového významu vymezených v PÚR ČR na podzemní a povrchové vody byly vyhodnoceny v rámci zpracování příslušných vyhodnocení vlivů ZÚR na životní prostředí. Na úrovni hodnocení PÚR ČR lze konstatovat, že tato koncepce zvyšuje zejména rozsah zpevněných ploch, který způsobuje změny v režimu odtoku povrchových vod. Ochrana podzemních a povrchových vod je 1. aktualizací PÚR ČR zajišťována prostřednictvím republikových priorit v článcích: 14, 16, 20, 25, 26 a 30 a v článcích dalších částí PÚR ČR (*např. v rámci vymezených specifických oblastí, anebo v rámci úkolů pro ministerstva a jiné správní úřady k prověření účelnosti a reálnosti vodních cest*). Jejich implementace do vydaných ZÚR lze tedy chápat jako nepřímý pozitivní vliv uplatňování PÚR ČR.

Dále se problematice vodního hospodářství konkrétněji věnují v rámci kapitoly 6: Technická infrastruktura tyto články:

- Článek 167 vymezující plochy LAPV - plochy morfologicky, geologicky a hydrologicky vhodné pro akumulaci povrchových vod.

- Článek 167a plocha pro vodní nádrž Nové Heřminovy.
- Článek 167b plocha pro suchou nádrž Teplice včetně dalších nezbytných ploch a koridorů pro stavby a opatření ke snížení povodňových rizik v povodí řeky Bečvy.

A.5.4 Doporučení

- V rámci republikových priorit upřednostňovat využívání přírodně blízkých opatření pro zadržování a akumulaci vody tam, kde je to možné. Jedná se o jedno z adaptačních opatření reagujících na předpokládané změny klimatu. Případné využití lokalit hájených Generelem LAPV pro výstavbu vodních nádrží je možné teprve tehdy, budou-li vyčerpány možnosti ostatních opatření k zajištění vodohospodářských služeb, a kdy dopady klimatické změny nebudou řešitelné jinými prostředky.
- V případě plánované výstavby nových vodních děl zohledňovat jejich environmentální dopady.

A.6 VLIVY NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ Z HLEDISKA UPLATŇOVÁNÍ POLITIKY ÚZEMNÍHO ROZVOJE ČR V RÁMCI ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE KRAJŮ

A.6.1 Úvod

Jak již bylo uvedeno v úvodu celého dokumentu, není Vyhodnocení vlivů uplatňování koncepce PÚR ČR na životní prostředí standardním produktem hodnocení dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů. Svoji podstatou má nejbliže ke sledování a rozboru vlivů schválené koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví, které musí zpracovat každý předkladatel koncepce, jako jeden ze závěrů procesu SEA. Pokud při něm zjistí, že realizace koncepce má nepředvídané významné negativní vlivy na životní prostředí nebo veřejné zdraví, je dle výše uvedeného zákona mj. povinen zajistit přijetí opatření k odvrácení nebo zmírnění takových vlivů.

Pro hodnocení vlivů uplatňování PÚR ČR na životní prostředí platí také další analogie, že hodnocení uplatňování (realizace) koncepce je možné především na základě dopadů intervencí (realizace záměrů, projektů, aktivit atd.), které z PÚR ČR vyplývají. V případě jednoznačně stanoveného počtu podporovaných (financovaných) projektů, jako tomu je např. u integrovaných plánů rozvoje území (IPRÚ) či integrovaných teritoriálních investic (ITI), apod., odpovídá vyhodnocení takových projektů téměř přesně samotným dopadům koncepce. Složitější je situace v případě „volnější“ vazby mezi koncepcí typu politika územního rozvoje, tedy v situaci, kdy (by) byly některé projekty či aktivity provedeny bez ohledu na existenci koncepce (do jejíhož rámce jsou na základě svého charakteru zařazeny), byť za ztížených administrativních či finančních podmínek.

Dalším – a v tomto případě klíčovým - rozdílem, oproti vyhodnocování realizace běžné koncepce je to, že samotná PÚR ČR se uplatňuje prostřednictvím Zásad územního rozvoje krajů (ZÚR), které ji musí respektovat, neboť je pro ně závazná. Pro takové hodnocení dopadů aktualizace PÚR ČR jsou však použitelné pouze aktualizované ZÚR, které již mohly reagovat na změny, které aktualizace PÚR ČR vyvolala. Tyto aktualizované ZÚR jsou relevantním zdrojem pro hodnocení uplatňování PÚR ČR na životní prostředí, zejména podkladem pro určení trendů uplatňování PÚR ČR a umožňují – v případě zjištění negativních vlivů uplatňování PÚR ČR – návrh vhodných opatření. V části případů slouží pro hodnocení uplatňování PÚR ČR také zprávy o vyhodnocení uplatňování ZÚR, které byly zpracovány a zveřejněny na informačním portálu SEA MŽP.

Níže je uveden přehled posuzovaných ZÚR krajů, resp. jejich aktualizací, které nabyly účinnosti po 1. aktualizaci PUR ČR (zdroj: Evidence územně plánovací činnosti – <https://www.uur.cz/?id=966>):

- 1. Aktualizace Zásad územního rozvoje Ústeckého kraje (nabytí účinnosti 20.5. 2017)
- 6. Aktualizace Zásad územního rozvoje Jihočeského kraje (9.3.2018)
- 1. Aktualizace Zásad územního rozvoje Středočeského kraje (26.8.2015)
- 2b. Aktualizace Zásad územního rozvoje Olomouckého kraje (19.5.2017)
- Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje (3.11.2016)
- Aktualizace č. 1 Zásad územního rozvoje Karlovarského kraje (13.7.2018)

A.6.2 Hodnocení změn vyvolaných PUR ČR, ve znění Aktualizace č. 1, v zásadách územního rozvoje krajů.

Zásady územního rozvoje rozpracovávají a upřesňují jednotlivé priority, úkoly a záměry PÚR ČR a v důsledku tak reprezentují její uplatňování. Změny vyvolané 1. aktualizací PÚR ČR, které byly následně zapracovávány do aktualizací ZÚR, procházejí v některých případech procedurou posuzování vlivů na ŽP (SEA) dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů. Zda je příslušná aktualizace podrobena hodnocení SEA či ne, vyplývá ze stanoviska MŽP k návrhům zpráv o uplatňování ZÚR. V některých případech nebylo posuzování –

v souladu se zákonem – požadováno, v některých případech nebylo posouzení zatím dokončeno vzhledem k délce běžící procedury. Do tohoto hodnocení jsou tedy zahrnuty pouze ty aktualizace ZÚR, které byly ke dni zpracování tohoto materiálu schváleny zastupitelstvy krajů a nabyly účinnosti. Níže uvedený text uvádí hodnocení vybraných změn PÚR ČR, promítnutých do aktualizovaných ZÚR a dále také požadavky vycházející jak z Vyhodnocení aktualizovaných ZÚR, tak ze stanovisek příslušného úřadu k návrhu aktualizace ZÚR a Vyhodnocení vlivů na ŽP.

Požadavky jsou rozděleny na:

- I. Hodnocení priorit
- II. Hodnocení záměrů

Je zřejmé, že z hlediska hodnocení uplatňování PÚR ČR je nejdůležitější druhá skupina, která je přímo navázána na konkrétní záměry 1. aktualizace PÚR ČR.

I. Hodnocení republikových priorit aktualizované PÚR ČR, ve znění Aktualizace č. 1

Republikové priority PÚR ČR jsou v rámci aktualizací ZÚR přejímány, konkretizovány, komentovány, v části případů je na jejich respektování v konkrétní části ZÚR upozorněno. Nejsou samostatným předmětem hodnocení vlivů ZÚR (uplatňování PÚR ČR) na ŽP.

II. Hodnocení záměrů PÚR ČR, ve znění Aktualizace č. 1

Záměry aktualizované PÚR ČR jsou při aktualizaci relevantních ZÚR přejímány a následně podrobeny hodnocení vlivů na ŽP. Nejvýznamnější záměry jsou níže v textu uvedeny včetně podmínek, vycházejících z hodnocení vlivů na ŽP. Číslování záměrů odpovídá aktualizované PÚR ČR. Vzhledem k tomu, že účinnosti zatím nabyla pouze menší část ZÚR, je množství záměrů, které realizují záměry PÚR ČR, omezené. Níže je uveden přehled hlavních změn:

2b. aktualizace ZÚR Olomouckého kraje

Aktualizace ZÚR Olomouckého kraje je zaměřena především na strategickou zónu Přerov – Bochoř, která není nadregionálního významu a není tedy ani předmětem PÚR ČR, ve znění Aktualizace č. 1. Další návrhy jsou předmětem aktualizace 2a, která však dosud nebyla schválena.

6. aktualizace ZÚR Jihočeského kraje

Aktualizace ZÚR Jihočeského kraje se týká požadavku na rozšíření části koridoru dopravní infrastruktury nadmístního významu D/63 „Dálniční přivaděč – Zanádražní komunikace“ v úseku D63/3 „Podjezd pod nádražím“ a vymezení koridoru pro úpravu trasy na silnici II/164 u obce Lomy u Kunžaku (stoupání v zatáčkách) a přeložku silnice II/151 v obci Kunžak (narovnání nebezpečných zatáček). Žádný z těchto požadavků není předmětem PÚR ČR, ve znění Aktualizace č. 1.

1. aktualizace ZÚR Ústeckého kraje

ZÚR Ústeckého kraje nově vymezují:

- E2 - dvojitě vedení 400 kV v úseku elektrická stanice Verněřov - elektrická stanice Hradec - hranice ÚK - (elektrická stanice Vítkov, elektrická stanice Přeštice).
- E10a – dvojitě vedení 400 kV TR Výškov – TR Chotějovice
- E10b – dvojitě vedení 400 kV TR Výškov – hranice ÚK (TR Babylon)

1. aktualizace ZÚR Středočeského kraje

Předmětem 1. aktualizace ZÚR Středočeského kraje bylo vymezení koridoru dálnice D3 v úseku Jesenice – hranice kraje (uveden pouze záměr obsažený v 1. aktualizaci PÚR).

ZÚR Jihomoravského kraje

ZÚR Jihomoravského kraje upřesňují či vymezují následující záměry, obsažené v PÚR ČR, ve znění Aktualizace č. 1 (záměry 1. aktualizací PÚR ČR nezměněné nejsou uváděny).

- OB3 Metropolitní rozvojová oblast Brno
- OS10 Rozvojová osa (Katowice–) hranice Polsko/ČR–Ostrava–Lipník nad Bečvou–Olomouc–Brno–Břeclav–hranice ČR/Slovensko (–Bratislava)
- VR 1; Dresden–) hranice SRN/ČR–Lovosice–Praha, Plzeň–Praha, Přerov–Brno, Brno–Vranovice–Břeclav–hranice ČR, Praha–Brno, Přerov–Ostrava–hranice ČR/Polsko.
- ŽD1; Vymezení: Koridor Brno–Přerov (stávající trať č. 300) s větví na Kroměříž–Otrokovice–Zlín–Vizovice.
- R43; Vymezení: Brno–Svitavy/Moravská Třebová (E461).
- Veřejné terminály a přístavy s vazbou logistická centra (dále VTP); Vymezení: a) terminály nákladní dopravy Ostrava, Plzeň, Přerov, Brno (silnice, železnice)
- E4a; Vymezení: Plocha pro rozšíření včetně koridorů pro vyvedení elektrického a tepelného výkonu elektráren Temelín, Ledvice, Počerady, Prunéřov, Tušimice, Dětmorovice, Mělník a Dukovany, včetně plochy vodní nádrže pro zajištění dlouhodobého provozu Dukovan.
- E8; Vymezení: Plocha pro novou elektrickou stanici 400/110 kV Rohatec a koridor pro připojení vyvedení výkonu z elektrické stanice (dále TR) Rohatec do přenosové soustavy vedením 400 kV Otrokovice–Rohatec a nasmyčkování vedení V424 do TR Sokolnice–Křižovany (hranice ČR/SK) do elektrické stanice Rohatec.
- E12; Vymezení: Koridor pro dvojité vedení 400 kV v souběhu se stávajícím vedením Slavětice–Sokolnice a související plochy pro rozšíření elektrických stanic Slavětice a Sokolnice.
- E13; Vymezení: Koridor pro dvojité vedení 400 kV Sokolnice–hranice ČR/Rakousko vedený mimo Lednicko-valtický areál (památko UNESCO) a CHKO Pálava a související plochy pro rozšíření elektrické stanice Sokolnice.
- E19; Vymezení: Koridory pro dvojité vedení 400 kV Otrokovice–Sokolnice a Prosenice–Otrokovice a souvisejících ploch pro rozšíření elektrických stanic 400/110 kV Prosenice, Otrokovice a Sokolnice.
- E20; Vymezení: Koridory pro dvojité vedení 400 kV Dasný–Slavětice a Slavětice–Čebín a souvisejících ploch pro rozšíření elektrických stanic 400/110 kV Dasný, Čebín a Slavětice.
- E21; Vymezení: Koridory a plochy pro dvojité vedení 400 kV Mírovka–Čebín a vedení 400 kV Kočín–Přeštice včetně souvisejících ploch pro rozšíření elektrických stanic Mírovka, Kočín, Čebín a Přeštice.
- P2; Vymezení: Koridor pro plynovod přepravní soustavy v Jihomoravském kraji, vedoucí z okolí kompresní stanice Břeclav na hranici ČR/Rakousko a plocha pro novou hraniční předávací stanici Poštorná.
- P9; Vymezení: Koridor pro plynovod přepravní soustavy s názvem „Moravia – VTL plynovod“, vedoucí z okolí obce Tvrdonice v Jihomoravském kraji přes území Zlínského a Olomouckého kraje k obci Libhošť v Moravskoslezském kraji včetně plochy pro výstavbu nové kompresorové stanice u obce Libhošť.
- P10; Vymezení: Koridor pro VVTL plynovodu DN 700 PN 63, plynovod přepravní soustavy vedoucí z okolí obce Kralice nad Oslavou v kraji Vysočina k obci Bezměrov ve Zlínském kraji, procházející severně od Brna včetně výstavby plochy pro výstavbu nové kompresorové stanice Bezměrov.

1. aktualizace ZÚR Karlovarského kraje

ZÚR Karlovarského kraje upřesňují či vymezují následující záměry, obsažené v PÚR ČR, ve znění Aktualizace č. 1.:

- je zpřesněno vymezení rozvojové oblasti OB12, rozvojové osy OS7 (c členění na OS7a, OS7b a OS7c) a specifické oblasti SOB6
- upravuje se popis vymezení R6 s uvedením obchvatu Karlových Varů – koridor ponechán
- upravuje se popis vymezení I/13 (S10) – koridor ponechán
- upravuje se text k železniční trati Karlovy Vary – Ostrov (součást koridoru ŽD 3) – redukce vymezen původního koridoru
- upravuje se text u plochy L2 na „Veřejné mezinárodní letiště Karlovy Vary“. Předpoklad jeho rozšíření
- upravuje se text u vymezení propojení TR Vítkov – TR Vernéřov a TR Vítkov – TR – Přeštice (dle aktuální PÚR ČR koridor E2)

A.6.3 Požadavky v oblasti ŽP pro schválené záměry PÚR ČR v jednotlivých aktualizovaných ZÚR (na základě Vyhodnocení vlivů na ŽP a stanovisek k /aktualizaci/ ZÚR)

98/D3 Úsek Jesenice – hranice kraje (–České Budějovice–Dolní Třebonín (E55). Součást transevropského multimodálního koridoru X, v PÚR ČR M1, součást TEN-T (SČK).

Stručné požadavky v rámci Hodnocení vlivů aktualizace ZÚR na ŽP

Při územně plánovací činnosti a dále při přípravě, realizaci a provozování konkrétních záměrů dálnice D3, resp. při zpřesňování koridoru dálnice D3

- respektovat principy a podmínky stanovené v posouzení SEA včetně podmínek vyplývajících z environmentálních limitů vycházejících ze stávající právní úpravy, tj. zejména podmínek vyplývajících z právní úpravy území chráněných v rámci zákona o ochraně přírody a krajiny, podmínek vyplývajících z právní úpravy ochrany oblastí přirozené akumulace vod a z ochranných pásem vodních zdrojů dle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, ve znění pozdějších předpisů, podmínek ochrany zemědělského půdního fondu (ZPF) dle zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů a podmínek ochrany lesů dle zákona č. 289/1995 Sb., o lesích, ve znění pozdějších předpisů a podmínek ochrany kulturních památek dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.
- zajistit odpovídající ochranu veřejného zdraví. Pro výsledné trasy komunikací zpracovat podrobnou hlukovou a rozptylovou studii. Součástí hlukové studie bude návrh protihlukových opatření, která zajistí dodržení hlukových limitů. Součástí rozptylové studie bude návrh opatření na minimalizaci negativních vlivů znečišťujících látek v ovzduší, především opatření na snížení prašnosti. Zajistit minimalizaci negativních synergických a kumulativních vlivů na veřejné zdraví zahrnutím křížených komunikací, úseku modernizované železniční trati c. 220 Bystrice u Benešova - hranice kraje v souběhu s dálnicí D3, letiště Točná a letiště Benešov a významných bodových (Teplárna Týnec s.r.o.) a plošných (města Týnec nad Sázavou a Sedlec - Prčice) zdrojů znečišťování ovzduší do hlukové nebo rozptylové studie.
- Zajistit minimalizaci negativních sekundárních vlivů na veřejné zdraví realizací záměru (přeložek) na silnicích navazujících na MÚK na dálnici D3 současně s realizací dálnice D3 nebo v co nejkratší době po zprovoznění dálnice D3.
- V případě nárůstu dopravních zátěží v sídlech na příjezdových komunikacích k MÚK na dálnici D3, které způsobí překročení hlukových limitů v chráněných venkovních prostorech

a v chráněných venkovních prostorech staveb, zajistit realizaci odpovídajících protihlukových opatření.

- minimalizovat vliv na kvalitu obytného a rekreačního prostředí v prostoru Jílové u Prahy, Luka pod Medníkem, Hostěradice, Číšťovice a Horní Borek.
- zajistit průchodnost turistických cest a cyklotras pres dálniční těleso.
- vyloučit, případně minimalizovat zásah do prvků ÚSES, navrhnout optimální technické řešení průchodu NRBK a RBK tak, aby byla co možná nejméně ovlivněna funkčnost biokoridoru.
- zajistit dostatečnou prostupnost silničního tělesa pro živočichy, zejména v místech křížení s identifikovanými migračními koridory velkých druhů savců. Zajistit minimalizaci negativních kumulativních vlivů dálnice D3 s modernizací železniční tratě c. 220 Bystrice u Benešova - hranice kraje na identifikovaný migrační koridor velkých savců u obce Červený Újezd součinností při projektové přípravě obou staveb.
- minimalizovat zábor ZPF, především zábor půdy v 1. a 2. Třídě ochrany ZPF.
- minimalizovat zábor a zásah do PUPFL, především do lesů zvláštního určení a lesu ochranných.
- vyřešit střety s ložisky nerostných surovin (ložiska Hodkovice-Jesenice 2, Dolní Jirčany, Jílové u Prahy) nebo chráněnými ložiskovými územími (CHLÚ Dolní Jirčany, Luka – Bohuliby, Lešany) nebo dobývacím prostorem (DP Dolní Jirčany).
- v poddolovaných územích zpracovat báňsko-historický posudek.
- zajistit, aby nedocházelo ke zhoršování odtokových poměrů v území během povodňových průtoků. Zpracovat hydrologické posouzení pro průchod povodňových vod.
- zajistit odvádění dešťových vod z vozovky s ohledem na kapacitu koryt vodních toků, v případě potřeby vybavit dešťovou kanalizaci dešťovými zdržemi pro regulaci nárazového odtoku srážkových vod.
- v ochranných pásmech vodních zdrojů, případně v blízkosti vodních zdrojů i mimo ochranná pásma zpracovat hydrogeologické posouzení, realizovat ochranná opatření k minimalizaci vlivu na režim a jakost vody v dotčených vodních zdrojích.
- vyloučit zásah do nemovitých kulturních památek.
- v územích s archeologickými nálezy zpracovat předběžný archeologický průzkum.
- zpracovat hodnocení vlivu na krajinný ráz. Zajistit minimalizaci negativních kumulativních vlivů tělesa dálnice D3 a stávajících vedení ZVN 400 kV na krajinný ráz navržením odpovídajícího stavebního řešení dálnice D3 v úsecích křížení s vedením ZVN 400 kV, především u obce Krňany na území přírodního parku Střed Čech.
- v rámci celkového systému sledování dopadu implementace ZÚR sledovat dopady implementace ZÚR na životní prostředí a veřejné zdraví a pravidelně zveřejňovat výstupy monitoringu.

140/E2 Plochy pro elektrické stanice 400/110 kV Vítkov a Přeštice, koridor pro dvojité vedení 400 kV Hradec–Vernéřov (ÚK).

Stručné požadavky v rámci Hodnocení vlivů aktualizace ZÚR na ŽP

- Minimalizovat rozsah zásahů do památkových zón (KPZ Valečsko, MPZ Mašťov).
- Na území PO a EVL Doupovské hory minimalizovat rozsah zásahů do cenných lokalit s identifikovaným nebo předpokládaným výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů.
- Minimalizovat zásah do skladebných částí ÚSES tak, aby byla co možná nejméně ovlivněna funkčnost ÚSES.
- Minimalizovat zábor ZPF, především zábor půdy v 1. a 2. třídě ochrany ZPF.
- Minimalizovat rozsah zásahů do lesů (PUPFL) a mimolesní zeleně.

- Minimalizovat rozsah zásahů do CHLÚ a dobývacích prostorů s probíhající nebo předpokládanou těžbou nerostných surovin ve výhradních ložiscích, minimalizovat rozsah zásahů do prognózních zdrojů nerostných surovin

149/E10 Koridory pro vedení 400 kV Výškov–Chotějovice–(Babylon) a dále koridory pro dvojitá vedení 400 kV v trasách Výškov–Babylon a Výškov–Čechy-střed, včetně souvisejících ploch pro rozšíření elektrických stanic.

Stručné požadavky v rámci Hodnocení vlivů aktualizace ZÚR na ŽP

- Minimalizovat rozsah vlivů v 1. zóně CHKO České středohoří.
- Minimalizovat rozsah zásahů do OP MPR Úštěk.
- Na území EVL Ohře minimalizovat rozsah zásahů do cenných lokalit s identifikovaným nebo předpokládaným výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů
- Minimalizovat zásah do skladebných částí ÚSES tak, aby byla co možná nejméně ovlivněna funkčnost ÚSES.
- Minimalizovat zábor ZPF, především zábor půdy v 1. a 2. třídě ochrany ZPF.
- Minimalizovat rozsah zásahů do lesní (PUPFL) a mimolesní zeleně.
- Minimalizovat rozsah zásahů do CHLÚ s předpokládanou těžbou nerostných surovin ve výhradních ložiscích, minimalizovat rozsah zásahů do významných a nevyužívaných ložisek nevyhrazených nerostů a prognózních zdrojů nerostných surovin.
- Minimalizovat rozsah vlivů na OP II.C stupně přírodního léčivého zdroje Teplice v Čechách a na OP II. stupně přírodního léčivého zdroje Břvany.

Společná opatření pro ZÚR Jihomoravského kraje (vzhledem ke specifickému charakteru, tedy průřezu PÚR ČR v rámci celé ZÚR), nejsou uváděna hodnocení jednotlivých záměrů, jako v případě standardních aktualizací)

- Neprodleně zajistit urychlené zpracování územní studie nadřazené dálniční a silniční sítě ve vztahu k jádrovému území Metropolitní rozvojové oblasti OB3. V rámci zpracování územní studie podrobněji prověřit reálný průchod nadregionální a regionální silniční a železniční infrastruktury územím s vazbou na metropolitní rozvojovou oblast OB3 Brno, při zohlednění vzájemných návazností kapacitních komunikací a ostatní silniční sítě, vzájemných vazeb sídel v řešeném území a jejich pozice ve vztahu k Brnu jako jádru metropolitní rozvojové oblasti OB3 Brno. V rámci prověřování posoudit varianty navrhovaných dopravních komunikací. Součástí posouzení možných řešení bude jejich hodnocení z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví. Hodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví bude zpracováno přiměřeně pro účel územní studie s ohledem na dopady na obyvatelstvo, lidské zdraví, biologickou rozmanitost, faunu, flóru, lokality soustavy NATURA 2000, půdu, horninové prostředí, vodu, ovzduší, klima, hmotné statky, kulturní dědictví (včetně dědictví architektonického a archeologického) a na krajinu, včetně vlivů synergických a kumulativních. Při hledání vhodného řešení zohlednit i další záměry ZÚR JMK, které mohou vyvolat vlivy na ovzduší, obyvatelstvo a lidské zdraví (letecká doprava, logistická centra). Prověřovaná řešení směřovat k minimalizaci negativních vlivů na obyvatelstvo, lidské zdraví a životní prostředí, minimalizaci negativních vlivů na přírodu, krajinu a krajinný ráz území. Bezodkladně po pořízení územní studie zajistit komplexní dořešení problematiky uspořádání nadřazené silniční sítě v jádrovém území metropolitní oblasti Brno převedením vybraného řešení do návrhové části ZÚR JMK v rámci jejich aktualizace tak, aby byly vytvořeny územní podmínky a předpoklady pro možnou přípravu a zahájení realizace celého souboru rozhodujících dopravních staveb vybraného koncepčního scénáře, které v cílové podobě umožní vytvořit plnohodnotné podmínky pro ochranu zdraví obyvatel a životního prostředí.
- Koridory liniových záměrů při průchodu záplavovým územím v závislosti na místních podmínkách směrově řešit v nejkratší možné délce s cílem minimalizace vlivů na odtokové

poměry (inundační mosty). Vyloučit taková řešení, která svým podélným sevřením údolních úseků omezují nebo znemožňují rozlivy povodňových průtoků ve volné krajině.

- V územních plánech obcí vytvářet podmínky k ochraně stávajících a vytváření zatím nefunkčních prvků ÚSES. Zvyšovat podíl zatravněných a lesních ploch, mokřadů a dalších ekosystémů zvyšujících biodiverzitu, ekologickou stabilitu a snižujících vodní i větrnou erozi půdy.
- V navazujících územně plánovacích dokumentacích účinně bránit fragmentaci krajiny. Zdůraznit a respektovat nezbytnost ochrany krajiny a jejího krajinného rázu.
- Při přípravě a realizaci silničních a železničních staveb, především čtyřpruhových komunikací a dvoukolejných tratí, zajistit dostatečnou prostupnost silničního nebo železničního tělesa pro živočichy.
- Při zpřesňování ploch a koridorů v územních plánech obcí a při přípravě konkrétních záměrů v územích ovlivněných prostorovou kumulací ploch a koridorů (Brno-jih, Vyškovsko) v co nejvyšší možné míře uplatňovat kompenzační opatření uvedená ve vyhodnocení SEA.
- Při zpřesňování koridorů dopravní a technické infrastruktury v územních plánech obcí a při přípravě konkrétních záměrů:
  - vyloučit, případně minimalizovat zásahy do zvláště chráněných území (dále jen „ZCHÚ“).
  - vyloučit, případně minimalizovat zásah do biocenter územních systémů ekologické stability (dále jen „ÚSES“), křížení s biokoridory ÚSES vyřešit tak, aby byla co možná nejméně ovlivněna funkčnost biokoridoru.
  - minimalizovat zábor ZPF, především zábor půdy v 1. a 2. třídě ochrany ZPF.
  - minimalizovat zábor a zásah PUPFL, především do lesů zvláštního určení a lesů ochranných.

Aktualizace č. 1 ZÚR Karlovarského kraje

- Z důvodu zlepšení účinnosti realizace ostatních navazujících přeložek upřednostnit v časové posloupnosti realizace záměrů výstavbu obchvatu města Karlovy Vary (záměry D81 a D82) před realizací ostatních úprav přeložek (záměry D02, D42, D43 a D45). To se netýká bodových úprav (záměr D101), kde návaznost na další záměry nehraje podstatnou roli.
- V rámci projektového řešení plochy pro rozšíření letiště Karlovy Vary (D200) minimalizovat vlivy na odtokové poměry (k.ú. Andělská hora), OPVZ II.b stupně (k.ú. Andělská Hora, Pila, Kolová, Olšová Vrata), OPPLZ I.B, II.A a II.B stupně (v celé ploše), zábory ZPF (k.ú. Olšová Vrata, Kolová, Andělská Hora), zábory PUPFL (k.ú. Karlovy Vary, Olšová Vrata, Pila, Andělská Hora), negativní vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny CHKO Slavkovský les, rozsah vlivů na skladebné prvky ÚSES.

A.6.4 Doporučení

V žádné z hodnocených zpráv o uplatňování zásad územního rozvoje krajů nebyla požadována aktualizace PÚR ČR (požadavky se objevují pouze v aktualizacích ZÚR, které ještě nenabýly účinnosti). Tato skutečnost je obvykle zdůvodněna tím, že v ÚAP nebyly identifikovány žádné nové požadavky na plochy a koridory dopravní a technické infrastruktury mezinárodního a republikového významu nebo s významem přesahujícím území krajů, které by bylo třeba řešit vymezením příslušných ploch a koridorů v PÚR ČR. Případně tím, že v rámci územně plánovací činnosti krajského úřadu nebyly zjištěny nové zásadní návrhy na aktualizaci PÚR ČR. Zprávy o uplatňování ZÚR však nevyklučují možnost, že nové návrhy na aktualizaci PÚR ČR mohou vyplynout v průběhu pořizování aktualizace ZÚR.

Z hodnocení této části nevyplývají žádná doporučení pro aktualizaci PÚR ČR.

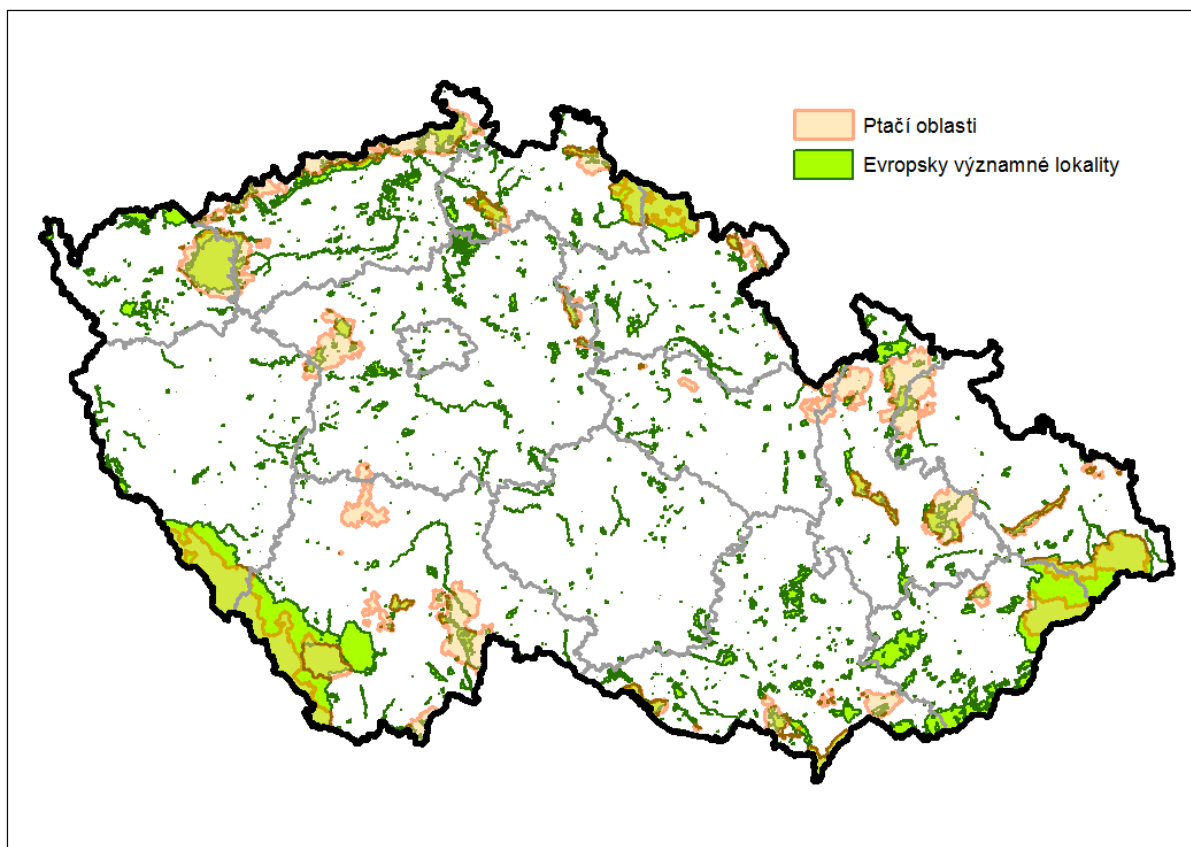
B. VYHODNOCENÍ VLIVŮ UPLATŇOVÁNÍ PŮR ČR, VE ZNĚNÍ AKTUALIZACE Č.1, NA ÚZEMÍ NATURA 2000

B.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA SOUČASNÉHO STAVU

Prostřednictvím soustavy Natura 2000 bylo v roce 2016 chráněno 14,1 % rozlohy ČR. Na území ČR bylo do roku 2016 vyhlášeno celkem 41 ptačích oblastí, jež zaujímaly plochu 703,4 tis. ha, tj. 8,9 % území ČR. Evropsky významných lokalit bylo v roce 2016 celkem 1 112 (1 075 v roce 2015) a zaujímaly rozlohu 795 107 ha (785 576 ha v roce 2015), tedy 10,1 % území ČR. Vzhledem k vzájemnému překryvu ptačích oblastí a evropsky významných lokalit zaujímala plocha soustavy Natura 2000 celkem 14,1 % území ČR.

Rozloha území chráněná prostřednictvím velkoplošných a maloplošných zvláště chráněných území a rozloha území chráněná prostřednictvím soustavy Natura 2000 se významně překrývají, celková rozloha chráněných území v ČR tak v roce 2016 dosahovala 23,0 % území ČR.

Obr. 22: Soustava Natura 2000 v ČR

Zdroj: AOPK ČR, 2017

Se soustavou Natura 2000 souvisí také **stav evropsky významných rostlin a živočichů a evropsky významných stanovišť**. V rámci ČR probíhá v šestiletých intervalech mapování biotopů, v pravidelných intervalech je také hodnocen stav evropsky významných stanovišť a druhů.

Přibližně třetina **evropsky významných druhů živočichů** v ČR je hodnocena nepříznivě, další třetina nedostatečně. Mezi nejohroženějšími druhy lze nalézt druhy přirozených vodních toků (postižené regulacemi a změnami dynamiky vodních toků), druhy vázané na staré a tlející dřevo (které se v lesích ČR vyskytuje v malém množství) a především skupiny druhů vázané na jemnou mozaiku krajinných prvků (motýli, obojživelníci a plazi). V příznivém stavu z hlediska ochrany bylo dle monitoringu 2007–

2012 v ČR 27,4 % evropsky významných druhů živočichů, největší podíl příznivě hodnocených druhů je v případě savců. Mezi evropsky významné a hodnocené druhy se řadí i několik druhů nově zjištěných na území ČR v uplynulém šestiletém období (např. šakal obecný, několik druhů netopýrů, vážka páskovec velký, mechorost šurpek Rogerův, hlevík vycpálka okrouhlá).

Ze skupin živočichů vykazují dle výsledků monitoringu z let 2007–2012 výrazně horší hodnocení ryby a mihule, kde hodnocení v nepříznivém stavu dosahuje 70,4 % hodnocených druhů. Nejvýznamnějšími faktory ohrožení jsou pro tyto druhy nevhodné úpravy vodních toků a znečištění vod. Nepříznivého stavu nad 40 % dosahují v hodnocení hmyz a ostatní bezobratlí. U těchto skupin existuje celá řada druhů vázaných na výše zmíněné ohrožené typy biotopů, od strukturálně (věkově i druhově) bohatých lesů, soliterních stromů, přes heterogenně obhospodařovaná nelesní stanoviště po nepřilíživě pozměněná vodní stanoviště. To je způsobeno zejména rozdílným přístupem k výběru druhů zařazených mezi druhy významné z hlediska EU. Nejvyššího podílu příznivého stavu je dosaženo v případě savců, a to 43,2 %, díky zařazení vyššího počtu druhů ohrožených především v západní (tj. výrazně více urbanizované a fragmentované) Evropě.

V příznivém stavu z hlediska ochrany je v ČR jen 18,0 % **evropsky významných druhů rostlin**. V nedostatečném stavu je hodnoceno 52,5 % evropsky významných druhů rostlin, v nepříznivém stavu se nachází 23,0 % a jejich stanoviště jsou rovněž pravděpodobně více či méně narušena. V případě mechorostů a lišejníků se nejvýrazněji projevuje malá prozkoumanost skupiny (vysoký podíl v kategorii „neznámých“), a to i přesto, že mezi oběma monitoringy tato neprozkoumanost výrazně poklesla (z 60,0 % na 33,3 %).

B.2 VÝVOJ ZA HODNOCENÉ OBDOBÍ A SOUHRN HLAVNÍCH TRENDŮ

Z hlediska soustavy Natura 2000 zůstává oproti roku 2013 počet ptačích oblastí stejný, tj. 41. V roce 2013 zde bylo 1087 evropsky významných lokalit, v roce 2016 je jich již 1112. Stejně tak narostla i výměra těchto EVL ze 785 731 ha v roce 2013 na současných 795 107. Tvoří tedy 14,1 % plochy ČR oproti 14,0 v roce 2013. Postupně probíhá implementace soustavy Natura 2000, EVL jsou vyhlášována jako maloplošná zvláště chráněná území (MZCHÚ), vytvářeny jsou souhrny doporučených opatření. Jedná se tedy ve všech směrech o pozitivní nárůst.

V rámci hodnocení vývoje a trendů byla hodnocena aktuálně dostupná data. Stav soustavy Natura 2000 v ČR je mapován v šestiletých intervalech – tj. 2007-2012 a 2013-2018. Data za období do r. 2018 zatím nejsou dostupná, proto uvádíme vývoj v rámci období 2006 až 2012.

Při srovnání výsledků hodnocení z let 2006 a 2012 je možné konstatovat celkové zlepšení stavu evropsky významných druhů živočichů a rostlin. V letech 2007–2012 bylo z hlediska ochrany hodnoceno ve stavu příznivém celkem 25,3 % evropsky významných druhů živočichů a rostlin, oproti tomu v letech 2000–2006 bylo v tomto stavu pouze 18,9 % všech druhů.

Značný podíl evropsky významných druhů **živočichů** a rostlin byl dle výsledků hodnocení z roku 2006 (celkem 36,7 % druhů) i z roku 2012 (37,0 %) hodnocen z hlediska ochrany ve stavu nedostatečném, 31,5 % významných druhů živočichů a rostlin bylo v letech 2007–2012 hodnoceno ve stavu nepříznivém.

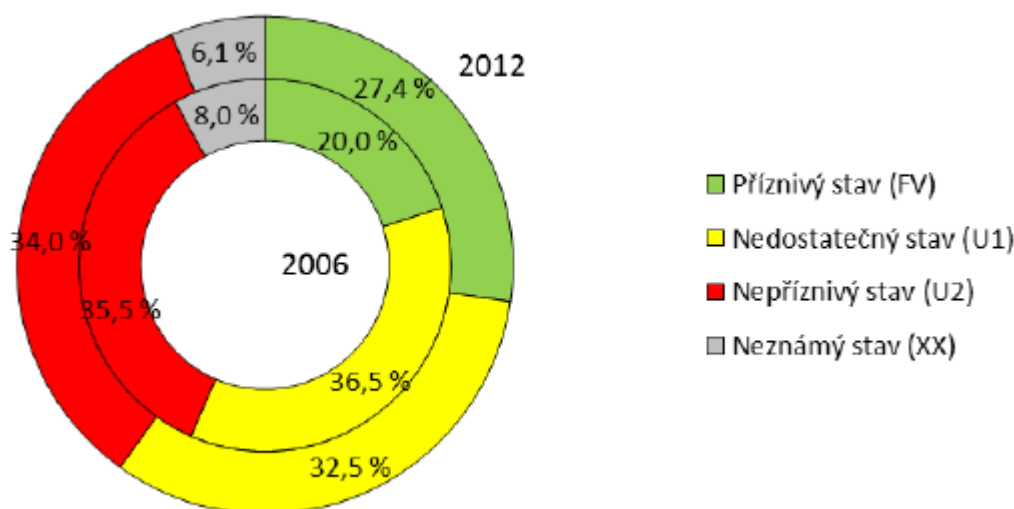
Na základě srovnání obou monitoringů je patrné, že došlo k pozitivní změně. Mezi oběma hodnoceními se výrazně snížil podíl nepříznivě hodnocených kategorií hmyzu a ostatních bezobratlých, zvýšil se podíl příznivě hodnocené kategorie savců a obojživelníků a plazů. Mezi oběma hodnoceními naopak došlo ke zhoršení stavu pouze v případě ryb a mihulí (viz obrázek níže).

Při srovnání výsledků hodnocení z let 2006 a 2012 je možné u **rostlin** konstatovat celkové zlepšení stavu. Mezi sledovanými roky ubylo hodnocení nepříznivých a neznámých stavů. Je však nutné poznamenat, že zlepšení výsledků hodnocení bylo založeno více metodicky než fakticky, ke zlepšení stavu druhu rostlin a živočichů došlo jen málokdy vlivem aktivních zásahů. Příznivý stav druhů je většinou odrazem příznivé situace biotopů či druhů, jež se v některých případech v současnosti dokonce dále šíří.

U bezcévných rostlin se ve sledovaném období také zvýšil podíl příznivě hodnoceného stavu z 0 na 33,3 %, což však může být způsobeno vlivem většího počtu získaných dat. U cévnatých rostlin s dlouhou tradicí výzkumu byl mezi hodnocenými etapami zřetelný pokles podílu druhů v nepříznivém stavu směrem k lépe hodnocené kategorii nedostatečného stavu.

Více než polovina **evropsky významných typů přírodních stanovišť** v ČR byla v letech 2007–2012 z hlediska ochrany hodnocena ve stavu nedostatečném, 26,9 % ve stavu nepříznivém.

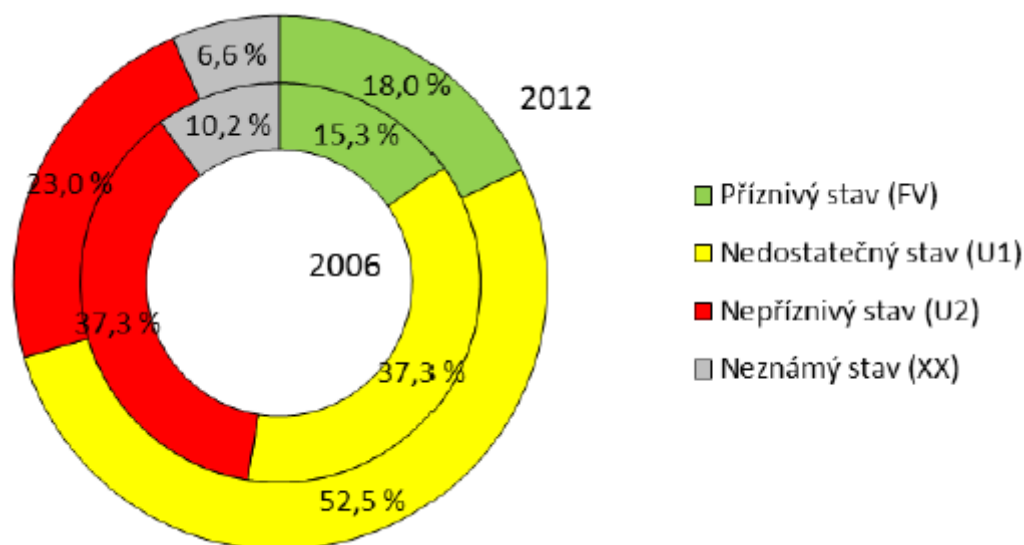
Obr. 23: Vyhodnocení stavu evropsky významných druhů živočichů v ČR [%], 2000–2006, 2007–2012

Zdroj: Cenia, 2017

Pozn.: Doposud nejsou aktuálnější data, budou po roce 2018 za období 2013-18

Obr. 24: Vyhodnocení stavu evropsky významných druhů rostlin v ČR [%], 2000–2006, 2007–2012

Zdroj: Cenia, 2017

Pozn.: Doposud nejsou aktuálnější data, budou po roce 2018 za období 2013-18

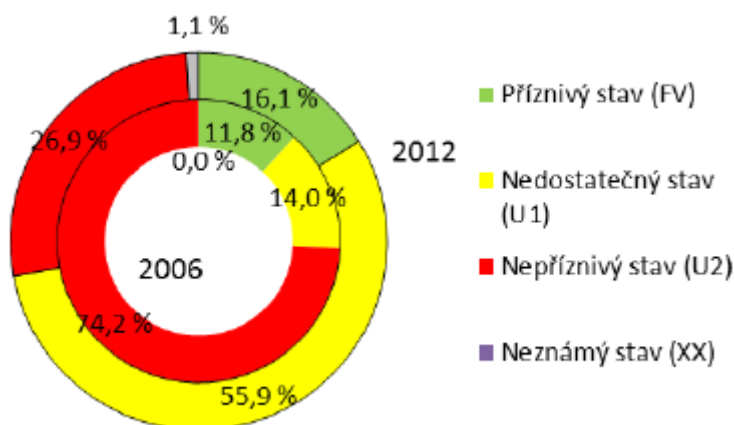
Podle stavu **evropsky významných typů přírodních stanovišť** lze hodnotit i celkový stav přírodních biotopů ČR. Na základě srovnání výsledků hodnocení z let 2000–2006 a 2007–2012 je možné konstatovat zlepšení stavu evropsky významných typů přírodních stanovišť v ČR. Snížil se podíl stanovišť hodnocených nepříznivě, a to ze 74,2 % na 26,9 %, a zároveň se zvýšil podíl stanovišť hodnocených příznivě z 11,8 % na 16,1 %.

V období 2000–2006 bylo celkem hodnoceno 93 typů přírodních stanovišť, z nichž se ve stavu příznivém nacházelo 11,8 %, v méně příznivém 14,0 % a v nepříznivém 74,2 % typů přírodních stanovišť. V období 2007–2012 došlo k pozitivnímu posunu, celkem bylo hodnoceno opět 93 typů přírodních stanovišť, přičemž na rozdíl od předchozího hodnoceného období ubylo hodnocení nepříznivého stavu na 26,9 %. V kategorii příznivého stavu došlo oproti předchozí hodnocené etapě k navýšení na 16,1 %.

Mezi lety 2007–2012 byla nepříznivě hodnocena opět plošně nevelká pobřežní a halofytní stanoviště, naopak nejpříznivěji byla hodnocena vřesoviště a křoviny mírného pásu. Mezi oběma monitoringy došlo k zlepšení, poklesl poměr nepříznivého stavu u stanovišť pobřežních písčinych a kontinentálních dun o polovinu. K podobně pozitivní změně došlo u lesů, skalních stanovišť a jeskyní a také u přirozených a polopřirozených travinných formací.

Je však nutné poznamenat, že zlepšení výsledků hodnocení bylo založeno více metodicky než fakticky. Jen u málokterého stanoviště došlo ke zlepšení stavu díky aktivním zásahům. Příznivý stav je většinou odrazem příznivé situace biotopů, v řadě případů je však příznivější hodnocení založeno na větším počtu zjištěných dat.

Obr. 25: Vyhodnocení stavu evropsky významných typů přírodních stanovišť v ČR [%], 2000–2006, 2007–2012

Zdroj: Cenia, 2017

Pozn.: Doposud nejsou aktuálnější data, budou po roce 2018 za období 2013–18

Souhrn

- Počet ptačích oblastí zůstává stejný
- Narůst počet a celková výměra evropsky významných lokalit
- Mírně se celkově zlepšuje stav evropsky významných druhů živočichů, rostlin a stanovišť
- Soustava Natura 2000 je postupně implementována
- Přes pozitivní trendy je zde stále významný podíl evropsky významných druhů rostlin, živočichů a stanovišť hodnocen jako nepříznivý.

B.3 ZHODNOCENÍ VAZEB ZJIŠTĚNÝCH TRENDŮ VE VZTAHU K UPLATŇOVÁNÍ PÚR ČR

Výše uvedené trendy lze vnímat celkem jednoznačně jako pozitivní. Současně u nich nejde vysledovat přímá vazba na Politiku územního rozvoje. Ta se soustavou Natura 2000 zabývá např. v rámci článku 20, kde je uvedeno, že:

„(20) Rozvojové záměry, které mohou významně ovlivnit charakter krajiny, umísťovat do co nejméně konfliktních lokalit a následně podporovat potřebná kompenzační opatření. S ohledem na to při územně plánovací činnosti, pokud je to možné a odůvodněné, respektovat veřejné zájmy např. ochrany biologické rozmanitosti a kvality životního prostředí, zejména formou důsledné ochrany zvláště chráněných území, lokalit soustavy Natura 2000, mokřadů, ochranných pásem vodních zdrojů, chráněné oblasti přirozené akumulace vod a nerostného bohatství, ochrany zemědělského a lesního půdního fondu.“

Odkaz na ochranu soustavy Natura 2000 je také u článku 130 u Veřejných terminálů a přístavů s vazbou na logistická centra.

B.3.1 Vazby PÚR a ZÚR ve sledovaném období z hlediska hodnocení vlivů na soustavu Natura 2000

K výše uvedenému je nutné doplnit, že Politika územního rozvoje ČR 2008 (schválena v r. 2009) a její první aktualizace z roku 2015 byly detailně posouzeny dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Vlivy na soustavu Natura 2000 jsou podrobně posuzovány také na úrovni Zásad územního rozvoje a jejich aktualizací. V rámci sledovaného období, tj. od schválení PÚR ČR, ve znění Aktualizace č. 1 v roce 2015 do současnosti, byly schváleny tyto Zásady územního rozvoje krajů, respektive jejich aktualizace.

1) Olomoucký kraj

Aktualizace č. 2b ZÚR OK nabyla účinnosti dne 19. 5. 2017.

<https://www.kr-olomoucky.cz/zasady-uzemniho-rozvoje-olomouckeho-kraje-cl-185.html>

2) Jihomoravský kraj

ZÚR JMK nabyly účinnosti dne 3. 11. 2016.

https://www.kr-jihomoravsky.cz/archiv/oupsr/ZÚR_jmk_5/WEB_NAVRH/

3) Středočeský kraj

1. aktualizace ZÚR SK nabyla účinnosti dne 26. 8. 2015.

<https://www.kr-stredocesky.cz/web/uzemni-planovani/1.-aktualizace-zasad-uzemniho-rozvoje-stredoceskeho-kraje>

4) Ústecký kraj

1. aktualizace ZÚR ÚK nabyla účinnosti dne 20. 5. 2017.

<http://www.kr-ustecky.cz/1-aktualizace-zasad-uzemniho-rozvoje-usteckeho-kraje/ds-100065>

5) Jihočeský kraj

6. aktualizace Zásad územního rozvoje Jihočeského kraje nabyla účinnosti dne 9. 3. 2018.

5. aktualizace nabyla účinnosti dne 9. 3. 2017. 5. aktualizace Zásad územního rozvoje Jihočeského kraje neřeší žádný záměr obsažený v Politice územního rozvoje ČR, ve znění aktualizace č. 1, ani svým řešením nemá vliv na záměry v tomto dokumentu obsažené. Zásady územního rozvoje Jihočeského kraje byly do souladu s Politikou územního rozvoje ČR ve znění 1. aktualizace uvedeny v rámci **aktualizace č. 4 Zásad územního rozvoje Jihočeského kraje** (nabyly účinnosti dne 22. 9. 2016).

<http://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/gs/4-aktualizace-ZÚR/>

6) Karlovarský kraj

Aktualizaci č. 1 Zásad územního rozvoje Karlovarského kraje byla vydána usnesením zastupitelstva Karlovarského kraje dne 21. 6. 2018, datum nabytí účinnosti je 13. července 2018.

https://www.kr-karlovarsky.cz/samosprava/dokumenty/Stranky/koncepce/oblast-region-rozvoje/A1_ZUR_KK.aspx

Zde uvádíme stručné závěry vyplývající z posouzení Natura u těchto Zásad územního rozvoje.

Tab. 10: Vyhodnocení vlivů Zásad územního rozvoje schválených ve sledovaném období na soustavu Natura 2000 – hlavní závěry

Kraj - ZÚR	Aktualizace	Jednotka
Olomoucký kraj	2b	Vyhodnocení vlivů na území NATURA 2000 se nezpracovávalo. DO svým doplňujícím stanoviskem z 25. 6. 2015 a 25. 10. 2016 vyloučil vliv Aktualizace č. 2b na území soustavy NATURA 2000
Jihomoravský kraj	První znění	Závěr posouzení, že „Předložená koncepce „Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje“ nemá významný negativní vliv na celistvost evropsky významných lokalit a ptačích oblastí (negativní vliv dle odst. 9 § 45i ZOPK). Nebyl zjištěn významný negativní vliv na žádnou z lokalit soustavy Natura 2000.
Středočeský kraj	1. aktualizace	1. aktualizace Zásad územního rozvoje Středočeského kraje nemá významné negativní vliv na evropsky významné lokality a ptačí oblasti. Nebyl zjištěn významný negativní vliv na žádnou z lokalit soustavy Natura 2000.
Ústecký kraj	1. aktualizace	1. Aktualizace zásad územního rozvoje Ústeckého kraje nemá významně negativní vliv (resp. negativní vliv dle odst. 9 § 45i ZOPK) na evropsky významné lokality a ptačí oblasti.
Jihočeský kraj	6. aktualizace	6. aktualizace Zásad územního rozvoje Jihočeského kraje nemůže mít samostatně nebo ve spojení s jinými záměry významný negativní vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významných lokalit a ptačích oblastí na území Jihočeského kraje.
Karlovarský kraj	1. aktualizace	Aktualizace č. 1 Zásad územního rozvoje Karlovarského kraje nemá významný negativní vliv (negativní vliv dle odst. 9 §45i ZOPK) na celistvost žádné evropsky významné lokality ani ptačí oblasti.

B.4 DOPORUČENÍ

Z hodnocení této části nevyplývají žádná doporučení pro aktualizaci PÚR ČR.

C. VYHODNOCENÍ VLIVŮ UPLATŇOVÁNÍ PŮR ČR, VE ZNĚNÍ AKTUALIZACE Č.1, NA STAV A VÝVOJ ÚZEMÍ

C.1 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

C.1.1 Vodní hospodářství

Dne 14. prosince 2011 byla vládou ČR schválena **Koncepce vodohospodářské politiky Ministerstva zemědělství do roku 2015**, která se zabývá plánováním v oblasti vod s cílem vymezit a vzájemně harmonizovat veřejné zájmy v ochraně vod, v ochraně před povodněmi a dalšími škodlivými účinky vod a pro udržitelné užívání vodních zdrojů, zejména pro účely zásobování pitnou vodou. Významným přínosem bylo vytvoření **Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací České republiky**, který nastavuje podmínky k ochraně vodních zdrojů, a také určuje investiční rozvoj v oboru. V současné době probíhá aktualizace tohoto dokumentu v souladu s UV ČR č. 620 z 29. 7. 2015 k přípravě realizace opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody.

Podíl obyvatel připojených na vodovod se nadále postupně zvyšuje, v roce 2016 bylo vodou z veřejných vodovodů zásobováno 10,0 mil. obyvatel ČR, tedy 94,4 % z celkového počtu obyvatel. V roce 2016 bydlelo v domech připojených na veřejnou kanalizaci 84,7 % obyvatel. Výstavba čistíren odpadních vod a kanalizačních systémů v posledních letech výrazně vzrostla – v roce 2016 bylo v ČR provozováno celkem 2 554 čistíren odpadních vod, počet ČOV s terciárním stupněm čištění v roce 2016 činil 1 382. Rovněž intenzifikací stávajících čistíren odpadních vod bylo dosaženo splnění zprůsňovaných emisních limitů – zejména pro sloučeniny fosforu a dusíku. Je ovšem třeba dále řešit výstavbu kanalizací a čistíren splaškových vod v malých obcích, kde je zatím jejich likvidace řešena individuálně.

Obr. 26: Základní charakteristiky vodohospodářské soustavy v ČR

Charakteristika	Jednotka	2013	2014	2015	2016
Vodovodní řady (bez přípojek)	km	75 481	76 948	77 146	77 681
Kanalizační stoky (bez přípojek)	km	43 618	45 257	45 884	47 141
Evidované havárie	počet	183	178	221	223
Kapacita vodojemů	tis. m ³	4 800	4 791,1	4 815	4 819,7
Kapacita zásob podzemní vody	l. s ⁻¹	23 683	24 119	24 261	24 025
ČOV	počet	2 382	2 445	2 495	2 554
ČOV (celk. kapacita)	tis.m ³ /den	3 711,7	3 801,0	3 915,8	3 929,8
Celkový instalovaný výkon vodních elektráren	MW	1 083	1 080,4	1 087,5	1 090,2

Zdroj: ČSÚ, ERÚ, ČIŽP, CENIA

Od r. 1997 postihují území České republiky povodně, z nichž většina měla katastrofické následky – škody na majetku veřejných i privátních subjektů a dokonce ztráty lidských životů, jejichž počet přesáhl 100 obětí. Ve sledovaném období nejprve koncem května a v průběhu června 2013 zasáhly povodně Čechy a částečně i Moravu v několika vlnách vydatné srážky, které způsobily rozsáhlé regionální povodně. Rozvodněny byly vodní toky v celém povodí Vltavy, značné části povodí Labe a okrajově rovněž v povodí Dyje. Na řadě míst se vyskytly i lokální přívalové srážky, které způsobily lokální povodně na malých tocích. Významné povodně byly v tomto období i v sousedních zemích na Labi a Dunaji. V roce 2014 se povodně vyskytovaly v květnu a v září, v menší míře v červenci, srpnu a říjnu. Ve většině případů se jednalo o regionální nebo přívalové povodně, které zasáhly menší nebo střední toky. Za zmínku stojí i to, že se v zimní sezóně nevyskytly významnější situace způsobené táním sněhu nebo ovlivněním ledovými jevy.

V roce 2016 se významnější povodně vyskytovaly v průběhu května až září, zejména v souvislosti s intenzivními přeháňkami a lokálními silnými bouřkami. Reakce odtoku byla v závislosti na lokalitě velmi odlišná a situace postihovaly především malé plochy povodí a menší vodní toky.

V případě možných následků klimatické změny (dle průměrného scénáře vývoje teplot, které se budou zvyšovat) na jednotlivá hydrologická povodí vyplynulo, že by nebyly na většině našeho území ze 40 – 70 % pokryty povolené objemy odběrů povrchových vod. Ministerstvo zemědělství s ohledem na riziko zintenzivnění suchých období – v rámci předběžné opatrnosti a ve veřejném zájmu – rozhodlo hájit soubor lokalit, které by v případě nutnosti umožnily výstavbu vodních nádrží k vytvoření nových akumulčních a retenčních prostorů pro zachycení vody z povodní pro její využití v době sucha. Celkový počet těchto lokalit je dle **Generelu území chráněných pro akumulaci povrchových vod a základní zásady využití těchto území 65**.

Dle PÚR ČR, ve znění 1. aktualizace jednotlivé kraje vymezí v ZÚR plochy pro předmětné vodní nádrže jako územní rezervy (např. vymezení LAPV v ZÚR KrV). Před vytvořením územních rezerv je však nutné nejprve prověřit účelnost a reálnost rozvojových záměrů, např. vymezení LAPV a budování nádrží z hlediska střetu s ochranou ŽP (druhá ochrana, stanovištní podmínky, migrace), střetu s ÚSES, narušení hydrologického režimu území, a dále střety s osídlením a kulturními hodnotami.

C.1.1.1 Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů

Povrchové vody

- Celkové množství odpadních vod vypouštěných z bodových zdrojů v posledních deseti letech stagnuje.
- Z dlouhodobého pohledu pokračuje trend ve snižování množství znečištění vypouštěného z bodových zdrojů.
- Dochází (již od roku 2010) k postupnému zvyšování celkového množství hnojiv aplikovaných na hektar zemědělské půdy. V roce 2015 a 2016 zůstala tato hodnota na cca 6 700 kg/ha. V roce 2016 došlo opět k celkovému mírnému zvýšení spotřeby živin v minerálních hnojivech, když bylo jejich prostřednictvím dodáno 116,7 kg N, 13,6 kg P₂O₅ a 10,8 kg K₂O na hektar zemědělské půdy. Celkový rostoucí trend ve spotřebě aplikovaných hnojiv na zemědělskou půdu je způsoben nevhodnou strukturou pěstovaných plodin (pokles ploch víceletých píceň, nárůst dotovaných plodin – zejména kukuřice a řepky). (MZe, 2016)
- Dochází k nárůstu kontaminace povrchových vod (např. acetochlor, metazachlor, terbutylazin) některými pesticidy.
- Snižování spotřeby vody v domácnostech je způsobeno zejména dlouhodobě rostoucí cenou vodného, která se oproti roku 2000 více jak zdvojnásobila. Zatímco počet zásobených obyvatel se od roku 1991 zvýšil o 13 %, délka vodovodních řadů se zvýšila o 60 %. Tento nepoměr vede ke snižování efektivity zásobování vodou a logicky tak k vyšším nákladům na provozování vodovodů pro veřejnou potřebu, které se pak promítají do ceny pro vodné.
- Průměrná spotřeba vody v domácnostech je ovlivněna zejména modernizací ve vybavení domácností (myčky, pračky, úsporná zařízení pro WC a baterie u van, umyvadel a sprch apod.).
- Snižování množství vyrobené vody se odvíjí také od snižování ztrát pitné vody ve vodovodní síti, které v roce 2012 představovaly 19,3 % z celkového objemu vyrobené vody určené k realizaci (v roce 2000 byly 25 %). Znamená to, že se v roce 2012 na každého obyvatele ztratilo 33,0 l vody, přičemž spotřeba vody na jednoho obyvatele zásobovaného vodou z veřejného vodovodu činila 174,0 l/obyv./den (specifická potřeba z vody vyrobené).
- V kontextu adaptace na změnu klimatu a řešení výskytu sucha na území České republiky lze nyní očekávat zvýšenou četnost požadavků sektoru zemědělství na modernizaci a rozvoj závlahových systémů, přičemž při vydávání povolení se vychází i z aktuálně platné vodohospodářské bilance. Tento princip zajišťuje, že by nemělo docházet k povolení výstavby či k rozvoji závlahových systémů v problematických vodních útvarech.

- Nejčastějšími původci havarijních znečištění povrchových i podzemních vod je doprava, zpracovatelský průmysl, zemědělství, lesnictví a rybářství a havárie související s odstraňováním odpadních vod a pevného odpadu. (MZe, 2016)

Podzemní vody

- Stejně jako v případě bodových zdrojů se pro plošné zdroje (hnojení, užívání pesticidů a atmosférická depozice) nepředpokládá významné zhoršení.
- V případě výrazného oživení ekonomiky je možno uvažovat se zvýšenými odběry v rozsahu do 5 %, ani takovýto vývoj by však neměl změnit významnost odběrů.

Povodňová opatření

- Každoročně dochází k výskytu povodňových situací, zapříčiněných především přívalovými srážkami v letních měsících.

C.1.2 Zásobování elektrickou energií a teplem

Česká republika je plně soběstačná ve výrobě elektřiny a tepla. Struktura zdrojů elektřiny je stabilní. Nejvýznamnějším zdrojem energií jsou fosilní paliva. V posledním desetiletí byla výraznější změnou výstavba jaderné elektrárny Temelín. Docházelo také k větší podpoře obnovitelných zdrojů energie, zatím ale OZE nedokázaly nahradit významnější část fosilních zdrojů. Vzhledem k tomuto faktu je výroba elektrické energie významným zdrojem emisí látek znečišťujících ovzduší, které jsou často skleníkovými plyny. Proces výroby elektřiny se tedy podílí na změně klimatu a tím také častějším výskytu hydrometeorologických extrémů – vln sucha, povodní či extrémních teplot, a přispívá tím rovněž k celkovému narušení krajiny.

Podíl výroby tepla z domácích paliv dosahuje okolo 60 % a v soustavách zásobování teplem více než 80 %. Problematickým je v současnosti především vytápění domácností pevnými palivy. Lokální topeniště ovlivňují kvalitu ovzduší v prostředí, v němž se lidé bezprostředně pohybují. Znečišťující látky emitované z komínů rodinných domů se nestačí rozptýlit, a dostávají se tak do dýchací soustavy obyvatel. V zimních měsících dochází k výskytu smogových situací. Při volbě nekvalitního paliva a při často nedokonalém spalování pevných paliv vznikají polycyklické aromatické uhlovodíky, které mají karcinogenní účinky a podílejí se také na řadě dalších zdravotních problémů obyvatel – na nárůstu nemocnosti zejména v podobě zvýšeného výskytu kardiovaskulárních nemocí, respiračních potíží či nemocí dýchacích cest.

V ČR je dobře zavedená kombinovaná výroba elektřiny a tepla, přičemž ve velkých a středních zdrojích činí podíl kogenerace necelých 70 % z celkové hrubé výroby tepla. Podíl kogenerační výroby tepla na celkové výrobě tepla (včetně decentralizovaných zdrojů bez domácností) však činí necelou polovinu. Předností kogenerační výroby je vysoký stupeň využití energie paliva. V kogeneraci je zároveň vyráběno 12-13 % hrubé výroby elektřiny. Prioritou dalšího vývoje je efektivnější využití vyrobeného tepla i elektřiny. Většina soustav zásobování teplem používá jako palivo domácí hnědé a černé uhlí. Teplárny s kogenerační výrobou, vedle výtopen malého výkonu, také představují nejefektivnější využití biomasy a současně se tím z hlediska technicko-ekonomického řeší přijatelná úroveň koncentrace emisních škodlivin.

Tab. 11: Vývoj výroby a spotřeby elektřiny [GWh] v ČR v letech 2013 - 2016

	2013	2014	2015	2016
Výroba brutto	87 065	86 003	83 888	83 302
Výroba netto	80 858	79 886	77 881	77 415
Dovoz	10 571	11 842	16 146	13 817
Vývoz	27 458	28 142	28 661	24 791

	2013	2014	2015	2016
Spotřeba brutto (tuzemská)	70 177	69 622	71 014	72 418
Spotřeba netto (tuzemská)	58 656	58 295	59 280	60 881

Zdroj: ERÚ

Výroba elektřiny brutto za IV. čtvrtletí 2017 oproti stejnému období předchozího roku vzrostla. Bylo vyrobeno celkem cca 23,4 TWh elektřiny brutto, to je o 7 % více (+ 1,5 TWh) než ve IV. čtvrtletí roku 2016. Nejvíce vzrostla meziročně výroba elektřiny v říjnu o téměř 12 %, zatímco v prosinci výroba meziročně klesla o 1,6 %. Největší meziroční nárůst výroby elektřiny zaznamenaly jaderné elektrárny o téměř 47 %. Celková tuzemská brutto spotřeba (TBS) meziročně téměř stagnovala. Vzrostla o 0,2 % na hodnotu 19,6 TWh, což je oproti IV. čtvrtletí roku 2016 o 0,04 TWh více. Z vyhodnocení salda ve IV. čtvrtletí 2017 trvá převaha exportu nad importem, a to konkrétně 3,7 TWh, což je meziročně nárůst o téměř 58 %. Celková spotřeba elektřiny zaznamenala meziročně (2016 a 2017) minimální změny. Celková spotřeba nejvíce stoupla ve Zlínském kraji o 2,9 % (+ 23,8 GWh), zatímco v Moravskoslezském kraji klesla o 2,3 % (- 48 GWh). Spotřeba elektřiny domácností za IV. čtvrtletí meziročně mírně klesla. Ve Středočeském kraji se spotřeba domácností snížila nejvíce, a to o 7 GWh. Nejmenší pokles spotřeby domácností zaznamenala Praha o 0,6 GWh. (ERÚ, 2018)

Tab. 12: Výroba elektřiny brutto podle zdroje energie (GWh)

	2013	2014	2015	2016
Černé uhlí	5 246,6	4 889,8	5 465,6	5 719,9
Hnědé uhlí	35 927,7	35 832,2	35 944,5	36 228,1
Biomasa	1 647,2	2 007,0	2 090,9	2 067,4
Oleje (topné oleje)	14,5	45,7	47,1	44,3
Zemní plyn	1 678,7	1 356,1	1 978,3	3 422,2
Skládkový plyn	107,6	115,3	104,5	109,7
Ostatní plyny (vč. bioplynu)	5 121,1	5 671,2	5 598,5	5 527,0
Nespecifikované palivo ¹	266,0	200,9	211,0	247,8
Jaderné	30 745,3	30 324,9	26 840,8	24 104,2
<i>Parní</i>	<i>44 737,0</i>	<i>44 419,3</i>	<i>44 816,5</i>	<i>46 704,1</i>
<i>Paroplynové</i>	<i>2 092,8</i>	<i>2 204,7</i>	<i>2 749,0</i>	<i>4 049,2</i>
<i>Plynové a spalovací</i>	<i>3 179,6</i>	<i>3 494,4</i>	<i>3 574,7</i>	<i>3 613,9</i>
<i>Vodní</i>	<i>2 856,4</i>	<i>1 909,2</i>	<i>1 794,8</i>	<i>2 000,5</i>
<i>Přečerpávací</i>	<i>905,3</i>	<i>1 051,5</i>	<i>1 276,0</i>	<i>1 201,5</i>
<i>Větrné</i>	<i>478,3</i>	<i>476,5</i>	<i>572,6</i>	<i>497,0</i>
<i>Fotovoltaické</i>	<i>2 070,2</i>	<i>2 122,9</i>	<i>2 263,8</i>	<i>2 131,5</i>

¹ Zahřívání odpadního tepla, BRKO, ostatní kapalná paliva a ostatní pevná paliva

Zdroj: ERÚ

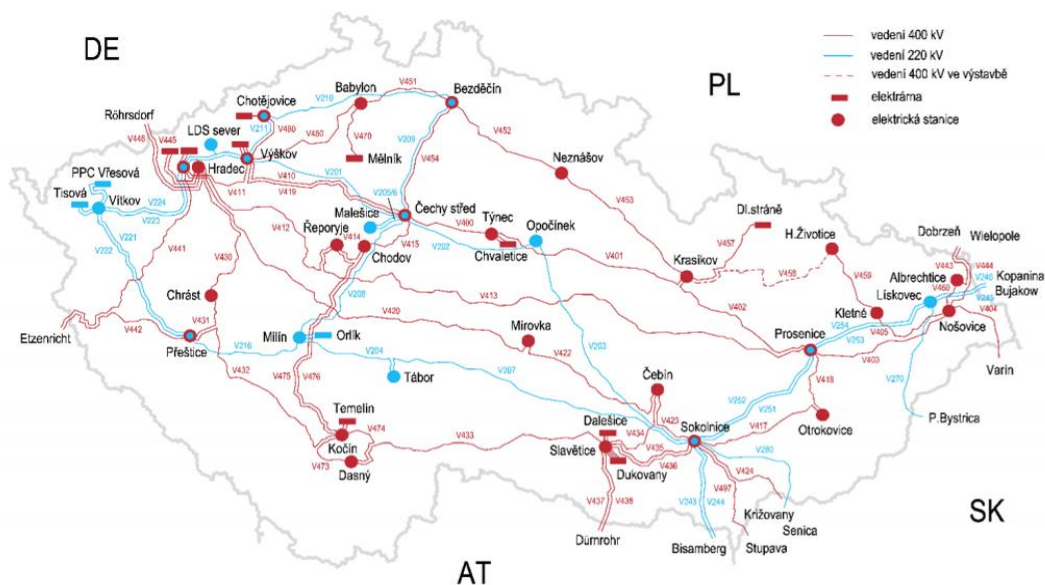
České energetice dominují uhelné zdroje, které dodávají, jako zdroje základního zatížení, téměř 60 % elektrické energie a velkou část tepla prostřednictvím dálkového vytápění. Druhým významným zdrojem energie v České republice, využívaným v současné době hlavně pro výrobu elektřiny, jsou jaderné zdroje. Ty nyní dodávají přes 33 % vyráběné elektřiny. V ČR fungují dvě jaderné elektrárny v Dukovanech a v Temelíně. Z aktualizované Státní energetické koncepce vyplývá také cíl pro dosažení podílu OZE na výrobě elektřiny v rozmezí 18 - 25 %. V roce 2016 činil tento podíl 11,3 %.

V souvislosti s výrobou energie pomocí JE je nutno uvažovat o rizicích spojených jak se samotným provozem JE, tak problematikou uložení vyhořelého paliva. V ZÚR KrV (2. aktualizaci) je v souladu s PÚR ČR, ve znění 1. aktualizace nově vymezena plocha Sk2 – Centrální sklad vyhořelého paliva Skalka, kde bylo jako největší bezpečnostní riziko identifikováno přepravování vyhořelého paliva k uskladnění. Dalšími možnými střety při výstavbě nových elektráren jsou střety s ochranou přírody, které byly identifikovány např. v případě koridoru E17 v rámci jeho vymezení v ZÚR PzK – obě navržené varianty trasy koridoru předpokládají střet s lokalitami EVL, PP, nadregionálním biokoridorem a také kumulaci negativních vlivů na krajinný ráz lokality. Dalším problematickým záměrem se jeví plochy přečerpávacích elektráren, které jsou umísťovány do chráněných území –

např. v LbK do CHKO Jizerské hory. V případě vymezení územní rezervy pro plochu E4b elektrárna Blahutovice (MSK a OK) je problematická dlouhodobá stagnace rozhodnutí o nutnosti a účelnosti realizace tohoto nového zdroje v budoucnosti.

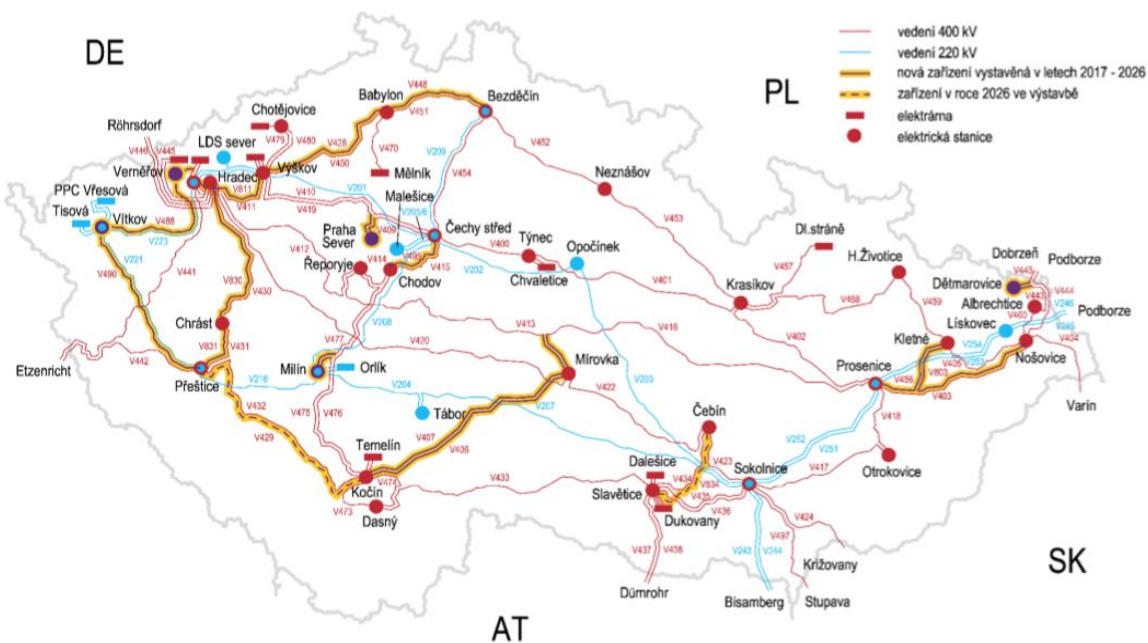
Velmi rozvinutá rozvodná síť na území České republiky pak zajišťuje bezpečné dodávky elektřiny s vysokou spolehlivostí zásobování. (ČEPS, a.s. udržuje, obnovuje a rozvíjí 42 rozveden se 75 transformátory, z nichž některé jsou určeny pro převádění elektrické energie z přenosové do distribuční soustavy, a trasy vedení s napětovou hladinou 400 kV o délce 3 724 km a 220 kV o délce 1909 km.) Rozhodující část zdrojů a sítí je ovšem 35 a více let stará a vyžaduje rozsáhlou obnovu a modernizaci. Tato obnova bude muset být provedena v následujících 10 - 15 letech.

Obr. 27: Schéma sítí 400 a 220 kV (k 31. 12. 2015)

Zdroj: ČEPS, a.s., 2017

Obr. 28: Rozvojové schéma přenosové sítě (ČR), stav v roce 2026

Zdroj: ČEPS, a.s., 2017

V souvislosti s rozvodnou sítí může docházet k problémům střetů sítí s ochranou přírody. Příkladem střetů vedení koridorů se zvláště chráněnými územími jsou:

- ZÚR LbK, kdy byl koridor E10 z 1. aktualizace ZÚR vypuštěn z důvodu vedení trasy E10 1. zónou ochrany CHKO České středohoří. Navrhovaný koridor tedy byl nahrazen zdvojením vedení Chotějovice–Výškov a Výškov–Babylon ve stávajících trasách.
- Pro předcházení další fragmentace krajiny pak byla zpřesněna trasa koridoru E2 ve 2. aktualizaci ZÚR PzK.
- vedení koridoru P15 přes CHKO Třeboňsko, prozatím není promítnut do ZÚR JčK;
- umístování ploch pro přečerpávací elektrárny do chráněných území – např. LbK – CHKO Jizerské hory).

Teplo

Až 4 mil. obyvatel (35,7 % domácností) České republiky bylo v roce 2016 zásobováno teplem ze soustavy zásobování tepelnou energií (SZT). Podíl tepla vyrobeného v kogeneraci byl 75 %. Stávající stav infrastruktury dálkového vytápění zahrnuje přes 2 000 licencovaných provozoven tepla. Celková délka tepelných sítí spadajících pod licenci pro rozvod tepla činí 7,5 tis. km. Tyto hodnoty reprezentují 673 firem s licenci na výrobu tepelné energie a 658 firem s licenci na rozvod tepelné energie s 2 350 lokalitami rozvodu. Mimo to má 574 firem koncesi na „výrobu tepelné energie a rozvod tepelné energie, nepodléhající licenci realizovaná ze zdrojů tepelné energie s instalovaným výkonem jednoho zdroje nad 50 kW“. Celkově tak ve výrobě a rozvodu tepelné energie podniká více jak 1 100 subjektů. Mezi nejvýznamnější SZT v ČR patří soustavy s přenosovou kapacitou nad 200 MWt – Hodonín, Trutnov, Tisová, Pruněřov, Ostrava Vítkovice, Plzeň, České Budějovice, napáječ z Mělníka a rozvody v Praze, Strakonice, Ústí nad Labem, Ostrava, Karviná, Havířov, Olomouc, Přerov, Frýdek Místek, Ústí nad Labem, Zlín, Liberec, Brno, Hradec Králové, Mladá Boleslav, Příbram, Ostrava, Tábor, Olomouc, Štětí, Chomutov, Hodonín, Vítkovice, Ústí nad Labem, Litvínov, Zlín, Plzeň, Opatovice, Kralupy nad Vltavou, Most - Komořany, Kopřivnice, Otrokovice. (MPO, 2016)

Zemním plynem pro výrobu tepla bylo v roce 2016 zásobováno 34,8 % domácností a pevnými palivy 15,0 % domácností. V kategorii pevných paliv je zahrnuto převážně uhlí a dřevo, přičemž jejich přesné rozdělení nelze jednoznačně určit, neboť se často spalují společně a jejich poměr závisí na jejich aktuální dostupnosti a ceně. Domácnosti bývají často vytápěny více druhy paliv a převažující způsob nelze přesně kvantifikovat.

Tab. 13: Počet domácností v roce 2017 podle používaných paliv a energií na vytápění (včetně domácností využívajících na vytápění více paliv)

	Elektřina	Zemní plyn	Nakupované teplo (SZT)	Tuhá paliva	OZE	Kapalná a ostatní paliva
2017	408 603	1 558 002	1 740 841	544 231	1 063 840	16 492

Zdroj: ČSÚ

Tab. 14: Počet bytů kolaudovaných v letech 2013 – 2016 podle hlavního zdroje vytápění

	2013	2014	2015	2016	celkem
Zemní plyn a LPG	11 713	10 116	11 243	9 732	92 410
Elektřina, TČ a solární systémy	7 309	7 128	7 344	8 894	52 071
Centrální dálkové (SZT)	3 152	3 924	3 445	5 261	27 932
Tuhá paliva (biomasa a uhlí)	2 983	2 578	2 909	2 710	21 879
Neuvedeno	81	208	154	724	1 856
<i>Celkem</i>	<i>25 238</i>	<i>23 954</i>	<i>25 095</i>	<i>27 322</i>	<i>196 148</i>

Zdroj: MPO

C.1.2.1 Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů

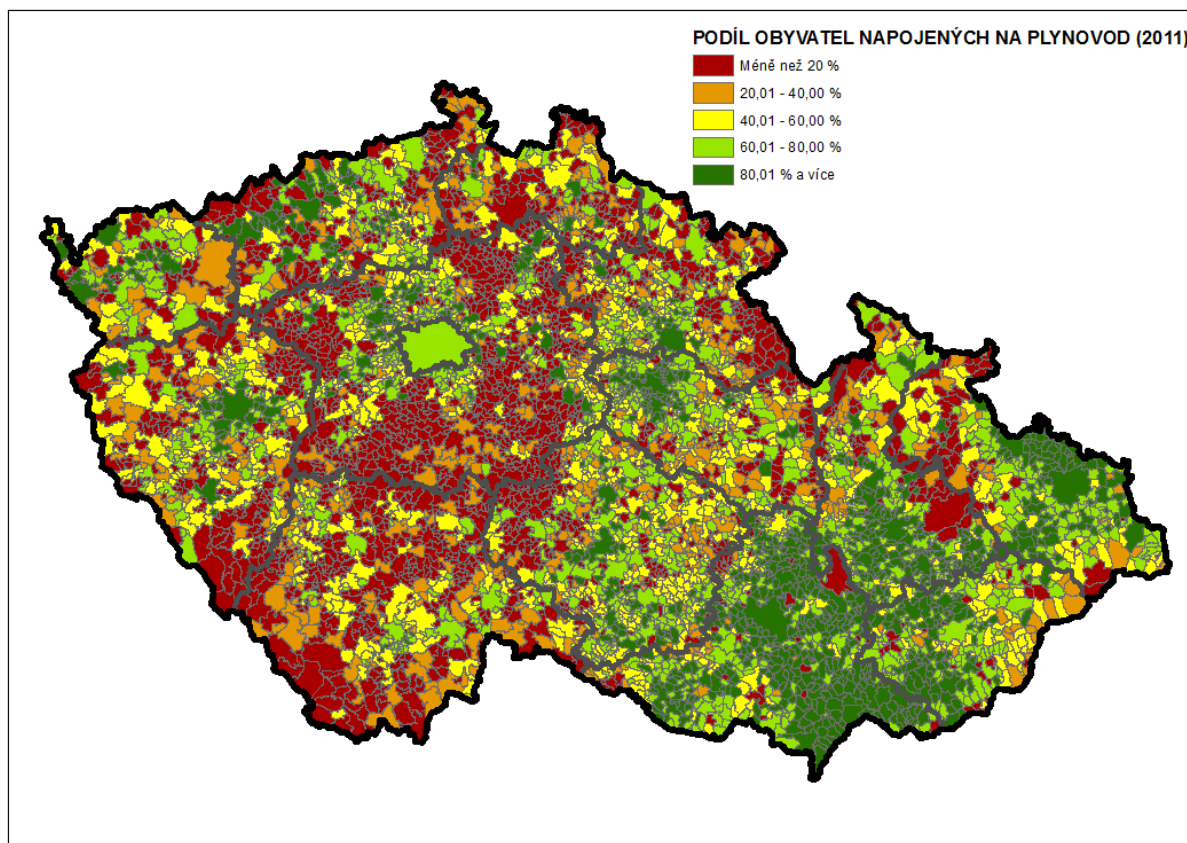
- Výroba elektřiny se každoročně mírně snižuje. Polovina elektrické energie se v ČR vyrábí z uhlí (50,4 %), dalším významným zdrojem je jaderné palivo (28,9 %), ostatní paliva či zdroje se pak podílejí menšími příspěvky v řádu jednotek procent.
- Od roku 2013 se strmý vzestup výroby elektřiny z OZE zastavil a v období 2014 - 2016 stagnuje.
- Spotřeba elektrické energie v České republice meziročně mírně narůstá.
- Přetrvává vývoz elektrické energie do okolních států. Zahraniční obchod s elektřinou má exportní charakter. Saldo vývozu a dovozu za celý rok 2016 činilo 11,0 TWh, což odpovídá 12,3 % celkově vyrobeného množství elektrické energie v ČR.
- V konečné spotřebě tepla připadá rozhodující část individuálního vytápění na domácnosti a sektor služeb.
- V posledních letech dochází k odpojování domácností od soustav SZT a přechod domácností na individuální zdroje tepla, především na domácí kotelny, tepelná čerpadla apod.
- Zcela dominantní úlohu hrají v konečné spotřebě tuhá paliva, dřevo a uhlí.
- Stavební statistika uvádí dynamický růst počtu novostaveb vytápěných pomocí tepelných čerpadel a postupný pokles podílu zemního plynu jako primárního paliva pro vytápění.
- V krátkodobém až střednědobém období (přibližně do roku 2025) je možné očekávat relativní stagnaci využívání energií, která je výsledkem tlaku na relativní růst z titulu růstu naturální produkce průmyslových odvětví a kupní síly, vybavenosti a počtu domácností a energetických úspor ve všech těchto sektorech.

C.1.3 Zásobování plynem

Zemní plyn je významným energetickým zdrojem v ČR, který je využíván pro výrobu elektřiny nebo pro dálkové i individuální vytápění. Přímé užití zemního plynu pro vytápění využívá cca 27 % domácností. Většina soustav zásobování teplem založených na zemním plynu je závislá na dodávkách zemního plynu bez možnosti přechodu na alternativní zdroj. Tato část zásobuje teplem cca 10 % obyvatelstva. Současný podíl plynu na výrobě elektřiny je přibližně 2,5 %. Podíl obyvatel napojených na plynovod dle Sčítání lidu a bytů z roku 2011 je zobrazen na obrázku níže a je z něho patrný vysoký podíl napojení především domácností v Jihomoravském, Olomouckém, Zlínském a Moravskoslezském kraji a hl. městě Praze, resp. ve velkých městech České republiky a jejich okolí.

Obr. 29: Podíl obyvatel napojených na plynovod v jednotlivých obcích České republiky v roce 2011

Zdroj: ČSÚ, 2017

Spotřeba zemního plynu v ČR za posledních deset let přes drobné výkyvy v některých letech klesla. Děje se tak především v důsledku zateplování objektů a využívání účinnějších spotřebičů, dále snižování některých druhů průmyslové výroby a v neposlední řadě vývoje ceny plynu pro domácnosti. Teplotně přepočtená poptávka plynu ČR v roce 2016 na úrovni celkové spotřeby plynu (CSP) činila 89 TWh.

Celková roční spotřeba zemního plynu v ČR v roce 2016 dosáhla hodnoty 8 255,1 mil. m³ tj. 88 243,2 GWh. Z pohledu spotřeby plynu podle kategorií zákazníků v roce 2016 dosáhla největšího podílu na celkové spotřebě plynu jako vždy kategorie velkoobjemu 46,5 %, následovaná kategorií domácnosti 28,7 %, maloobjemu 14 % a středního objemu 9,7 %. Ostatní plyn zahrnující vlastní spotřebu, ztráty, změnu akumulace na distribuční soustavě a vlastní spotřebu výrobců plynu představoval 1,2 % z celkové spotřeby plynu v ČR.

Tab. 15: Vývoj spotřeby zemního plynu od roku 2013 do 2016

	2013	2014	2015	2016
Skutečná spotřeba [GWh]	87 968,6	77 409,1	81 067,9	88 243,2
Meziroční změna [%]	1,5	-12,0	4,5	8,5
Přepočtená spotřeba [GWh]	88 787,8	85 490,6	85 156,1	90 140,4
Meziroční změna [%]	1,2	-3,7	0,6	4,3
Počet zákazníků	2 860 345	2 849 162	2 844 334	2 840 473

Zdroj: ČSÚ

Česká republika je závislá na dovozu zemního plynu z Ruska, Norska a v posledním období se zvyšuje i objem plynu získaný obchodováním na spotových trzích v rámci EU. Značnou část celkové roční spotřeby plynu lze, díky dostatečné kapacitě tuzemských zásobníků plynu, skladovat přímo na

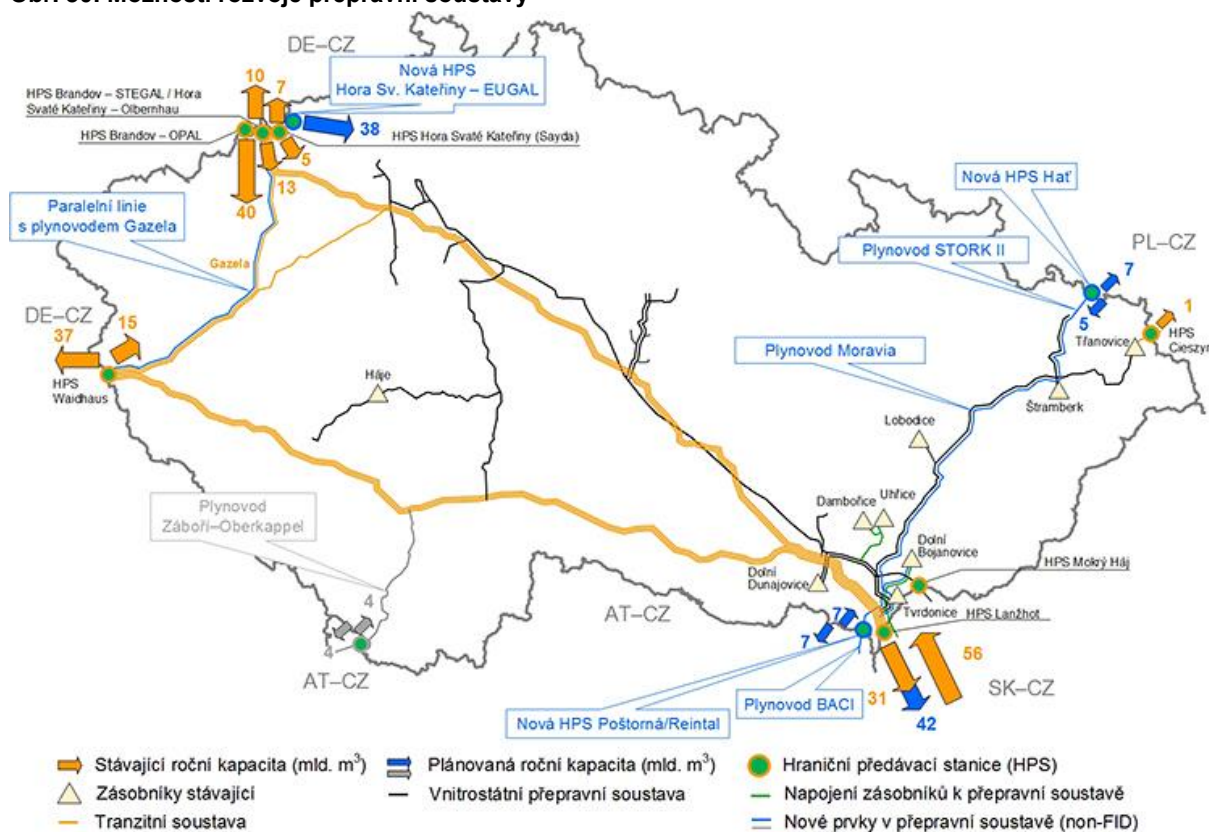
území České republiky. Tranzitní část přepravní soustavy je z pohledu nynější poptávky i současného tranzitu dostatečně dimenzovaná. Zásobování severní Moravy a Slezska je podmíněno spoluprací provozovatele přepravní soustavy s provozovateli tamních zásobníků. Region je totiž zásobován jedinou linií vnitrostátní přepravní soustavy o průměru 700 mm a roční kapacitě okolo 4 mld. m³.

V 1. aktualizaci PÚR ČR však byly vymezeny nové koridory plynovodů a plochy pro zásobníky plynu na území ČR, které ale prozatím nebyly promítnuty do krajských ZÚR.

C.1.3.1 Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů

- Plynárenská infrastruktura v ČR je velmi rozvinutá a schopná reagovat na měnící se podobu tranzitu plynu přes území ČR. Změny směrů toků plynu napříč Evropou výraznou měrou ovlivní budoucí rozvoj tranzitní soustavy.
- Rozvojové projekty nových mezinárodních plynovodů a klesající těžba plynu v Evropě budou v budoucnu určovat směr tranzitních toků.

Obr. 30: Možnosti rozvoje přepravní soustavy

Zdroj OTE, a.s.

- Očekávaná poptávka po zemním plynu se dle případových studií OTE pro rok 2050 pohybuje v rozmezí přibližně 100 až 150 TWh (10 až 15 mld. m³) plynu ročně. Tento nárůst je dán především rozvojem monovýroby elektřiny a kombinované výroby elektřiny a tepla ze zemního plynu a je očekáván i přesto, že studie počítá ve všech případových studiích s realizací nových jaderných bloků jak v Dukovanech, tak v Temelíně. Pokud by k realizaci JE nedošlo, dojde k dalšímu velmi výraznému navýšení poptávky plynu nad výše uvedené hodnoty, a to až ve výši přibližně 70 TWh roční spotřeby (případová studie Unijní – nízkoemisní zdroje bez realizace nových jaderných bloků). K méně výraznému navýšení poptávky by naopak mohlo dojít v případě prolomení limitů na dole ČSA, což nebylo ve studii uvažováno.

- Tuzemské zdroje plynu (konvenční i nekonvenční) mohou pokrýt nanejvýš 4% z celkové očekávané poptávky v roce 2050. Česká republika zůstane v celém sledovaném horizontu významně závislá na dovozu plynu ze zahraničí. Tuzemská těžba plynu se může pohybovat v rozpětí 1 až 2 TWh ročně. Syntetický metan, vyrobený při skutečně limitním zastoupení OZE v české ES, může činit 2 TWh ročně. (ERÚ, 2016) https://www.eru.cz/documents/10540/462888/Zprava_o_provozu_PS_2013.pdf/4996c7ea-1100-4fe2-a454-be834abebcd7
- Dlouhodobě platí největší podíl na celkové spotřebě plynu v kategorii velkoodběru, poté domácnosti maloodběr a středního odběru.

C.1.4 Ropovody a dálkovody

Ropa je do České republiky dopravována ze dvou směrů - z východu z Ruska ropovodem Družba (Přátelství) a ze západu je pak napojení ČR ropovodem IKL (Ingolstadt – Kralupy nad Vltavou – Litvínov) na ropovod TAL, který dopravuje ropu z přístavu v Terstu. Ropovody jsou vedeny mělce pod zemí v hloubce zhruba půl metru a je kolem nich zavedeno ochranné pásmo. Pravidelně je jejich celá trasa kontrolována nízkými průlety letadel. V Nelahozevsi u Prahy je pak vybudováno centrální tankoviště ropy (CTR).

Obr. 31: Ropovody na území ČR

Zdroj MERO, 2017

C.1.5 Zhodnocení vazeb zjištěných trendů ve vztahu k uplatňování PÚR ČR

Trendy za jednotlivé podoblasti jsou shrnuty ve výše uvedených podkapitolách. PÚR ČR se problematice technické infrastruktury věnuje v části týkající se republikových priorit:

- Článek 20a vyžaduje při umísťování technické infrastruktury zajistit migrační propustnost krajiny pro volně žijící živočichy a pro člověka
- Článek 23 se rovněž věnuje lepší dostupnosti území a zkvalitnění technické infrastruktury s ohledem na propustnost krajiny a minimalizaci další fragmentace krajiny.
- V článku 25 je poukázáno na potenciální rizika přírodních katastrof a nutnost zajistit ochranu před povodněmi.

- V článku 26 je pak poukázáno na problematiku umístování prvků technické infrastruktury do záplavových území.
- Článek 27 pojednává o nutnosti stanovit podmínky pro koordinované umístování veřejné infrastruktury v území a její rozvoj a tím podporovat její účelné využívání v rámci sídelní struktury.
- Článek 30 se věnuje úrovni technické infrastruktury ve smyslu zajištění vysoké kvality života obyvatel ČR i v budoucnosti.
- Článek 31 popisuje principy bezpečné výroby energie z OZE, která bude šetrná k životnímu prostředí a zároveň povede k zajištění bezpečného zásobování území energií.

V části týkající se rozvojových oblastí a os je problematika technické infrastruktury reflektována obecně jako definice kritérií a podmínky pro rozhodování v územích a v úkolech pro územní plánování, kdy je vždy zmíněna potřeba vytvářet podmínky pro zlepšení technické infrastruktury v dané oblasti.

- U metropolitních oblastí **OB1** Metropolitní rozvojová oblast Praha, **OB2** Metropolitní rozvojová oblast Ostrava a **OB3** Metropolitní rozvojová oblast Brno je pak úkolem pořídit územní studie řešící zejména vzájemné vazby veřejné infrastruktury (články 40, 41 a 42).
- V případě rozvojových os se v článku 53 uvádí rozvojová osa **OS2** Praha–Ústí nad Labem–hranice ČR/Německo (–Dresden), pro kterou vyplývá úkol pro řešení protipovodňové ochrany v sevřeném údolí Labe.

Technické infrastruktury se pak v PÚR ČR věnuje celá kapitola 6: **Koridory a plochy technické infrastruktury a souvisejících rozvojových záměrů** např.:

- Článek 134 pojímá technickou infrastrukturu jako součást veřejné infrastruktury, která je zřizována a využívána ve veřejném zájmu, proto je nutné systémy tvořící technickou infrastrukturu koordinovat v území s ohledem na budoucí generace. V PÚR ČR, 1. aktualizaci jsou vymezeny koridory a plochy pro umístování elektroenergetických a plynárenských sítí, dále dálkovodů (ropovody, produktovody), vodovodních a kanalizačních sítí, ploch pro odpadové hospodářství a území chráněných pro akumulaci povrchových vod, které mají vliv na rozvoj území České republiky.
- Článek 135 upozorňuje na limity využití území pro technickou infrastrukturu.
- Článek 136 upozorňuje na finanční limity budování technické infrastruktury.

Rozvojové záměry technické infrastruktury jsou tematicky rozlišeny následně:

- **Výroba elektrické energie** (elektroenergetika) vymezuje koridory nové infrastruktury od článku 139 až 147, 149 a 150a až 150n.
- **Plynárenství:** články 151 až 153, 155, 158 – 160d.
- **Dálkovody:** články 162 – 165a.
- **Vodní hospodářství** články 167 – 167b.
- **Ukládání a skladování radioaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva:** 169 a 169a.

Z výše uvedeného vyplývá, že technická infrastruktura je jedním z prioritních témat PÚR ČR, která je uvedenými trendy jednak ovlivňována a současně je ovlivňuje lokalizací rozvojových záměrů, stanovenými republikovými prioritami a v rámci dalších článků PÚR ČR.

C.1.6 Doporučení

Z hodnocení této části nevyplývají žádná doporučení pro aktualizaci PÚR ČR.

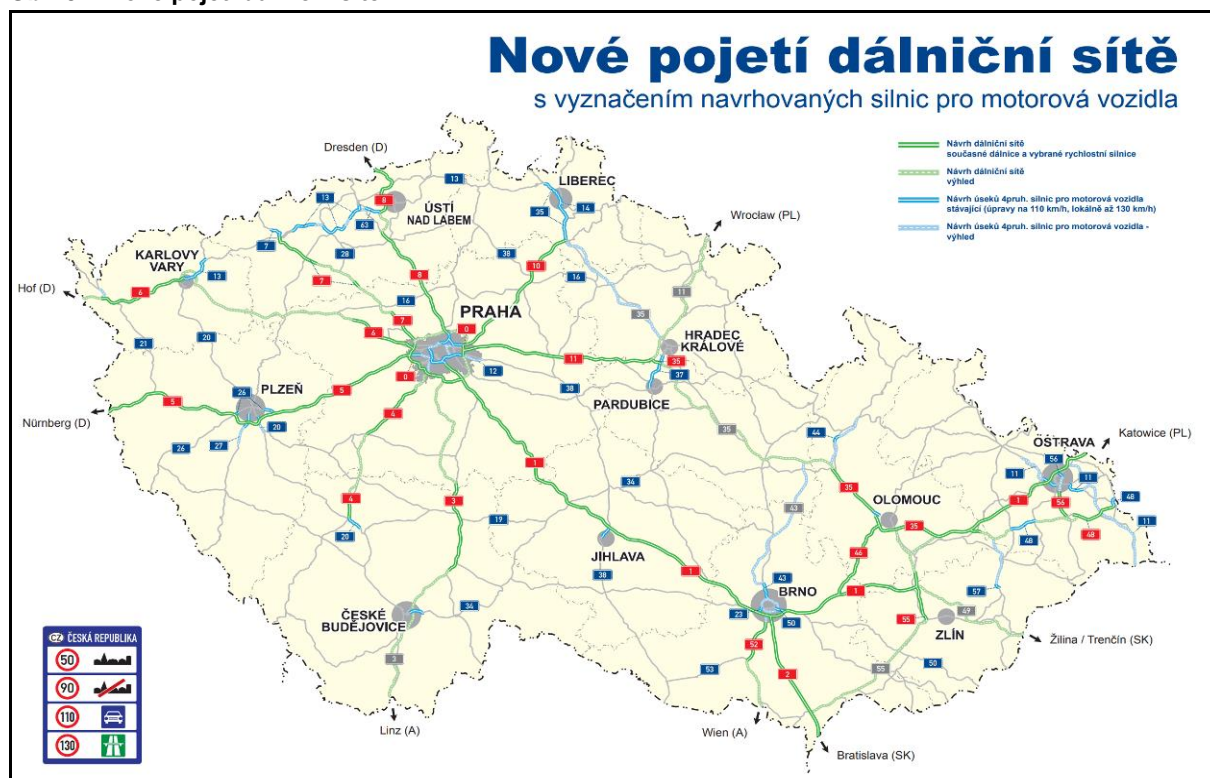
C.2 DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA

C.2.1 Základní charakteristika současného stavu

Základním strategickým dokumentem určujícím vývoj sektoru dopravy ve střednědobém horizontu s výhledem do roku 2050 je **Dopravní politika pro období 2014-2020**, schválená na jednání vlády ČR dne 12. 6. 2013. Jeho hlavním cílem je vytvářet podmínky pro zajištění kvalitní dopravy využitím technicko-ekonomicko-technologických vlastností jednotlivých druhů dopravy na principech hospodářské soutěže a zaměřené na její ekonomické, sociální a ekologické dopady. V tomto dokumentu jsou uvedeny základní teze stanovující směry rozvoje jednotlivých oblastí sektoru dopravy a předpokládá se jejich rozpracování v návazných sektorových dokumentech podle jednotlivých oblastí. Takové rozpracování přináší **Dopravní sektorové strategie, 2. fáze** schválené vládou ČR dne 13. 11. 2013. V rámci dokumentu jsou definována úzká hrdla a další potřeby jednotlivých druhů dopravy. Tato koncepce vymezuje, které z dopravních staveb jsou klíčové pro stát a jaké existují priority v rámci nově budovaných evropských sítí. Dokument byl aktualizován Usnesením Vlády ČR č. 136/2018 ze dne 27. února 2018 (DSS2, 2018). Během vyhodnocení provedeného při přípravě aktualizace vyplynul zásadní poznatek, že se i nadále nedaří eliminovat všechna rizika v projektové a majetkoprávní přípravě zásadních investičních akcí, což následně vede k oddalování data zahájení jejich realizace.

Potřeby a priority v oblasti nákladní dopravy jsou definovány v **Koncepci nákladní dopravy pro období 2017-2023 s výhledem do roku 2030**. Z nejdůležitějších potřeb nákladní dopravy uvedených v dokumentu je třeba ve vztahu k PÚR zmínit zejména: naléhavost řešení nedostatku kapacity hlavních železničních tahů; řešení omezení v průjezdu hlavních železničních uzlů; urychlená dostavba úseků dálniční sítě (Pražský okruh, D35 mezi Opatovicemi a Mohelnicí, dálnice D3 a D7) a obchvatů či přeložek na silnicích I. třídy; zajištění splavnosti vodní cesty z Ústí n/L ke státní hranici a prověřit možnost splavnění Odry do Bohumína; vybudování sítě veřejných multimodálních terminálů pro kombinovanou dopravu.

Obr. 32: Nové pojetí dálniční sítě

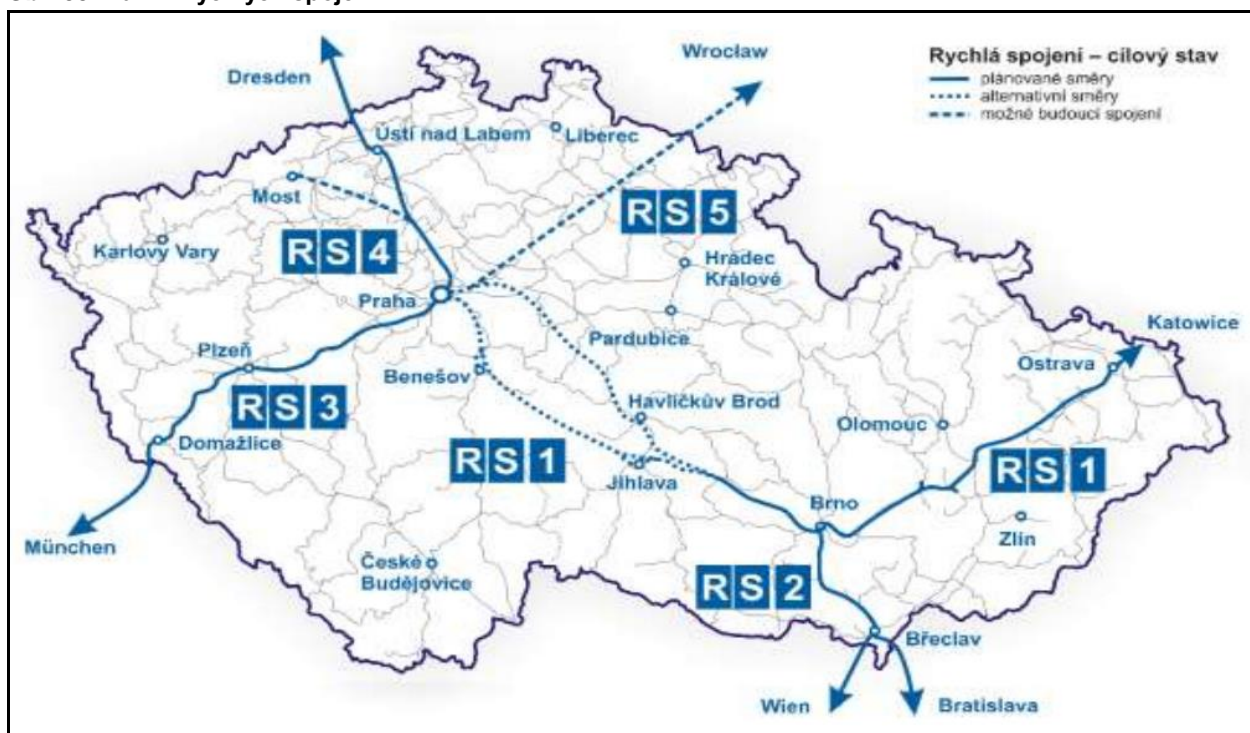

Zdroj: MD ČR

Dne 31. 12. 2015 vstoupila v platnost nová koncepce silniční sítě České republiky tzv. **Nové pojetí dálniční sítě**. Stěžejní změnou bylo, že bezmála všechny dosavadní rychlostní silnice byly přeřazeny mezi dálnice, pojem rychlostní silnice tedy úplně zanikl. Nově přeřazené úseky jsou považovány za dálnice II. třídy. Z nově definované dálniční sítě však byly vyřazeny úseky původních rychlostních silnic: R6 Dvory (exit km 129) – Jenišov (exit km 131); R7 Spořice (exit km 78) – Chomutov (exit km 82); R10 Ohrazenice (exit km 71) – Ohrazenice (exit km 72); R35 MUK Hodkovická (exit km 26) – Ohrazenice (exit km 44) a R63 Bystřany (exit km 1) – Řehlovice (exit km 7). Ty jsou nadále kategorizovány jako čtyřpruhové směrově dělené silnice I. třídy a označeny značkou „Silnice pro motorová vozidla“, která umožňuje maximální povolenou rychlost 110 km/h. Tou jsou postupně osazovány také další úseky silnic I. třídy, které byly postaveny ve vícepruhovém uspořádání – vedle městských rychlostních komunikací v Praze, Brně a Plzni to jsou úseky např. I/35 Křelov – Olomouc; I/20 Nová Hospoda (D4) – Písek; I/37 Březhrad – Ohrazenice; I/48 Český Těšín (D48) – Chotěbuz; I/11 Mokré Lazce - Ostrava-Krásné Pole a I/44 Vlachov - Rájec a obchvat Postřelmová.

V oblasti železniční dopravy je aktuálním tématem příprava celého nového systému tratí pro rychlou osobní přepravu, tzv. Rychlá spojení. Jejich definice je „provozně-infrastrukturní systém rychlé železnice na území ČR zahrnující novostavby vysokorychlostních tratí (VRT), tratě vysokorychlostní modernizované i modernizované konvenční tratě vyšších parametrů včetně vozidlového parku a provozního konceptu“. Tím budou vytvořeny také podmínky pro zvýšení kapacity stávajících konvenčních tratí, což přispěje k podpoře nákladní dopravy. V návaznosti na úkol z PÚR ČR připravilo MD materiál **Program rozvoje rychlých železničních spojení v ČR** (MD ČR, 2017b). Jeho hlavním závěrem je, že z hlediska dalšího rozvoje dopravní soustavy v celé ČR a plnění cílů evropské dopravní politiky v části týkající se dálkové osobní dopravy je vhodnější upřednostnit realizaci systému Rychlých spojení (investiční náročnost cca 500 – 650 mld. Kč) spíše než alternativu spočívající v dalším extenzivním rozvoji konvenční železniční sítě (s odhadovanými investičními náklady cca 250 - 300 mld. Kč), která však snáší obdobná rizika jako rozvoj systému Rychlých spojení, přičemž je investičně i provozně méně nákladná, ale zároveň její efekty jsou výrazně omezenější než efekty systému Rychlých spojení jako celku.

Obr. 33: Návrh Rychlých spojení

Zdroj: MD ČR, 2017

C.2.2 Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů

C.2.2.1 Základní rozvojové trendy

Tab. 16: Mezioborové srovnání druhů dopravy – přepravní výkon v osobní dopravě (mil. oskm)

	2010	2013	2014	2015	2016	Index 2016/10	DSS2 ³⁾ 2020/10
Přepravní výkon celkem	107029	107172	110114	113814	118957	1,11	1,15
IAD ²⁾	63570	64650	66260	69705	72255	1,14	1,14
Železniční doprava	6591	7601	7797	8298	8843	1,34	1,12
Autobusová doprava	10336	9026	10010	9996	10257	0,99	1,12
Letecká doprava	10902	9604	9756,6	9701	10203	0,94	1,40
Vnitrozemská vodní doprava ¹⁾	12,8	16,2	20,7	13,5	12,2	0,95	n/a
Městská hromadná doprava	15617	16276	16270	16100	17387	1,11	n/a

¹⁾ převážně rekreační přeprava osob

²⁾ expertní odhad

³⁾ predikce z dokumentu DSS2, rozvojový scénář „trend“

Zdroj: MD ČR, 2017; DSS2, 2018

Z tabulky jsou zřejmé hlavní meziroční trendy v oblasti přepravních výkonů v osobní dopravě. Nápadný je zejména strmý nárůst v osobní železniční dopravě, kdy již po 6 letech byl bezmála trojnásobně překonán předpokládaný růst pro období 10 let. Rostoucí poptávka po přepravě železnicí vytváří tlak na zvýšení nabídky a tím i zavádění dalších spojů. Tento trend je patrný zejména na páteřních dálkových trasách a v okolí velkých měst, přičemž právě v těchto částech sítě je volná kapacita dopravní cesty již prakticky vyčerpána, zejména když roste i nákladní doprava. Z dalších trendů lze zmínit setrvalý růst IAD a naopak významný propad u autobusové dopravy. Stejně tak se nepotvrdil předpoklad významného nárůstu v letecké dopravě, kde objem výkonů zůstává přibližně setrvalý.

Tab. 17: Mezioborové srovnání druhů dopravy – přepravní výkon v nákladní dopravě (mil. tkm)

	2010	2013	2014	2015	2016	Index 2016/10	DSS2 ¹⁾ 2020/10
Přepravní výkon celkem	68495	71509	71421	76613	68172	1,00	1,27
Železniční doprava	13770	13965	14574	15261	15619	1,13	1,23
Silniční doprava	51832	54893	54092	58714	50315	0,97	1,28
Vnitrozemská vodní doprava	679	693	656	585	620	0,91	1,70
Letecká doprava	22	24	35	31	31	1,41	1,05
Ropovody	2191	1933	2063	2023	1588	0,72	n/a

¹⁾ predikce z dokumentu DSS2, rozvojový scénář „trend“

Zdroj: MD ČR, 2017a; DSS2, 2018

V sektoru přepravy nákladů lze pozorovat setrvalý růst v železniční dopravě, kde však, jak již bylo zmíněno dříve, dochází ke kapacitním problémům a tak další významný nárůst (žádoucí trend, který je v souladu s evropskými i národními strategiemi) nebude možný bez zásadních úprav v železniční síti, vč. realizace novostaveb tratí v hlavních přepravních směrech. Do r. 2015 vykazovala významný růst i silniční nákladní doprava, ale významný meziroční pokles v letech 2015 a 2016 tento trend

nepotvrdil. Předpokládaného nárůstu není dosahováno ani ve vodní dopravě, jejíž výkony jsou vázány na splavnost Labsko-Vltavské vodní cesty, která je limitována dostatkem srážek.

Tab. 18: Délka dopravní infrastruktury [km]

	2010	2013	2014	2015	2016
Dálnice*	734	776	776	776	1223
Silnice I. tř.*	6 255	6 250	6 233	6 245	5 807
Silnice II. tř.	14635	14 566	14 577	14 587	14 593
Silnice III. tř.	34 129	34 169	34 161	34 130	34 135
Celkem silnice	55 752	55 761	55 748	55 738	55 757
Železnice	9 568	9 560	9 559	9 566	9 564
z toho elektrizované	3 210	3 216	3 216	3 237	3 236
Splavné vodní toky	315,2	315,2	315,2	315,2	315,2

*od 1. 1. 2016 většina rychlostních komunikací byla převedena do kategorie dálnic II. třídy

Zdroj: MD ČR, 2017a

Tab. 19: Hustota dopravní infrastruktury [km/100 km²]

	2010	2013	2014	2015	2016
Silniční	70,69	70,70	70,69	70,67	70,70
Železniční	12,13	12,12	12,12	12,13	12,13
Vodní	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40

Zdroj: MD ČR, 2017a

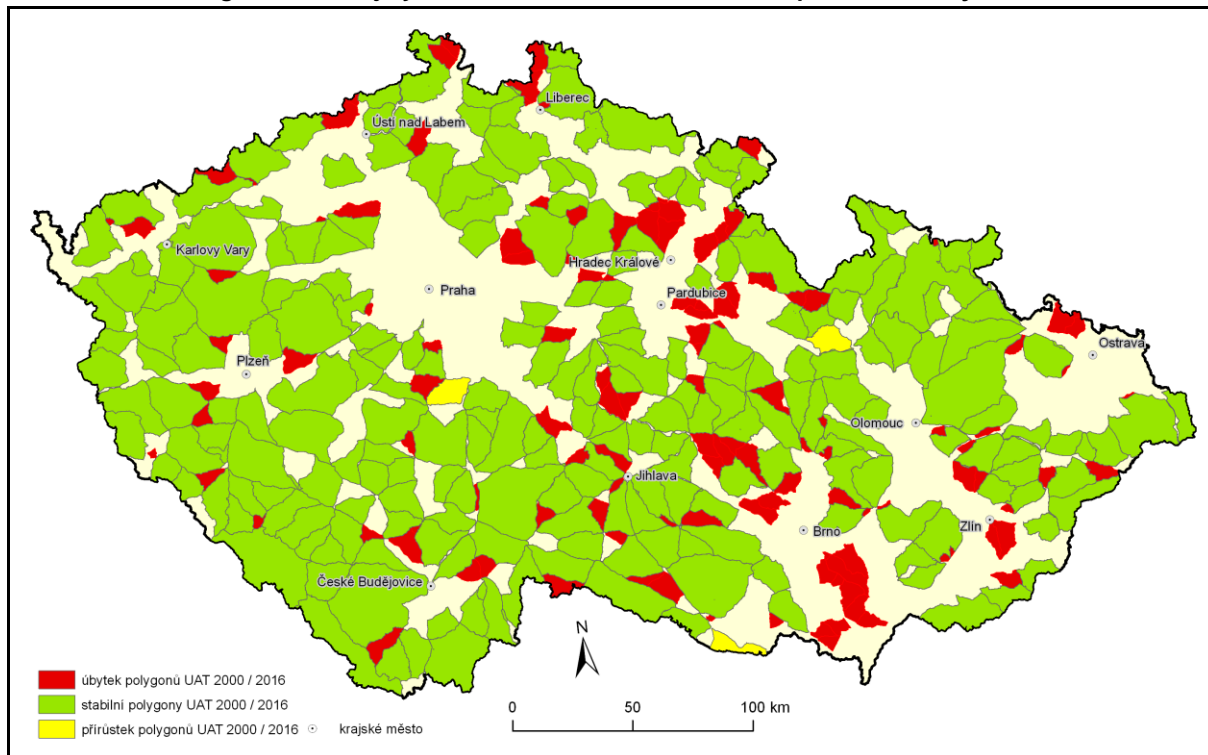
Základní infrastruktura pro jednotlivé druhy dopravy patří dlouhodobě k nejstabilnějším součástem naší krajiny. Nově vznikající úseky jsou obvykle koncipovány jako přeložka nevyhovujícího úseku a fungují tudíž jako jeho náhrada. To se projevuje v nepříliš výrazných změnách hodnot délek infrastruktury pro jednotlivé druhy dopravy. Největší dopad tak mají změny administrativní, jejichž příkladem je skokový nárůst délky dálniční sítě na úkor délky silnic I. třídy v důsledku Nového pojetí dálniční sítě.

Fragmentace krajiny

Dopravní infrastruktura je také významným faktorem, který ovlivňuje nejen příležitosti pro regionální rozvoj, ale má také negativní dopady na lidské zdraví a na krajinu v širším měřítku díky fragmentaci a bariérovému efektu. Negativní dopady procesu fragmentace krajiny se projevují až v dlouhodobém měřítku a nelze je snadno interpretovat v krátkodobém rozsahu hodnoceného období tří let. Nicméně na základě výsledků realizovaného Sčítání dopravy 2016 byla nově vytvořena aktualizace map (Dostál et al., 2017) popisující fragmentaci krajiny dopravní infrastrukturou pomocí indikátoru UAT (=unfragmented area by traffic), který byl navržen pro území SRN Gawlakem (2001) a do českých podmínek adaptován Andělem et al. (2010). Metoda UAT je založena na vymezení oblastí, které považujeme za nefragmentované dopravou. Ty jsou definovány jako území, ohraničená vícekolejnými železnicemi nebo silnicemi s průměrnou denní intenzitou automobilové dopravy vyšší než 1 000 vozidel za den, která mají rozlohu větší než 100 km². Negativní trend zvyšování míry fragmentace v posledních letech je patrný z obrázku.

Obr. 34: Změna fragmentace krajiny v letech 2000 a 2016 znázorněná pomocí metody UAT

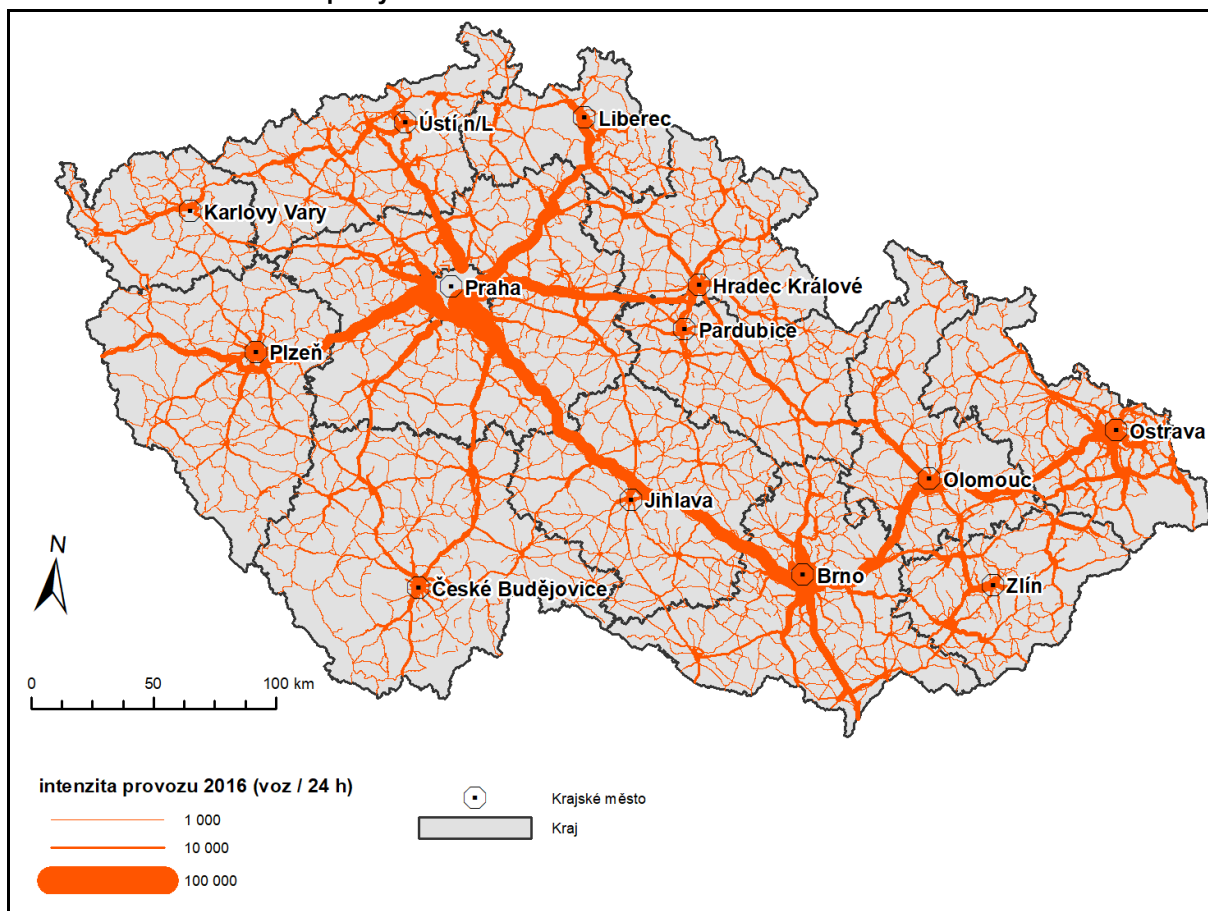

Zdroj: Dostál et al., 2017

C.2.2.2 Silniční doprava

Vývoj intenzit dopravy na silniční síti je zjišťován v (obvykle) pětiletých intervalech formou Celostátního sčítání dopravy (CSD) zajišťovaném Ředitelstvím silnic a dálnic na dálnicích, silnicích I. třídy, silnicích II. třídy a vybraných silnicích III. třídy. Z administrativních důvodů proběhlo tentokrát CSD až v roce 2016, jinak obvykle bývá v letech končících 5 nebo 0. Metodika sčítání se mezi lety 2010 a 2016 nezměnila a tedy jsou výsledky na shodných úsecích plně porovnatelné. Tím se toto porovnávací období liší od předchozího srovnání výsledků z let 2005 a 2010, kdy v důsledku změny metodiky pro počítání návěsů a přívěsů nákladních vozidel nebyly výsledky srovnatelné.

Obr. 35: Intenzita silniční dopravy dle CSD 2016

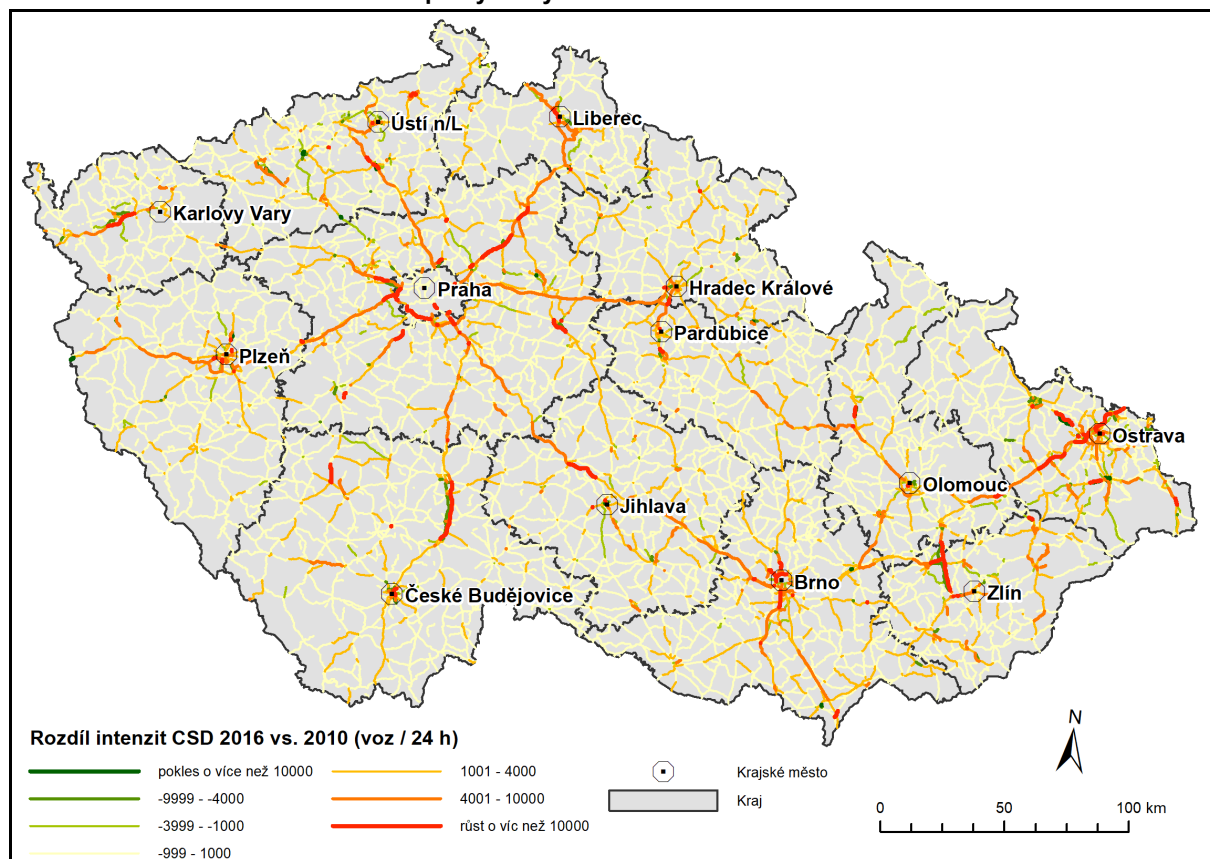
Zdroj: CSD 2016; zpracování vlastní

Na předchozím obrázku zobrazujícím rozložení intenzit automobilové dopravy na silniční síti je patrné, že nejvíce dopravně zatížené komunikace jsou představovány dálnicemi (zejména D1 mezi Prahou a Vyškovem, D5 mezi Prahou a Plzní, D8 mezi Prahou a Lovosicemi, D10 mezi Prahou a Libercem, D11 mezi Prahou a Hradcem Králové a již dostavěnou částí Pražského okruhu D0) a dále pak silnicemi ve velkých aglomeracích jako Praha, Brno nebo Ostravsko. Spojení s Ostravskem je místo nedostavěné dálnice D1 v úseku Vyškov – Lipník n/B stále realizováno po D46 a D35 přes Prostějov a Olomouc. Úplně nejvyšší intenzity bylo dosaženo na výjezdu D1 z Prahy od křižovatky s D0, kde se roční průměr denních intenzit těsně přiblížil hodnotě 100 000 vozidel / 24 h. Zde je však nutno zdůraznit, že v rámci CSD nejsou hodnoceny vnitroměstské komunikace ve velkých městech, které nejsou součástí sítě dálnic nebo silnic spravovaných státem či kraji.

Zásadní změny intenzit mezi lety 2010 a 2016 proběhly v těch místech, kde byly uvedeny do provozu nové stavby, ať už dálnic nebo obchvaty měst na silnicích I. třídy. V těchto případech vždy šlo o přesun dopravy z trasy přes město nebo po starší nevyhovující komunikaci na nově zbudovaný úsek, což přineslo významné snížení zátěže vč. environmentálních dopadů, na původních úsecích. Zmínit lze třeba úseky podél D3 mezi Táborem a Veselím n/L, D6 v okolí Sokolova, D1 a D55 mezi Kroměříží, Říkovicemi a Otrokovicemi a obchvaty na I/38 okolo Kolína a Nymburka.

Vedle úseků s novostavbami narostla také silně doprava v okolí velkých měst (Praha, Brno, Ostrava) vč. příměstských úseků dálkových tahů, kde dochází ke kumulaci různých typů dopravních vztahů (místní, příměstská, dálková tranzitní). Obecně platí, že růst intenzit silniční dopravy pokračuje, zejména na páteřní síti a v oblastech v nedávné minulosti zasažených suburbanizačními procesy.

Obr. 36: Absolutní změna intenzit dopravy ve výsledcích CSD 2010 a 2016

Zdroj: CSD 2010, CSD 2016; zpracování vlastní

Z hlediska dopravního napojení ČR na zahraniční páteřní dopravní síť představuje nejvýznamnější moment v hodnoceném období zprovoznění posledního úseku dálnice D8 Lovosice – Řehlovice v délce 16,4 km na sklonku roku 2016 (PÚR ČR již předpokládala tento koridor za dokončený). Tím byla tato dálnice po 29 letech od zahájení stavby prvního úseku Řehlovice – Trmice dokončena a ČR tak získala plnohodnotné dálniční napojení ve směru Drážďany a Berlín. Další stavby jsou uvedeny přehledně v následující tabulce.

Tab. 20: Významné novostavby na dálniční síti a síti silnic I. třídy dokončené v letech 2015 až 2017 ve vazbě na koridory silniční dopravy uvedené v PÚR ČR

Koridor	Stavba	Délka [km]	Zprovoznění
R6	Lubenec – Bošov	4,12	2015
D11	1105-2 Osičky – Hr. Králové (část Praskačka – HK)	2,46	2017
S2	I/35 Valašské Meziříčí – Lešná, 3. etapa	0,70	2017
D3	0309/III Borek – Úsilné	3,16	2017
R4	Skalka – II/118	4,79	2017
D3	D3 Veselí nad Lužnicí – Bošilec	5,13	2017
S6	I/11 Nebory – Oldřichovice	4,86	2017
S6	I/11 Oldřichovice - Bystřice	6,24	2017

Zdroj: www.rsd.cz

Na silniční síti mimo vymezené koridory dopravní infrastruktury probíhala výstavba obchvatů a přeložek ostatních dopravně zatížených komunikací ve smyslu čl. 23 PÚR ČR. Obchvatů se dočkaly následující obce: Chrudim (2015, severní část); Lhotsko, okr. ZL (2016); Mělník (2016, 1. stavba); Staňkov, okr. DO (2016), Velemyšleves, okr. LN (2016); Dubá, okr. ČL (2017); Ondřejov, okr. PE (2017). Za obchvat několika obcí na silnici I/11 lze považovat také stavbu 4pruhové směrově dělené komunikace Mokrý Lazce – hranice okresu OP,OV v délce 9,75 km a zprovozněné v roce 2015.

Vedle toho probíhala po celé období modernizace nejvýznamnější dálnice D1. Dokončeny byly úseky: úsek 14 Větrný Jeníkov - Jihlava (8 km, 2015); úsek 21 Lhotka - Velká Bíteš (9 km, 2015); úsek 3 Hvězdonice – Ostředek (5 km, 2016); úsek 25 Ostrovačice – Kývalka (4 km, 2016); úsek 22 Velká Bíteš – Devět Křížů (6 km, 2017); úsek 6 Psáře – Soutice (7 km, 2017) a úsek 18 Měřín - Velké Meziříčí západ (7 km, 2017). Z modernizace v délce 161 km je tedy dokončeno pouze 46 km (tj. 28,5 %).

C.2.2.2.1 Dopravní dostupnost obcí z nadřazené silniční sítě

Hodnocení vychází z prostorových dat poskytnutých v rámci ÚAP, která byla upravena s ohledem na nově zprovozněné významné stavby v letech 2015 – 2017.

Ukazatel dostupnosti obce z nadřazené silniční sítě je základní charakteristikou dopravní dostupnosti území. Ta je zpravidla horší v geomorfologicky složitějších územích a v územích s nižší hustotou osídlení vlivem nižší hustoty silniční sítě. Ekonomické aktivity vyžadující přepravu zboží se koncentrují do lokalit s lepší dostupností. Lepší dopravní dostupnost sídel má rovněž vliv na vyšší úroveň kvality života. Zlepšování dostupnosti obcí má pozitivní vliv na rozvoj sídel a jejich konkurenceschopnost a z hlediska udržitelného rozvoje pak zejména na ekonomický pilíř a částečně také na pilíř sociální a environmentální.

Dostupnost obcí z nadřazené silniční sítě, tedy z dálnic, rychlostních silnic a silnic I. třídy je hodnocena pomocí klasické vzdálenostní analýzy, tj. vzdálenost je uvažována vzdušnou čarou. Pro stanovení dopravní dostupnosti obce jsou stanovena následující kritéria a hodnocení, která dle funkční úrovně jednotlivých druhů dopravní infrastruktury zohledňují polohu mimoúrovňových křižovatek (MÚK) pro dálnice a silnice pro motorová vozidla² a průběh silnice I. třídy územím obce:

Tab. 21: Dostupnost dálnic a rychlostních silnic - vztah k mimoúrovňovým křižovatkám

Ukazatel:	Bodové a verbální hodnocení:
A. MÚK situována na území obce	15 bodů – velmi dobrá
B. MÚK situována do 5 km od obce	10 bodů – dobrá
C. MÚK situována do 20 km od obce	5 bodů – dostačující
D. MÚK situována nad 20 km od obce	0 bodů – nedostačující

Tab. 22: Dostupnost silnic I. třídy – průběh silnice I. třídy územím obce

Ukazatel:	Bodové hodnocení:
E. Průchod silnice I. třídy územím obce - ano	7 bodů
F. Průchod silnice I. třídy územím obce - ne	0 bodů

Tab. 23: Celková dostupnost nadřazené silniční sítě (dálnice, rychlostní silnice, silnice I. třídy)

Verbální hodnocení dostupnosti	Bodové hodnocení:
Velmi dobrá dostupnost zajištěna splněním ukazatelů (součtem bodových hodnot) A+E nebo B+E nebo pouze A.	15 – 22 bodů
Dobrá dostupnost zajištěna v kombinaci splněním ukazatelů (součtem bodových hodnot) C+E , pouze B nebo pouze E.	7 – 12 bodů
Dostačující dostupnost zajištěna splněním ukazatele (bodovou hodnotou) C:	5 bodů
Nedostačující	0 bodů

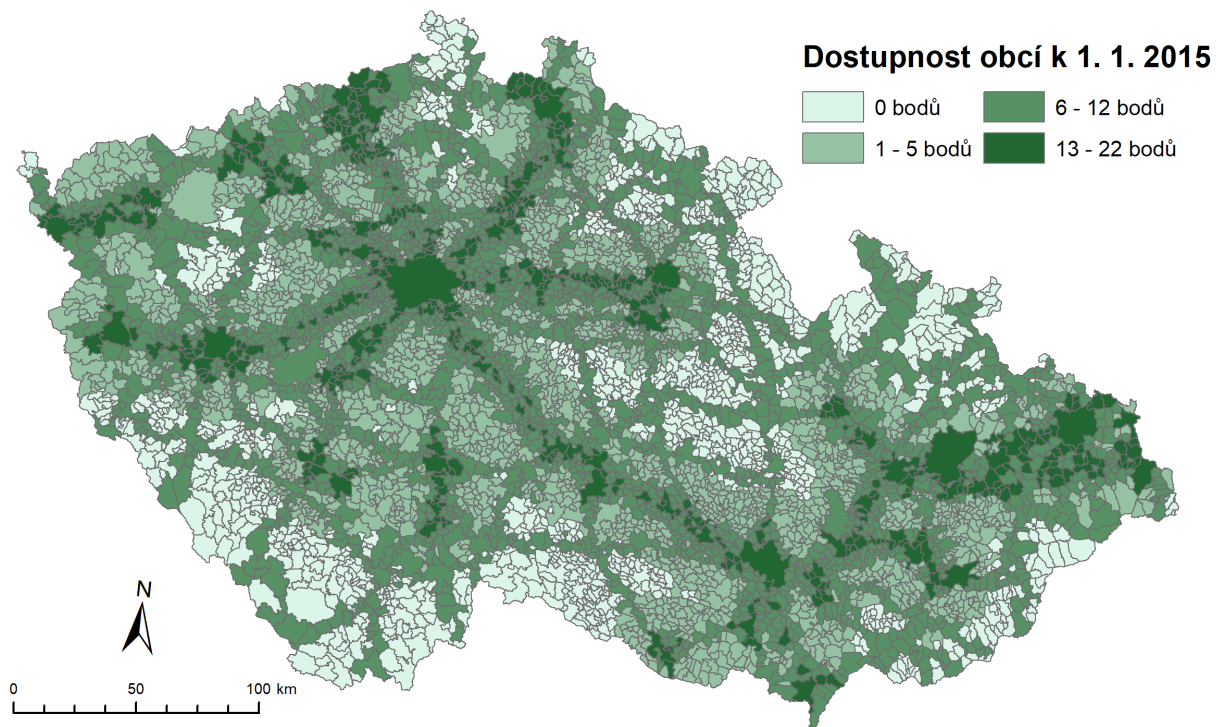
Výsledky hodnocení indikátoru

Vzhledem k malému počtu dokončených staveb v hodnocených letech se velká změna ve výsledcích neprojevila. Pouze ve čtyřech oblastech ČR nastala významnější změna ve vazbě na nově

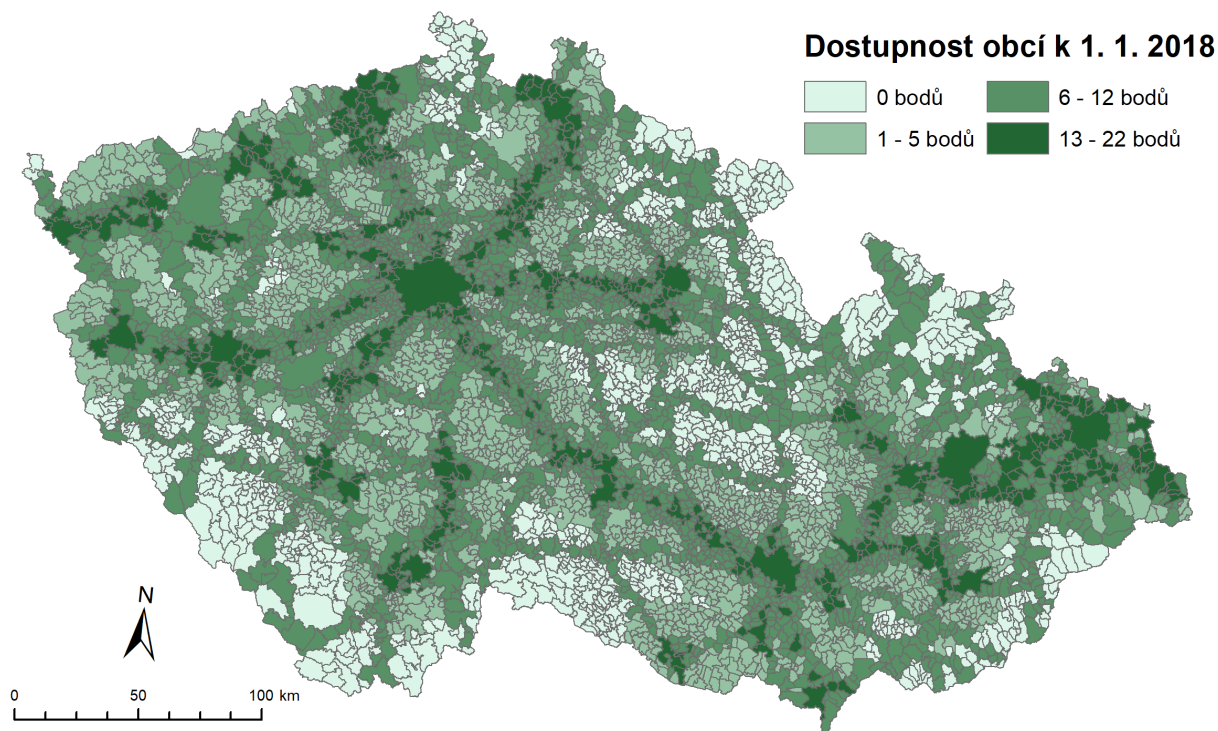
² Bez krátkých izolovaných úseků jako obchvat Postřelkova, I/44 Vlachov – Rájec a I/57 Jablůnka - Vsetín

zprovozněné stavby. Ve dvou případech šlo o vazbu na krátké izolované dálniční úseky, které tak zvýšily bodové ohodnocení v širším okolí (D6 Lubenec – Bošov na pomezí Karlovarského, Ústeckého a Středočeského kraje a úsek D3 Borek - Úsilné zlepšil hodnocení obcí v okolí Českých Budějovic). Další lokality se zlepšením dostupnosti se nachází v Moravskoslezském kraji – jednak obce ve SO ORP Opava, kde zlepšil dostupnost úsek SMPV I/11 Mokré Lazce – hranice okresu OP a pak obce na Třinecku ve vazbě na novou SMPV I/11 Nebory – Oldřichovice. Malý počet změn však ukazuje na nutnost delšího hodnotícího období pro sledování významnějších trendů.

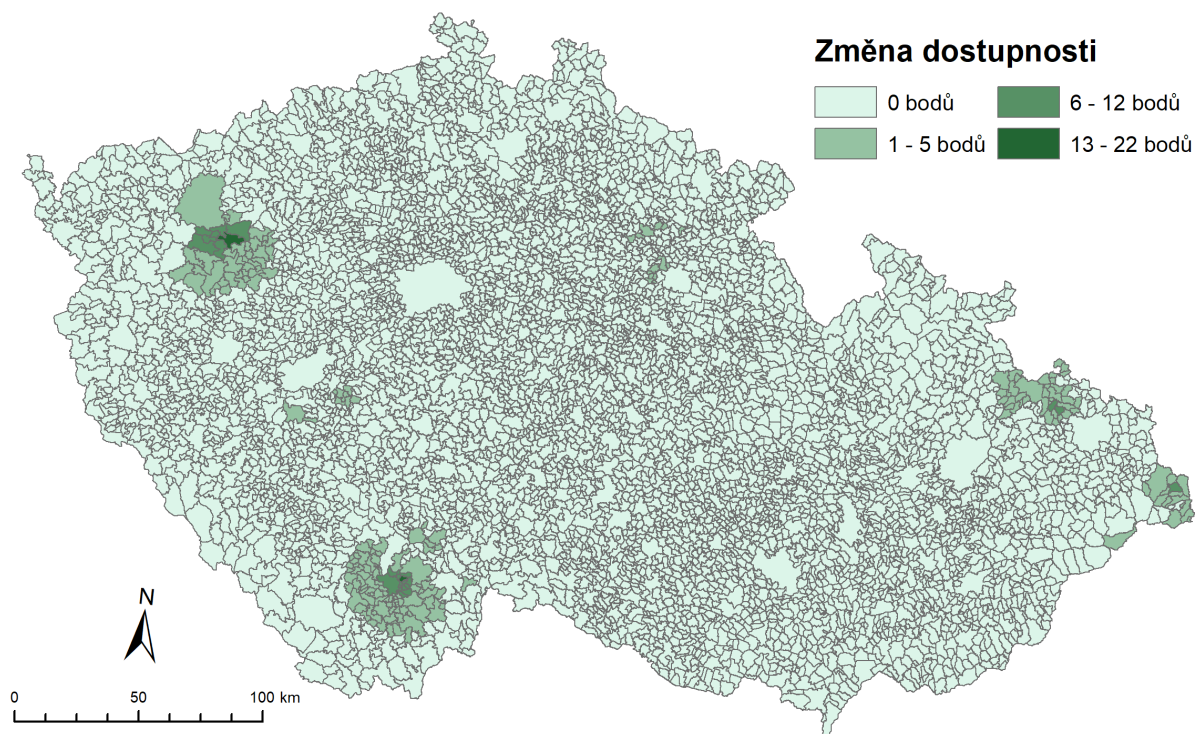
Obr. 37: Indikátor dostupnosti obcí z páteřní silniční sítě k 1. 1. 2015

Obr. 38: Indikátor dostupnosti obcí z páteří silniční sítě k 1. 1. 2018

Obr. 39: Změna dostupnosti obcí z páteří silniční sítě v letech 2015 - 2017

C.2.2.3 Železniční doprava

V hodnocených letech pokračovala modernizace na III. a IV. tranzitním železničním koridoru (TZK). Hlavní objem prací se soustředil na trati 170 mezi Berounem a Plzní a 220 v úseku Benešov – Veselí nad Lužnicí. Dokončení těchto koridorů následně umožní významné zrychlení a zkapacitnění nabídky dopravy z Prahy směrem na jih (České Budějovice) a na jihozápad (Plzeň). Vedle těchto staveb

probíhá postupná rekonstrukce uzlů na I. a II. TZK, které byly z původních prací vyjmuty a představují tak úzká hrdla v síti – dokončeny byly např. Olomouc, Přerov, Břeclav nebo Ústí nad Orlicí.

Stále však zůstává na železniční infrastruktuře velké množství úzkých hrdel, která jsou definována v aktualizaci Dopravních sektorových strategií, 2. fáze. Jde o seznam desítek míst v kategoriích „chybějící infrastruktura na koridorech TEN-T“ (27 lokalit), „nedostatečná nebo omezující infrastruktura převážně na koridorech TEN-T“ (40 lokalit) a „nedostatečná kapacita dopravní cesty“ (97 úseků či uzlů).

C.2.3 Zhodnocení vazeb zjištěných trendů ve vztahu k uplatňování PÚR ČR

Problematika dopravní infrastruktury patří mezi klíčové části celé PÚR ČR, která se jí dopodrobna věnuje. Vazbu lze sledovat zejména v těchto republikových prioritách, ke kterým je uveden komentář:

- Článek 23 - V této prioritě se odrážejí dva protichůdné trendy, požadavek na další rozvoj infrastruktury a zároveň omezení dopadů fragmentace krajiny. V hodnoceném období se významně zpomalil rozvoj dopravní infrastruktury, bylo zprovozněno jen asi 30 km nových úseků na silniční síti a několik nových úseků modernizovaných železničních tratí.
- Článek 24 - Pozitivně vnímaný růst ve využití veřejné dopravy je tažen zejména dopravou železniční, a to jednak dálkovou a jednak v metropolitních oblastech velkých měst. Tento růst však naráží na své limity s ohledem na kapacitu železniční dopravní cesty, proto je třeba zajistit zkapacitnění, případně i výstavbu nových páteřních spojů kolejové dopravy. Rozvojová území pak lze vázat na jednotlivé stanice těchto linek (moderní přístup k rozvoji měst známý ve světě jako „transit oriented development“).
- Článek 29 - V některých regionech ČR se povedlo zavést kvalitní integrované dopravní systémy nabízející poměrně kvalitní dostupnost území a to i např. mimo pracovní dny – v nich počet cestujících neustále roste (Jihomoravský kraj, okolí Prahy, Moravskoslezský kraj). Naopak v jiných regionech je úroveň zajištění veřejné dopravy nižší a počet cestujících stagnuje, případně setrvale klesá. Rozvojové možnosti IDS jsou ve vazbě na prioritu č. 24.

S ohledem na významné dopady dopravy na životní prostředí ve vztahu k fragmentaci krajiny je třeba uvést ještě:

- Článek 20a - Všechny moderní stavby již díky funkčnímu procesu EIA víceméně splňují požadavky na zachování průchodnosti krajiny dané např. metodikou AOPK (Anděl et al., 2005). Problém představují zejména starší úseky infrastruktury (D1 Praha – Brno – Vyškov; D46 Vyškov – Olomouc; D2 Brno – Břeclav; D10 Praha – Turnov apod.), při jejichž výstavbě nebyly brány ohledy na migrační propustnost komunikace. Přehled kritických míst, ve kterých není zajištěna dostatečná migrační propustnost, byl zpracován v rámci projektu fondů EHP „Komplexní přístup k ochraně fauny terestrických ekosystémů před fragmentací krajiny v ČR“, jehož výsledky jsou volně k dispozici na adrese: <http://www.ochranaprirody.cz/druhova-ochrana/ehp-fondy/ehp-40-fragmentace-krajiny/>. Z hlediska fragmentace je nezbytné zachovat nejen průchodnost samotné komunikace, ale celého migračního profilu, tj. včetně návazných území, která nesmí být zneprůchodněna (viz negativní příklad ekoduktu na D6 u Jenišova nedaleko Karlových Varů).

C.2.4 Doporučení

- Vytvářet podmínky pro zvyšování kapacity železničních dopravních cest pro přípravu výstavby nových tratí v rámci „Rychlých spojení“.

C.3 HLAVNÍ CHARAKTERISTIKY EKONOMICKÉHO VÝVOJE

C.3.1 Základní charakteristika současného stavu

České republice se v ekonomické oblasti v posledních letech daří. Hrubý domácí produkt (HDP) očištěný o cenové vlivy a sezónnost vzrostl v roce 2017 podle předběžného odhadu o 4,5 %. K jeho růstu přispěly významně všechny složky poptávky, zejména zahraniční poptávka a spotřební výdaje domácností. Dařilo se většině odvětví národního hospodářství, především průmyslu, ale i odvětvím služeb.

Trh práce byl v roce 2017 pozitivně ovlivněn silným ekonomickým růstem. Zaměstnanost vzrostla v loňském roce o 1,6 %. Ve 4. čtvrtletí se zaměstnanost v porovnání s předchozím čtvrtletím nezměnila a meziročně se zvýšila o 1,5 %.

Obecná míra nezaměstnanosti podle definice ILO³ ve věkové skupině 15–64letých (podíl nezaměstnaných k pracovní síle, tj. součtu zaměstnaných a nezaměstnaných) klesla ve 4. čtvrtletí 2017 na 2,4 % a proti 4. čtvrtletí 2016 se snížila o 1,2 procentního bodu.

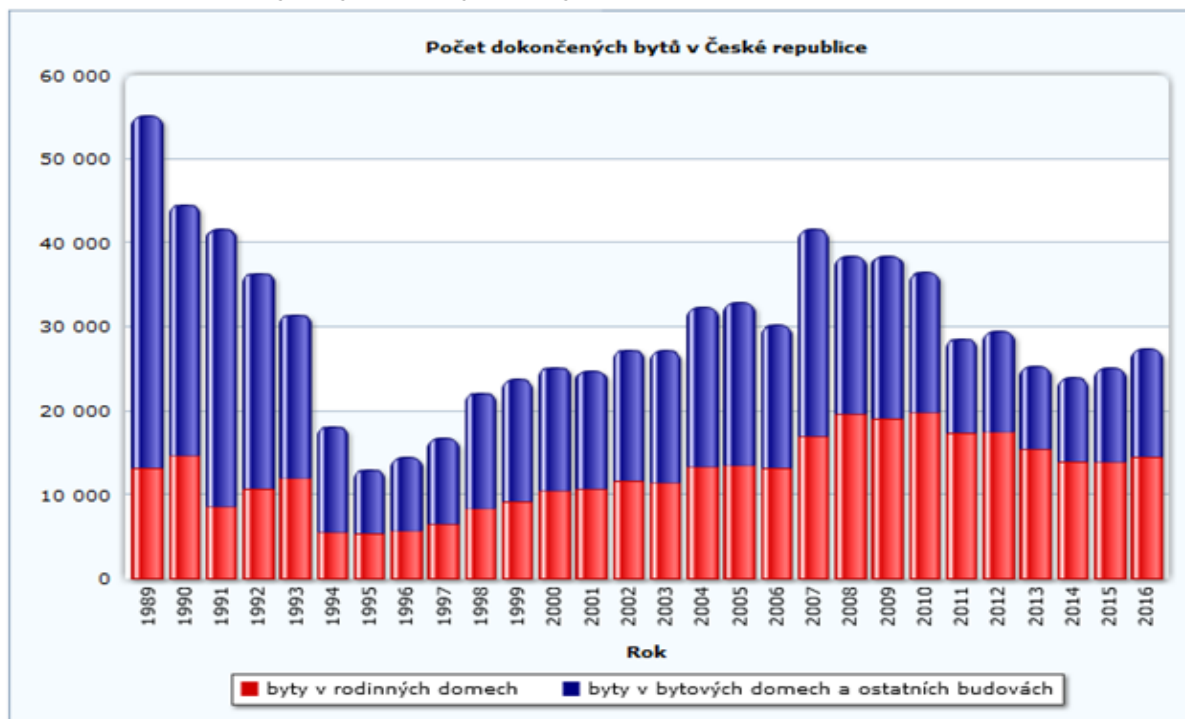
C.3.2 Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů

C.3.2.1 Bytová výstavba

Počet dokončených bytů v České republice v posledních letech znovu stoupá, ale zdaleka nedosahuje předkrizových hodnot, kdy v roce 2007 bylo dokončeno 41 649. V roce 2014 se dokončilo pouze 23 954 bytů. Co se týče umístění bytů, tak ve sledované období 2013 – 2016 převažovala výstavba bytů v rodinných domech.

Nejvíce dokončených bytů registrujeme v roce 2017 v Praze, následuje Středočeský a Jihomoravský kraj. Vůbec nejmíň bytů se postavilo v kraji Karlovarském (pouze 375).

Obr. 40: Počet dokončených bytů v ČR v jednotlivých letech

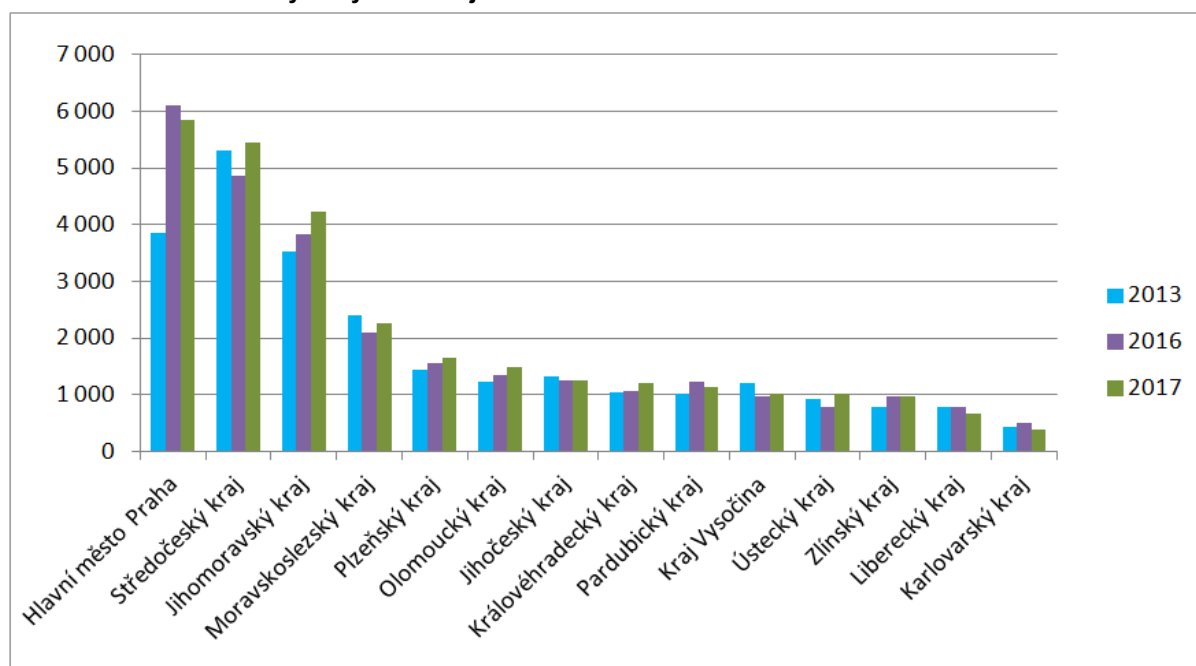

Zdroj: ČSÚ, 2017

³ podíl počtu nezaměstnaných na celkové pracovní síle

Obr. 41: Počet dokončených bytů dle krajů

Zdroj: ČSÚ, 2017

Intenzita bytové výstavby popisuje poměr dokončených bytů za léta 2013 -2016 ke střednímu stavu obyvatelstva sledovaného období (hodnoty přečteny na 1 000 obyvatel).

Největší intenzitu bytové výstavby vykazuje zázemí velkých měst (Praha, Brno, Plzeň) – projevuje se zde trend rozrůstání města do okolí (suburbanizace).

Vysokou intenzitu bytové výstavby najdeme také v horských, turisticky atraktivních, oblastech: Šumava a Krkonoše, počty dokončených bytů rostou rovněž v Beskydech. Výstavba nových bytů je zde v některých případech spojená s úbytkem stálých obyvatel (viz tabulka).

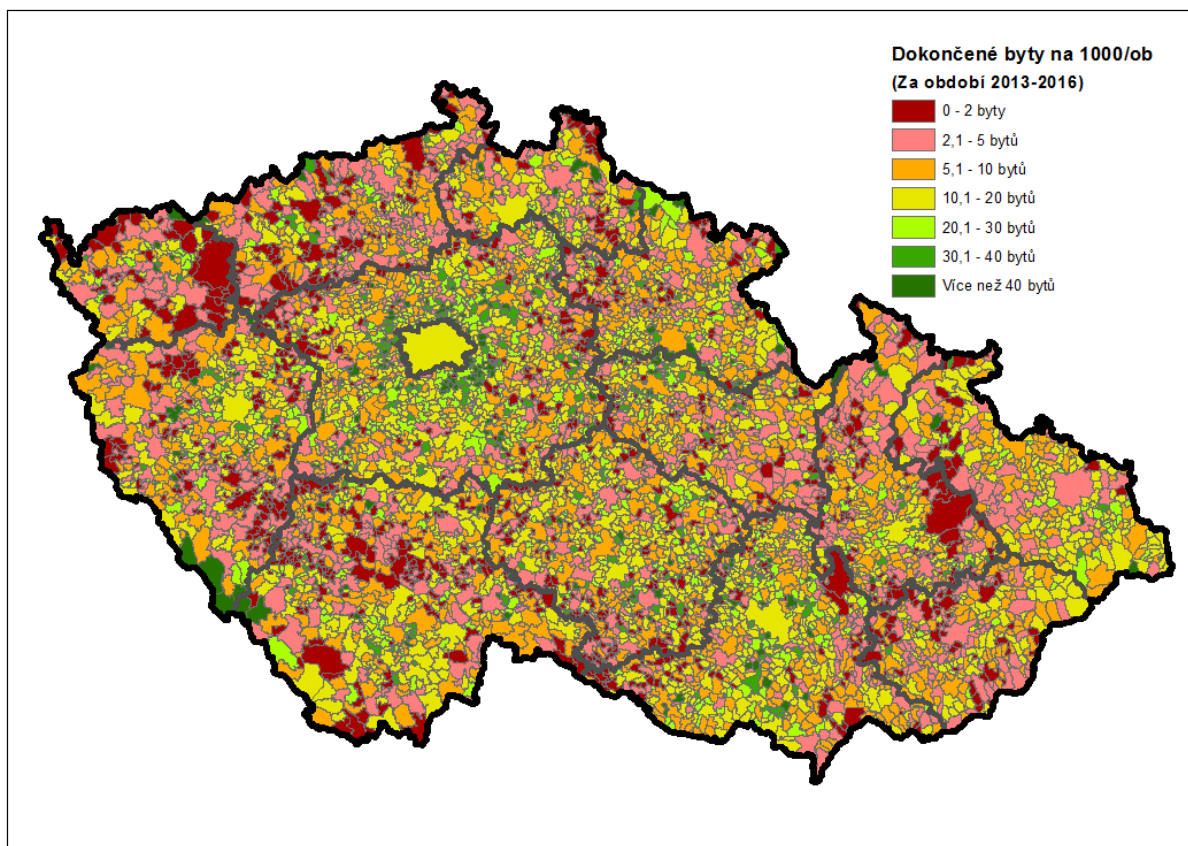
Tab. 24: Intenzita bytové výstavby a změna počtu obyvatel v horských oblastech

	Obec	Intenzita bytové výstavby (2013 -2016)	Změna obyvatel v % (rozdíl 2016 a 2013)
Šumava	Kvilda	165,47	-17,26
	Prášíly	101,91	1,27
	Železná Ruda	62,35	-7,88
	Borová Lada	53,19	2,48
	Horská Kvilda	46,88	-3,13
	Modrava	41,10	4,11
Krkonoše	Malá Úpa	90,91	-1,52
	Strážné	46,51	3,26
	Pec pod Sněžkou	25,20	0,79
	Špindlerův Mlýn	23,11	-3,29
	Jánské Lázně	22,32	-7,39
	Černý Důl	21,77	-4,64
Beskydy	Horní Lomná	68,24	1,84
	Písečná	30,27	2,62
	Bordovice	26,67	2,00
	Malenovice	26,32	7,62
	Čeladná	24,10	7,52
	Milíkov	20,18	+1,05

Zdroj: ČSÚ, 2018

Nízká intenzita výstavby bytů se projevuje v územích u hranic krajů, tyto území se vyznačují špatnou dostupností do regionálních center, rovněž se potýkají s odlivem obyvatel.

Obr. 42: Dokončené byty na 1000 obyvatel v období 2013-2016

Zdroj: ČSÚ, 2017

C.3.2.2 Nezaměstnanost

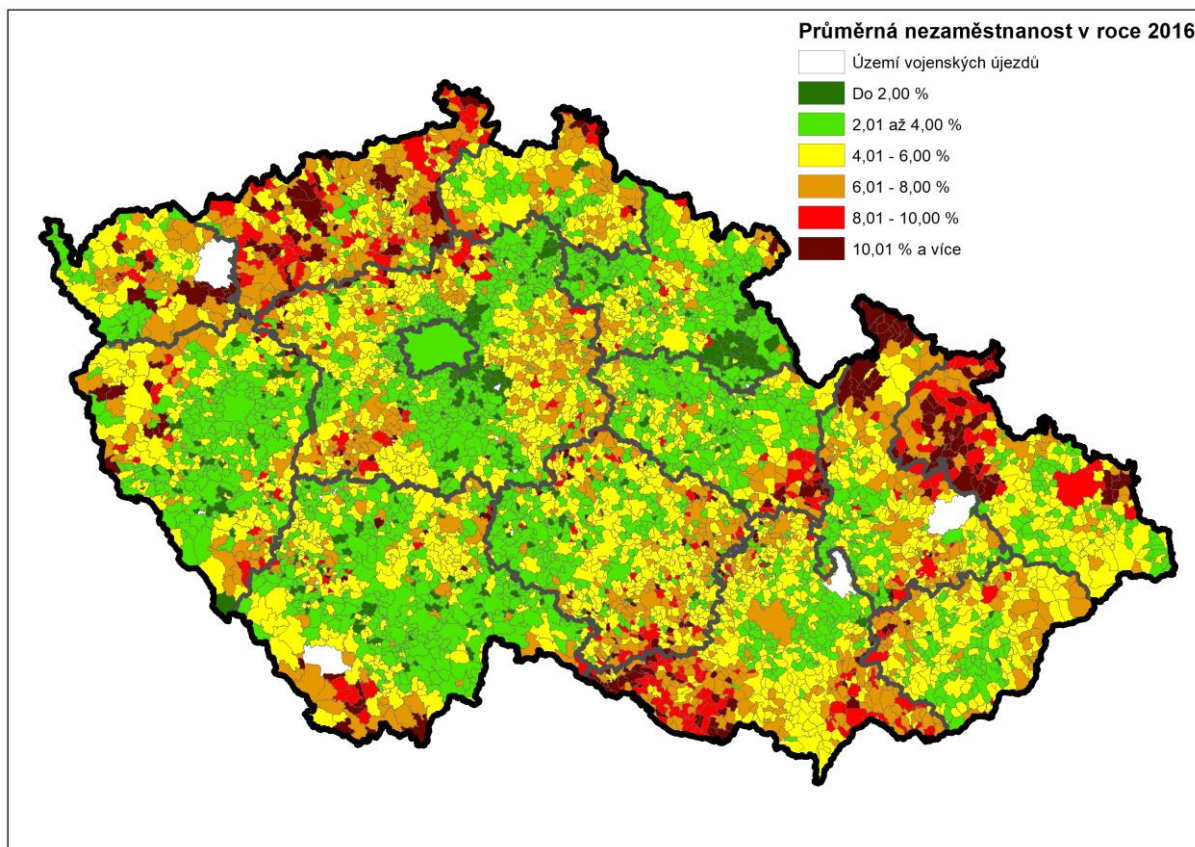
Průměrná nezaměstnanost⁴ v roce 2016 byla největší na Jesenicku (ORP Vítkov, Bruntál, Krnov, Šumperk, Jeseník, Rýmařov), Ostravsku, okolí Svitav a Moravské Třebové, Znojemsku, Hodonínsku, Českokrumlovsku a v Ústeckém kraji. Ve srovnání s rokem 2013 sice došlo k poklesu, ale i tak je zde nezaměstnanost mnohem vyšší než celorepublikový průměr, který činí 5,5 %.

Nejnižších hodnot průměrná nezaměstnanost dosahuje v okolí Prahy, v ORP Rychnov n. Kněžnou a ORP Kostelec n. Orlicí, kde je nezaměstnanost do 2 %.

Vývoj nezaměstnanosti je zřejmý z dalšího obrázku. Takřka celoplošně s výjimkou některých jednotlivých obcí došlo k poklesu nezaměstnanosti za období 2013 až 2016. Největší pokles je v oblastech, kde je nezaměstnanost dlouhodobě nejvyšší, např. Jesenicko. K nárůstu došlo pouze u některých menších obcí např. na Vysočině a dalších obcích, které převažují v Čechách.

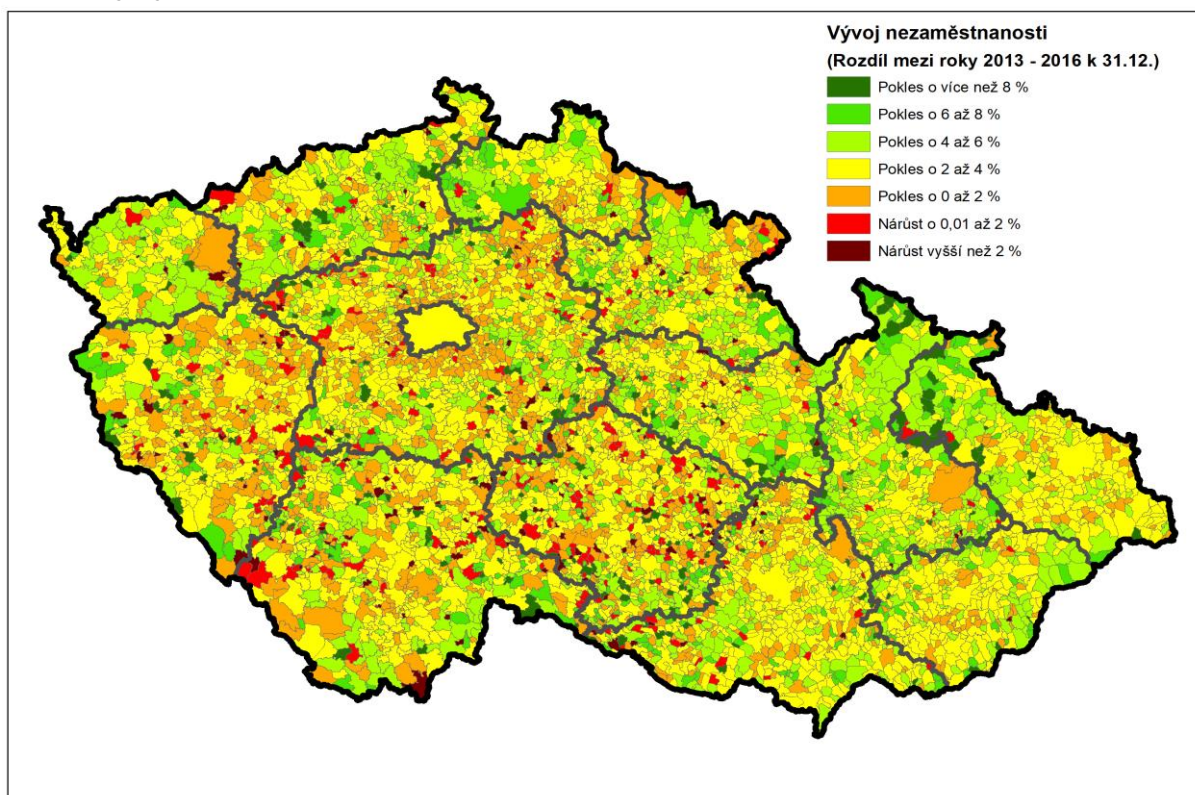
⁴ Suma měsíčních podílů nezaměstnaných osob (podílů počtů dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let k celkovým počtům obyvatel ve věku 15-64 let) dělená 12.

Obr. 43: Průměrná nezaměstnanost v roce 2016

Zdroj: ČSÚ, 2017

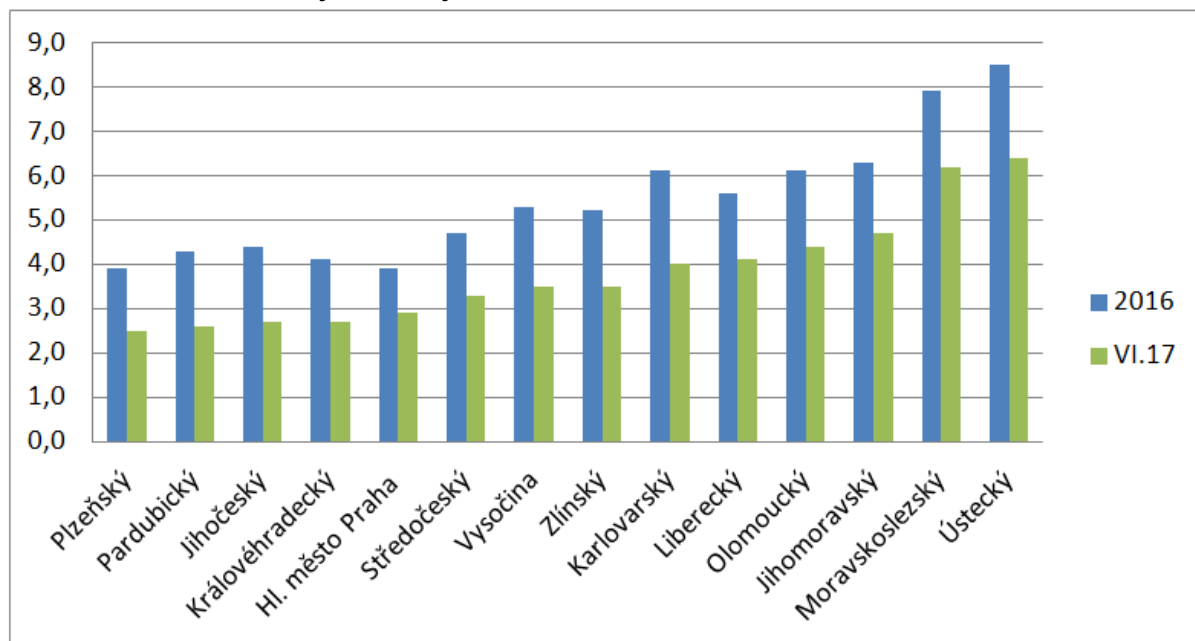
Obr. 44: Vývoj nezaměstnanosti v období 2013-2016

Zdroj: ČSÚ, 2017

Nezaměstnanost je nízká ve všech krajích České republiky, jen v krajích Moravskoslezském a Ústeckém se červnu 2017 držela nad 6 % (viz obrázek).

Obr. 45: Podíl nezaměstnaných dle krajů v roce 2016 a 2017

Zdroj: ČSÚ, 2017

C.3.3 Zhodnocení vazeb zjištěných trendů ve vztahu k uplatňování PÚR ČR

Z pohledu celé ČR jsou hlavní trendy v uvedených oblastech charakterizující ekonomický vývoj pozitivní:

- V období od roku 2013 do současnosti probíhá ekonomický růst, zvyšuje se zaměstnanost, respektive klesá nezaměstnanost, a to na území převážné většiny obcí v ČR
- Počet dokončených bytů v období 2013-2016 stoupá, stále však je nižší než v období mezi lety 2004-2012.
- Ve srovnání s rokem 2013 došlo k výraznějšímu poklesu nezaměstnanosti.

Rozdíly jsou v rámci jednotlivých oblastí:

- Největší intenzitu bytové výstavby v období 2013-2016 vykazuje zázemí velkých měst (Praha, Brno, Plzeň) – projevuje se zde trend rozrůstání města do okolí (suburbanizace).
- Vysokou intenzitu bytové výstavby v období 2013-2016 najdeme také v horských, turisticky atraktivních, oblastech: Šumava a Krkonoše, počty dokončených bytů rostou rovněž v Beskydech. (současně zde místy dochází k úbytku stálých obyvatel).
- Nízká intenzita výstavby bytů se projevuje v územích u hranic krajů, tato území se vyznačují špatnou dostupností do regionálních center, rovněž se potýkají s odlivem obyvatel. Nízká úroveň bytové výstavby je z velkých měst patrná v Ostravě, kde rovněž dochází k poklesu počtu obyvatel.
- Nejnižších hodnot průměrná nezaměstnanost dosahuje v roce 2016 v okolí Prahy, v ORP Rychnov n. Kněžnou (vliv Škody v Kvasinách) a ORP Kostelec n. Orlicí, kde je nezaměstnanost do 2 %.

- Průměrná nezaměstnanost v roce 2016 byla největší na Jesenicku, Ostravsku, okolí Svitav a Moravské Třebové, Znojemsku, Hodonínsku, Českokrumlovsku a v Ústeckém kraji.
- S výjimkou některých jednotlivých obcí došlo k výraznému poklesu nezaměstnanosti za období 2013 až 2016. Největší pokles je v oblastech, kde je nezaměstnanost dlouhodobě nejvyšší, např. Jesenicko.

Byť se tedy stav v rámci ČR liší v jednotlivých oblastech, kdy nejlepší stav je v okolí velkých měst (Praha, většina krajských měst, Mladá Boleslav ...) a nejhorší v okrajových částech krajů, celkové trendy jsou za řešené období pozitivní.

Tyto trendy souvisí s celkovým ekonomickým cyklem a PÚR ČR je přímo neovlivňuje – pouze pomáhá vývoj v jednotlivých oblastech ČR usměrňovat. Hlavní rozvojové aktivity jsou směřovány do rozvojových oblastí a rozvojových os, které jsou vymezovány v územích se zvýšenými požadavky na změny v území. Tyto oblasti částečně korelují s oblastmi s nižší zaměstnaností a vyšší intenzitou bytové výstavby (s výjimkou rekreačně atraktivních horských obcí).

PÚR ČR v těchto oblastech předpokládá další rozvoj, současně však nastavuje požadavky na zajištění ochrany ostatních přírodních, kulturních a civilizačních hodnot v území.

C.3.4 Doporučení

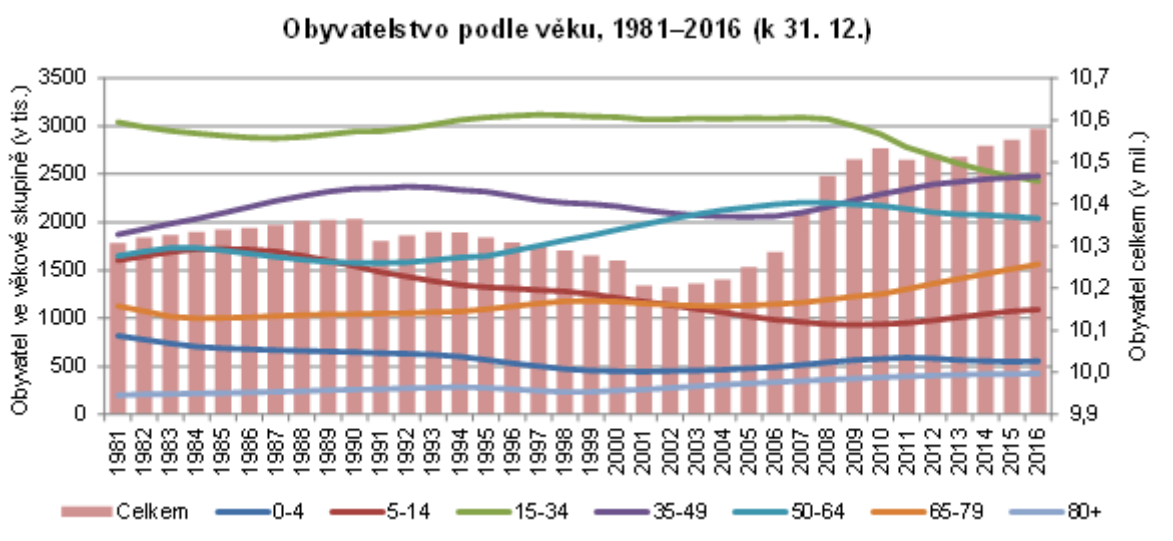
- V rámci specifických oblastí prověřit možnost řešení jejich dalšího rozvoje s ohledem na jejich často periferní polohu (zejména zlepšováním dopravní dostupnosti vnitřních periferií a příhraničních oblastí).

C.4 Hlavní demografické trendy

C.4.1 Základní charakteristika současného stavu

Populace České republiky **dlouhodobě roste**. Od roku 2003 byl růst populace přerušen pouze jednou, v roce 2013. V roce 2016 přibylo obyvatel ČR jak přirozenou měnou (počet živě narozených dětí byl o 4,9 tisíce vyšší než počet zemřelých), tak zahraničním stěhováním (saldo 20,1 tisíce). Počet obyvatel České republiky se tak zvýšil celkem o 25,0 tisíce a na konci roku 2016 činil podle bilance ČSÚ celkem 10 578,8 tisíce. (ČSÚ, 2017a)

Obr. 46: Vývoj počtu obyvatel podle věku v období 1981–2016

Zdroj: ČSÚ, 2017a

Přestože Česká republika získává obyvatele převážně zahraniční migrací (kde převažují osoby ve věku 20–34 let), nejvyšší přírůstky v počtu obyvatel se v posledních letech koncentrují ve věkové skupině 65 a více let. V roce 2016 seniorů (osob starších 65 let) přibylo o 56,5 tisíce na 1,99 milionu (k 31. 12.). Zvýšil se, po deváté v řadě, i počet dětí do 15 let věku, v roce 2016 o 23,6 tisíce na 1,65 milionu. V rámci dětské složky populace je aktuálně nejpočetnější věková skupina 5–9 let. Obyvatel ve věku 15–64 let od roku 2009 ubývá. Do produktivního věku totiž vstupovaly početně slabé ročníky narozených na konci 20. a na počátku 21. století, a naopak silné ročníky narozených z konce první poloviny 20. století se přesouvaly do věku nad 65 let. V průběhu roku 2016 poklesl počet osob produktivního věku o 55,1 tisíce na 6,94 milionu.

Na konci roku 2016 populaci České republiky tvořily z 15,6 % děti do 15 let, 18,8 % obyvatel bylo ve věku 65 a více let a 65,6 % naplňovaly 15–64leté osoby. Populace ČR stárne, a to již od konce 80. let 20. století, v posledních letech se stárnutí zrychlilo. Významně vzrostl počet obyvatel ve věku nad 80 let. Průměrný věk obyvatele ČR se v roce 2016 zvýšil o dvě desetiny roku na 42,0 roku (muži 40,6 let a ženy 43,4 let).

V roce 2016 se **živě narodilo** 112 663 dětí, o 1,9 tisíce více než v roce 2015. Šlo o třetí meziroční růst v řadě a nejvyšší počet živě narozených od roku 2011.

V roce 2016 bylo evidováno 107,8 tisíce **zemřelých** osob, o 3,4 tisíce méně než v roce 2015. Ve srovnání s průměrným počtem zemřelých v předešlých deseti letech však šlo o počet mírně nadprůměrný. Naděje dožití při narození mužů v roce 2016 meziročně vzrostla o 0,4 roku na 76,2 let, u žen o 0,6 roku na 82,1 let.

Podle údajů Informačního systému evidence obyvatel a Cizineckého informačního systému se v roce 2016 do ČR ze zahraničí **přistěhovalo** 37,5 tisíce osob, o 2,6 tisíce více než o rok dříve.

Vystěhovalých do zahraničí bylo v roce 2016 evidováno 17,4 tisíce, o 1,5 tisíce méně než v roce 2015.

C.4.2 Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů

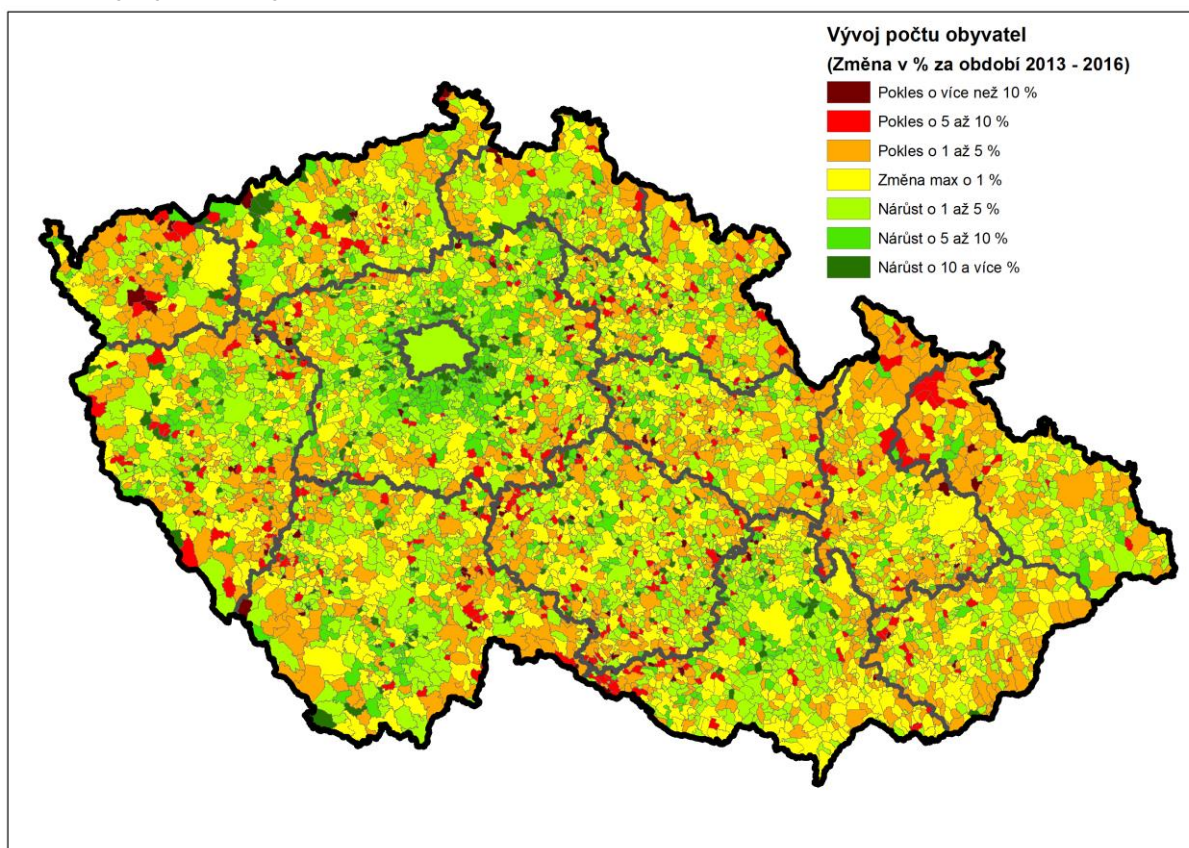
Období 2013-2016 nepřináší v ČR žádné významné změny v nastolených demografických trendech, mezi které patří zejména nárůst celkového počtu obyvatel a nárůst počtu seniorů. **Nárůst počtu obyvatel** se liší podle konkrétních lokalit a odráží jejich atraktivitu. Oblastí s typicky velkým nárůstem počtu obyvatel je Praha a Plzeň a jejich okolí a dále okolí většiny krajských měst, kde je patrný trend stěhování obyvatel z těchto měst do okolních obcí. Toto se týká výrazněji Brna, Pardubic a Hradce Králové, Českých Budějovic a dalších měst. Naopak soustavný výraznější pokles celkového počtu obyvatel je pozorován na Jesenicku, Bruntálsku, na území Ostravy a na periferních oblastech ČR a jednotlivých krajů.

Tab. 25: Pohyb obyvatelstva v České republice v letech 2013–2016

Období	Střední stav obyvatelstva	Živě narození	Zemřelí	Přirozený přírůstek	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek stěhováním	Celkový přírůstek
2013	10 510 719	106 751	109 160	-2 409	29 579	30 876	-1 297	-3 706
2014	10 524 783	109 860	105 665	4 195	41 625	19 964	21 661	25 856
2015	10 542 942	110 764	111 173	-409	34 922	18 945	15 977	15 568
2016	10 565 284	112 663	107 750	4 913	37 503	17 439	20 064	24 977

Zdroj: ČSÚ, 2017b

Obr. 47: Vývoj počtu obyvatel ve sledovaném období 2013-2016

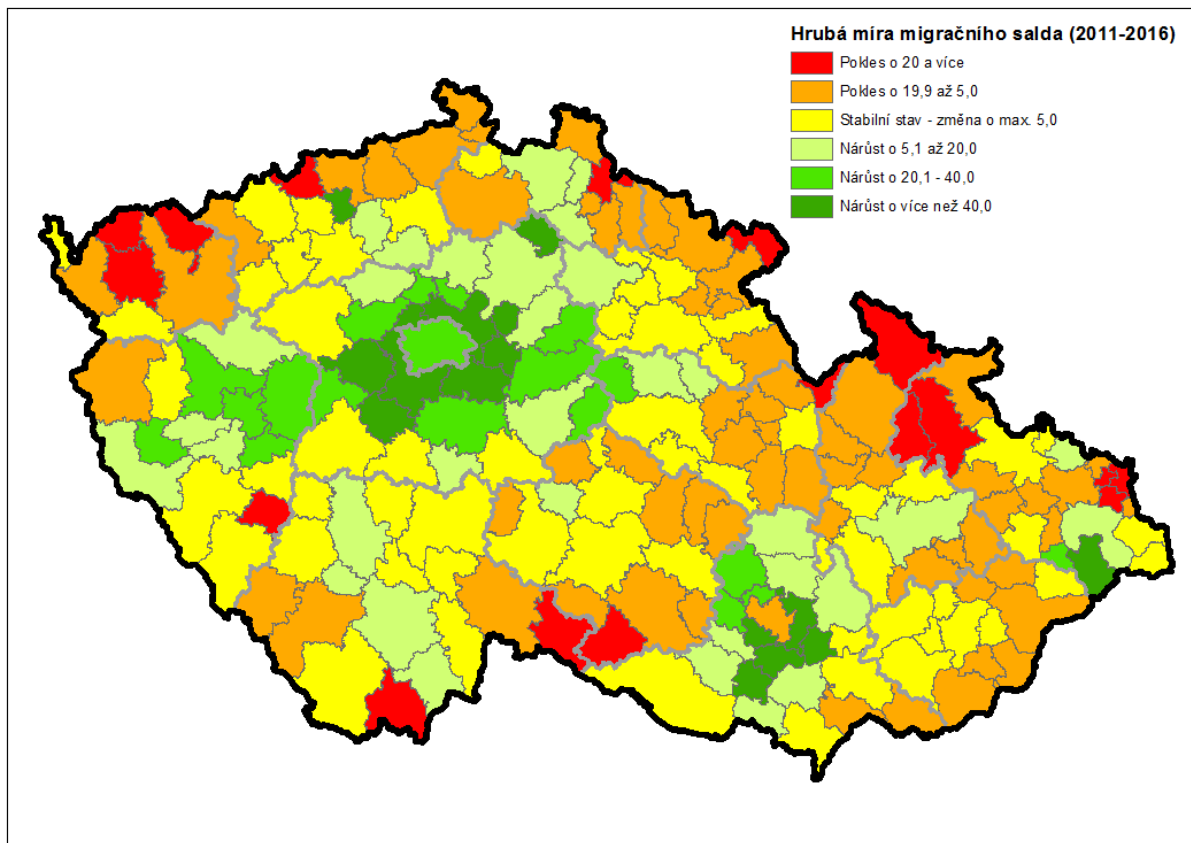

Zdroj: ČSÚ, 2017b, vlastní zpracování

Pro popis plošné distribuce **migračního salda** (poměr rozdílu mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých za pětileté období ke střednímu stavu obyvatelstva sledovaného období, v přepočtu

na 1 000 obyvatel) jsou k dispozici údaje za pětiletí 2011-2016. Záporné hodnoty vyjadřují úbytek obyvatelstva v důsledku vyšší emigrace než imigrace v území. Vidíme zde podobné plošné rozložení jako v případě celkového počtu obyvatel, a to nárůst počtu obyvatel migrací v oblastech v blízkosti velkých měst (Prahy a Brna). Naopak lokality s tendencí k vystěhování obyvatel se vyskytují zejména v pohraničí (Orlová, Karviná, Havířov; Jeseník, Bruntál, Sokolov, Jindřichův Hradec).

Obr. 48: Hrubá míra migračního salda, 2011--2016

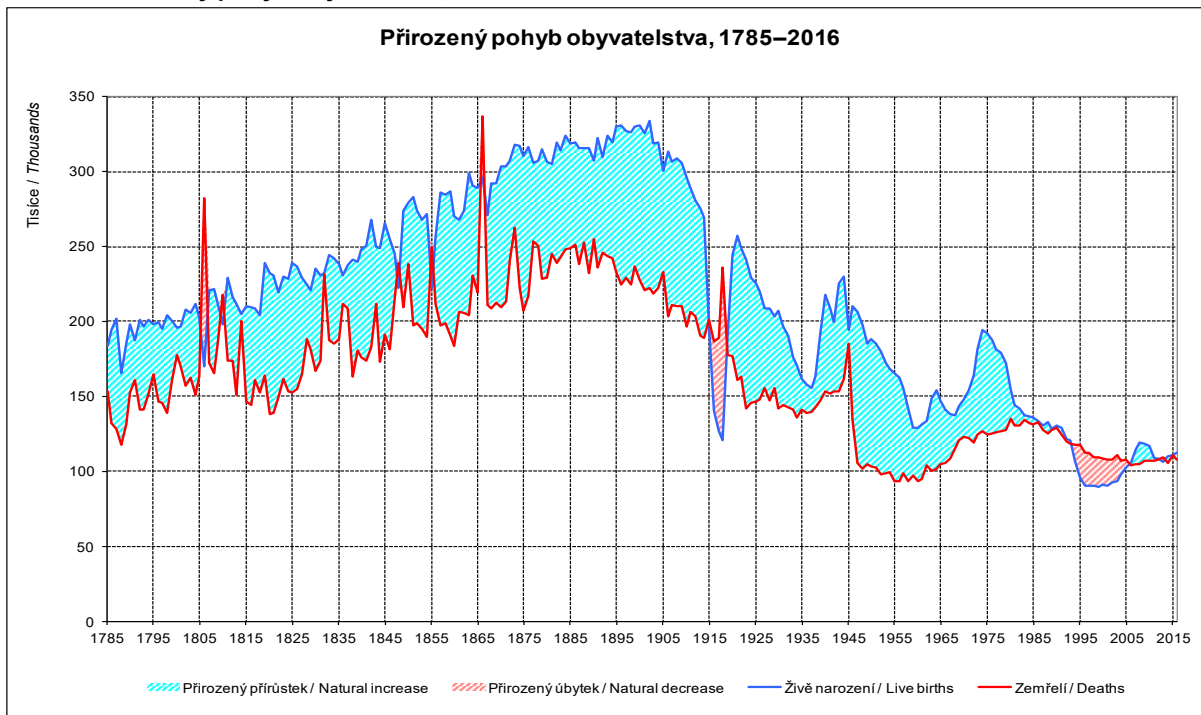
Zdroj: ČSÚ, 2017b, vlastní zpracování

Dalším základním demografickým ukazatelem, který vypovídá o přirozeném nárůstu či poklesu počtu obyvatel v území, je **přirozená měna**. Jedná se o poměr rozdílu mezi počtem živě narozených a počtem zemřelých za pětileté období ke střednímu stavu obyvatelstva sledovaného období (hodnoty přepočteny na 1 000 obyvatel). Velká záporná přirozená měna může souviset nejen s nepříznivou věkovou skladbou obyvatel, ale také s celkovým zdravím obyvatelstva v území.

Za období 2013-2016 došlo v ČR k střídavému úbytku (v letech 2013 a 2015) a přírůstku (2014 a 2016) přirozenou měnou.

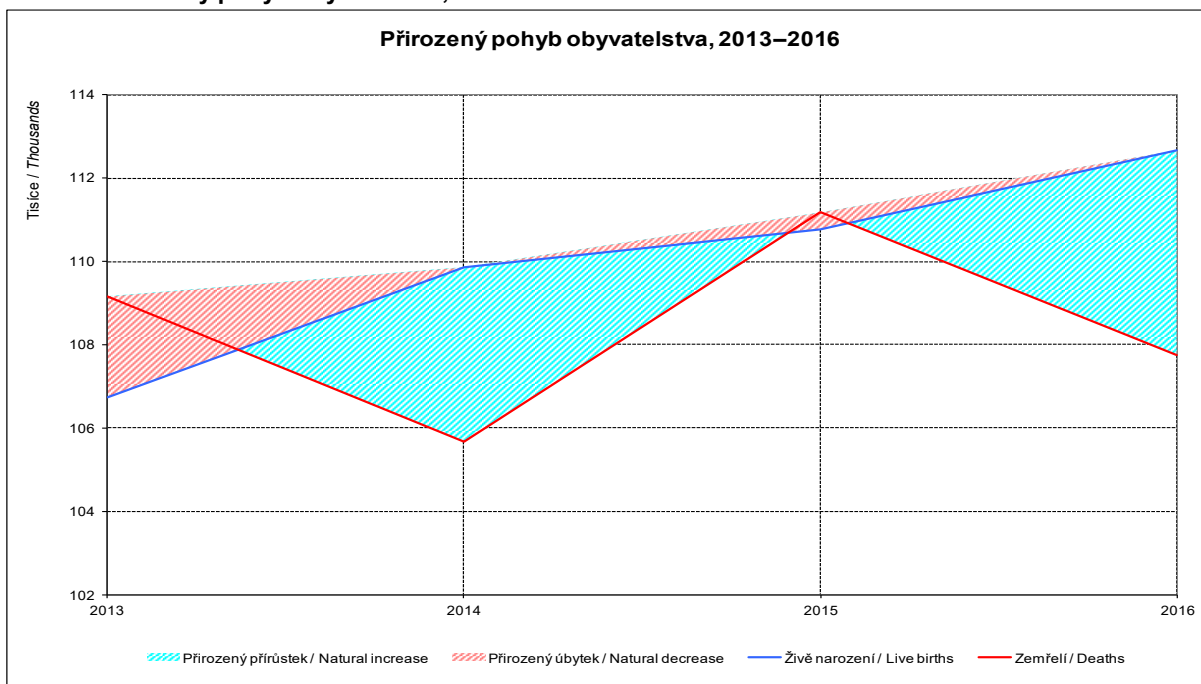

Obr. 49: Přirozený pohyb obyvatelstva, 1785-2016

Zdroj: ČSÚ, 2017b

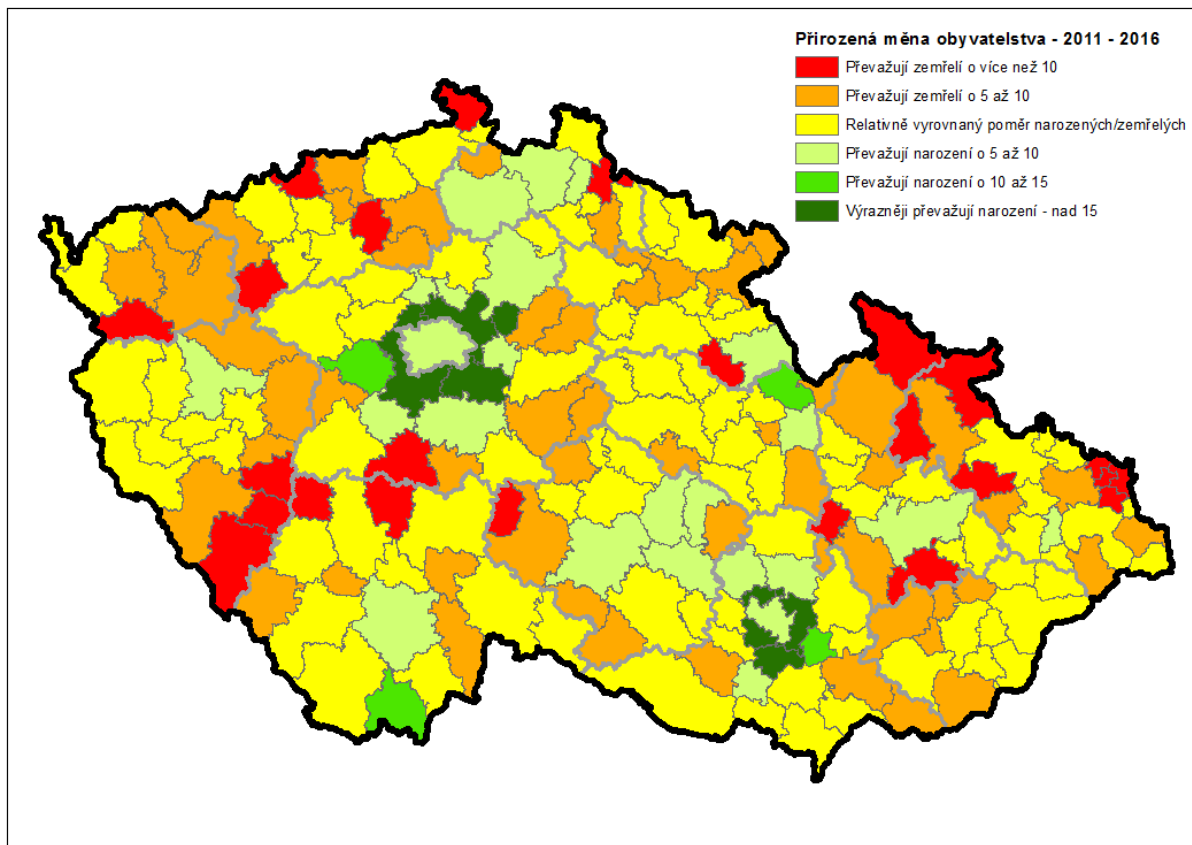
Obr. 50: Přirozený pohyb obyvatelstva, 2013-2016

Zdroj: ČSÚ, 2017b

Při pohledu na plošné rozložení v rámci ČR, které je k dispozici za roky 2011-2016, vidíme opět jednoznačně pozitivní trend v okolí Prahy a Brna a na Olomoucku či Plzeňsku apod. Negativní trendy jsou patrné zejména na Jesenicku, Šumpersku, Karvinsku, Kroměřížsku, Klatovsku, Chebsku, Karlovarsku, Mostecku. Toto je pravděpodobně dáno stěhováním mladých lidí/rodin v produktivním věku z uvedených okrajovějších lokalit právě do těchto větších měst z důvodu vzdělání a zaměstnanosti.

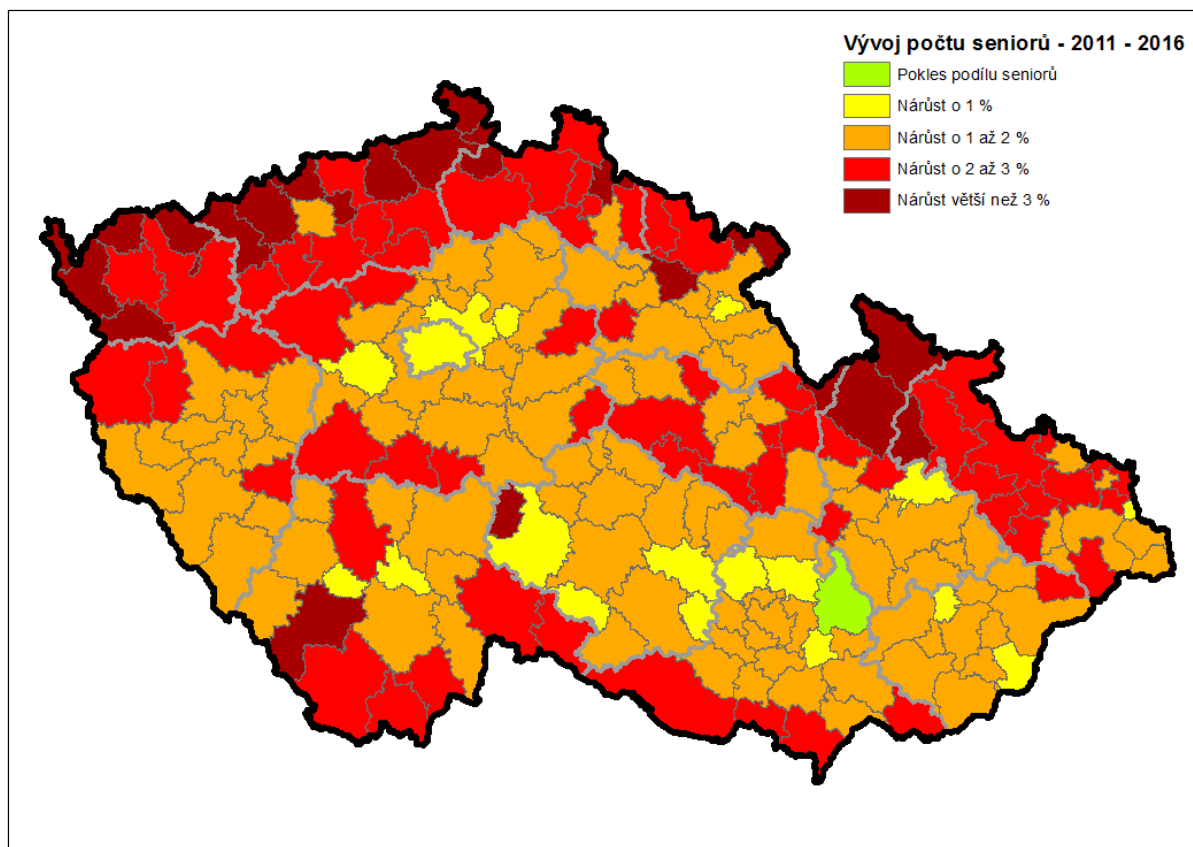
Obr. 51: Přirozená měna obyvatelstva, 2011-2016

Zdroj: ČSÚ, 2017b, vlastní zpracování

Vývoj počtu seniorů za období 2011-2016 (rozdíl podílů seniorů na populaci na počátku a konci sledovaného pětiletého období) vypovídá o nárůstu (úbytku) seniorů ve věkové struktuře populace v území. Vysoké hodnoty naznačují silnou intenzitu procesu stárnutí populace, na kterou je nutno reagovat v rámci sociální péče o seniory. V drtivé většině území dochází k nárůstu počtu seniorů, situace je nejméně výraznější v severním pohraničí (severní a západní Čechy, severní Morava). Zajímavá je oblast Vyškovska, kde jako v jediné oblasti v ČR došlo v období 2011-2016 k poklesu počtu seniorů.

Obr. 52: Vývoj počtu seniorů, 2011-2016

Zdroj: ČSÚ, 2017b, vlastní zpracování

C.4.3 Zhodnocení vazeb zjištěných trendů ve vztahu k uplatňování PÚR ČR

Mezi hlavní trendy v období 2013-2016 patří:

- Na úrovni ČR pokračuje mírný nárůst celkového počtu obyvatel a nárůst počtu seniorů.
- Oblastí s typicky velkým nárůstem počtu obyvatel je Praha a Plzeň a jejich okolí a dále okolí většiny krajských měst, kde je patrný trend stěhování obyvatel z těchto měst do okolních obcí.
- Soustavný výraznější pokles celkového počtu obyvatel je pozorován na Jesenicku, Bruntálsku, na území Ostravy a na periferních oblastech ČR a jednotlivých krajů.
- Pokračuje stěhování obyvatel do obcí v blízkosti velkých měst (Prahy a Brna). Lokality s tendencí k vystěhování obyvatel se vyskytují zejména v pohraničí (Orlová, Karviná, Havířov; Jeseník, Bruntál, Sokolov, Jindřichův Hradec).
- V drtivé většině území dochází k nárůstu počtu seniorů, situace je nejvýraznější v severním pohraničí (severní a západní Čechy, severní Morava).

Jedná se o trendy, které korelují s dalšími ekonomickými trendy, jako je bytová výstavba a nezaměstnanost. Zatímco pozitivní je situace v rozvojových oblastech v okolí velkých měst (nárůst počtu obyvatel, nižší věkový průměr aj. – avšak se suburbanizačními trendy), problémová je opět situace v periferních oblastech ČR i vnitřních periferiích, tj. hranice krajů. PÚR ČR tyto trendy přímo neovlivňuje – pouze pomáhá vývoj v jednotlivých oblastech ČR usměrňovat.

C.4.4 Doporučení

Obdobná doporučení jako v případě Ekonomických charakteristik, tj.:

- V rámci specifických oblastí prověřit možnost řešení jejich dalšího rozvoje s ohledem na jejich často periferní polohu (zejména zlepšováním dopravní dostupnosti vnitřních periferií a příhraničních oblastí).

C.5 ZDRAVÍ OBYVATEL

C.5.1 Základní charakteristika současného stavu

Zdravotní stav zahrnuje tělesnou, duševní i sociální stránku lidského života a je ovlivněn širokým spektrem podmínek, které zahrnují individuální vlastnosti lidí, jejich činností, chování, životní styl, sociálně ekonomické a kulturní podmínky, dostupnost zdravotnických služeb a v neposlední řadě i faktory vnějšího prostředí.

V ČR byly v roce 2016 nejčastější příčinou hospitalizace **nemoci oběhové soustavy**, které jsou i nejčastější příčinou úmrtí (zemřelo na ně 40,6 % mužů a 48,0 % žen). **Zhoubné nádory** představují čtvrtinu všech úmrtí v ČR a druhou nejčastější příčinu smrti po kardiovaskulárních onemocněních. I přes rostoucí incidenci standardizovaná úmrtnost na zhoubné nádory mírně klesá. Další velmi časté onemocnění (které ale není bezprostřední příčinou úmrtí) s progresivním vývojem počtů pacientů představuje **diabetes mellitus**, se kterým se v roce 2016 léčilo 861,5 tisíce osob (424 tisíc mužů a 437,4 tisíce žen). Na pokračující epidemii diabetu se největší měrou podílí 2. typ (91,4 % případů). Alarmující je situace u nově zjištěných případů **HIV/AIDS**, která vykazuje neustále rostoucí tendence. (ÚZIS, 2017).

Průměrný věk obyvatel ČR, který také souvisí se zdravotním stavem populace, se v roce 2016 zvýšil o dvě desetiny roku na 42,0 roku (muži 40,6 let a ženy 43,4 let). Nejnížší průměrný věk obyvatel je koncentrovanější v obcích okolo Prahy, což dáno pravděpodobně nižším podílem starousedlíků a stěhováním lidí v produktivním věku do těchto obcí. Nižší věk v jiných oblastech ČR již tak jednoznačně koncentrovaný není. Naopak mezi oblasti s nejvyšším věkovým průměrem patří zejména periferní oblasti krajů, ať už hranice kraje Vysočina s jinými kraji, vnitřní hranice Jihočeského a Plzeňského kraje apod.

C.5.2 Vývoj za hodnocené období a souhrn hlavních trendů

Populace ČR stárne, a to již od konce 80. let 20. století, v posledních letech se stárnutí zrychlilo. Významně vzrostl počet obyvatel ve věku nad 80 let. Roste také **naděje na dožití při narození**. Chlapci narození v roce 2016 mají naději na dožití 76,22 let, dívky 82,08 let, zatímco v roce 2014 tomu bylo u chlapců 75,78 let a u dívek a 81,69 let. Obecně lze tedy podle rostoucího průměrného věku a naděje na dožití usoudit, že celkové zdraví obyvatel se zlepšuje. Naděje na dožití právě narozených dětí je nejvyšší v Praze, Brně a okolí, Mladoboleslavsku, Vysočině, Královéhradeckém a Pardubickém kraji. Naopak nižší hodnoty jsou na Krnovsku, Bruntálsku, Karvinsku, Vsetínsku a severozápadních Čechách.

Důležitým parametrem, kterým lze zdravotní stav zhodnotit souhrnně je ukazatel **celkové délky života prožitého ve zdraví**, resp. bez dlouhodobého omezení v běžných činnostech (ukazatel HLY – Healthy Life Years). V roce 2016 činil tento ukazatel 62,7 let u mužů a 64,0 let u žen, v roce 2013 se jednalo o 62,5 let u mužů a 64,2 let u žen. Znamená to, že ženy v ČR prožijí cca 78 % života ve zdraví, zatímco muži 82 % (Eurostat, 2018).

Standardizovaná úmrtnost, což je hrubá míra úmrtnosti očištěná o vliv věkové struktury, je dlouhodobě nejpříznivější v hlavním městě Praze (u mužů i u žen). Nejhorší situace je naopak dlouhodobě v krajích Ústeckém, Moravskoslezském a Karlovarském. Ve sledovaném období 2013-2016 zde nejsou patrné výrazné změny.

Zdravotní stav obyvatel ČR se ve vybraných parametrech (naděje na dožití, průměrný věk) v průběhu času zlepšuje, v jiných parametrech naopak zhoršuje (např. incidence diabetes mellitus, nově zjištěné případy HIV/AIDS). Jedná se o komplikovanou problematiku, kterou nelze jednoduše souhrnně vyhodnotit.

C.5.3 Zhodnocení vazeb zjištěných trendů ve vztahu k uplatňování PÚR ČR

Mezi hlavní trendy patří:

- Stárnutí populace, zrychlování procesu stárnutí, významný nárůst počtu obyvatel nad 80 let. Roste naděje na dožití při narození.
- Zlepšování zdravotního stavu obyvatel.
- Naděje na dožití právě narozených dětí je nejvyšší v Praze, Brně a okolí, Mladoboleslavsku, Vysočině, Královéhradeckém a Pardubickém kraji. Naopak nižší hodnoty jsou na Krnovsku, Bruntálsku, Karvinsku, Vsetínsku a v celých severozápadních Čechách.
- Nejnižší průměrný věk obyvatel je koncentrovaněji v obcích okolo Prahy, naopak mezi oblastmi s nejvyšším věkovým průměrem patří zejména periferní oblasti krajů, ať už hranice kraje Vysočina s jinými kraji, vnitřní hranice Jihočeského a Plzeňského kraje apod.
- U standardizované úmrtnosti nejsou ve sledovaném období 2013-2016 patrné výrazné změny.

Jedná se tedy o veskrze pozitivní trendy, byť nárůst průměrného věku obyvatel a nárůst počtu seniorů vyvolávají požadavky na adekvátní změny v území, např. při zajištění adekvátních služeb pro seniory, zejména zdravotních, sociálních, obslužnost území hromadnou dopravou apod. V rámci území dochází k rozdílům, kdy v okolí větších (zejména krajských) měst je průměrný věk obyvatel nižší než na periferiích, což je dáno stěhováním ekonomicky aktivních mladších obyvatel z těchto periferií do větších měst.

Samotná PÚR ČR tyto procesy a trendy přímo neovlivňuje, částečně je reflektuje na úrovni vymezování rozvojových oblastí a os a specifických oblastí. V rámci ZÚR krajů jsou vymezovány další rozvojové oblasti a osy a specifické oblasti nadmístního významu.

Tato problematika je v rámci PÚR ČR řešena v rámci republikových priorit územního plánování v článcích 27, 28 a 29, nepřímo je reflektována i u části zabývající se specifickými oblastmi. Dále je reflektována i u rozvojových oblastí a os, např. v článku (38b), kde se uvádí požadavek *předcházení prostorové sociální segregaci*.

C.5.4 Doporučení

Z hodnocení této části nevyplývají žádná doporučení pro aktualizaci PÚR ČR.

D. VYHODNOCENÍ VLIVŮ UPLATŇOVÁNÍ PŮR ČR, VE ZNĚNÍ AKTUALIZACE Č.1, NA VYVÁŽENOST VZTAHU PODMÍNEK PRO PŘÍZNIVÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, PRO HOSPODÁŘSKÝ ROZVOJ A PRO SOUDRŽNOST SPOLEČENSTVÍ OBYVATEL ÚZEMÍ

Tato část vyhodnocení se zabývá vzájemným působením pilířů udržitelného rozvoje, tj.:

- (příznivé) životní prostředí – environmentální pilíř
- soudržnost obyvatel v území – sociální pilíř
- hospodářský rozvoj – ekonomický pilíř

Dokumenty, koncepce a strategie veřejné správy vycházející z principu udržitelného rozvoje prosazují uvedení hospodářského a společenského vývoje do souladu s kapacitami ekosystémů, se zachováním přírodních hodnot, biologické rozmanitosti a životního prostředí pro nynější i příští generace. Dle zákona o životním prostředí č. 17/1992 Sb. je udržitelný rozvoj takový, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby, a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů. Stavební zákon v § 18 považuje udržitelný rozvoj území za spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a uspokojující potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.

Vzájemné působení těchto tří pilířů ovlivňuje vývoj území a je žádoucí, aby byl územní rozvoj pokud možno optimalizován. To je jedním z hlavních principů Politiky územního rozvoje. Ta má však také jen omezené nástroje.

Tato problematika se odráží v některých národních rozvojových koncepcích. Především lze zmínit Strategický rámec Česká republika 2030, který územní problematiku řeší v části 4 Obce a regiony, kde:

- nastavuje vizi, kdy odpovědné využívání území vytváří podmínky pro vyvážený a harmonický rozvoj obcí a regionů, zvyšuje územní soudržnosti, usměrňuje suburbanizační trend a omezuje vynucenou mobilitu. Města a obce vytvářejí předpoklady pro udržení a zvyšování kvality života svého obyvatelstva. Ve všech směrech kompetentní veřejná správa otevřeně komunikuje s občany a občankami a zapojuje je systémově do rozhodování a plánování. Sídla jsou adaptována na změnu klimatu.
- uvádí, že ČR musí najít a udržovat rovnováhu mezi rolí velkých měst jako pólů růstu evropské úrovně a vyrovnaným rozvojem, který uchová polycentrický charakter území na všech úrovních. Jen tak lze každému zajistit přiměřenou kvalitu života s možností svobodné volby, v jakém prostředí chce bydlet a žít.
- předpokládá, že rozdělení země na metropolitní, stabilizovaná a periferní území se bude patrně nadále prohlubovat. Suburbanizační trend v blízké budoucnosti neustane, ale charakter urbanizace se promění. Hlavní výzva proto spočívá v omezení tempa suburbanizace, učinění již vzniklých a dále vznikajících suburbí udržitelnými a funkčními součástmi území a ve snižování doprovodných negativních jevů (růstu dojíždění za prací a dopravní zátěže se všemi svými negativními efekty – hlukem, zdravím škodlivým znečištěním i rostoucími nerovnostmi mezi různými částmi republiky).
- doporučuje, že k udržení historicky vzniklé polycentrické sídelní struktury je nutné posílit přeshraniční vazby. Izolace příhraničních regionů ve druhé polovině dvacátého století více než cokoli jiného způsobila jejich proměnu v periferii. Proto je nutné budovat infrastrukturu

a podporovat ekonomický rozvoj tak, aby města i obce na obou stranách hranice utvářely jeden funkčně spolupracující celek. Totéž platí i pro vnitřní periferie.

Tyto skutečnosti jsou v souladu s platnou PÚR ČR. Potvrzuje je také vyhodnocení pilířů udržitelného rozvoje, které je provedeno v kap. A až C.

PÚR ČR vyváženost pilířů udržitelného rozvoje reflektuje na více úrovních. Je to přímo jedno ze základních východisek pro zajištění republikových priorit územního plánování. Uvádí se zde následující:

- 10) Republikové priority v mezinárodních, přeshraničních a republikových souvislostech s cílem dalšího rozvoje území stanovují rámce k vytváření vyváženého vztahu územních podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel v území (udržitelný rozvoj území).
- 11) Republikové priority územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území ... určují požadavky na konkretizaci obecně formulovaných cílů a úkolů územního plánování a určují strategii a základní podmínky pro jejich naplňování v územně plánovací činnosti krajů a obcí a při tvorbě resortních koncepcí s důsledky pro území.
- 12) Republikové priority v souladu s charakterem území ČR, strukturou jeho osídlení a účelem PÚR ČR jako nástroje územního plánování, zohledňují požadavky na udržitelný rozvoj území a územní soudržnost, vyjádřené v dokumentech mezinárodních organizací, kterých je ČR členem.

Tato východiska jsou následně promítnuta do republikových priorit územního plánování v rámci PÚR ČR, a to v řadě ohledů. Republikové priority územního plánování jsou následně reflektovány v rámci zásad územního rozvoje krajů a územně plánovací dokumentace obcí.

Principy vyváženého vztahu jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje jsou dále reflektovány u Kritérií a podmínek pro rozhodování o změnách v území v článku 38 u části Rozvojové oblasti a osy. Obdobně platí v podrobnější míře také u specifických oblastí, kde jsou uvedeny v článku 65 ve Východiscích kapitoly. V rámci koridorů a ploch dopravní infrastruktury se předpokládá rozvoj této dopravní oblasti (tj. pilíř ekonomický), současně jsou však zohledňovány požadavky dalších pilířů při zdůraznění potřeby minimalizování konfliktů s ochranou přírody a krajiny, kulturními a civilizačními hodnotami v území (čl. 79). Požadavky environmentálního pilíře jsou u některých koridorů zahrnuty také explicitně přímo k nim. Obdobně lze konstatovat také u článku 137 u koridorů a ploch technické infrastruktury, přičemž platí, že požadavky environmentálního pilíře v individuálních případech zahrnuty k jednotlivým koridorům. Kritéria vyváženého vztahu více pilířů udržitelného rozvoje jsou promítnuta také mezi některé další úkoly pro ministerstva, jiné ústřední správní úřady a pro územní plánování, např. u článků 176, 180, 185 apod.

Vyhodnocení vlivu uplatňování PÚR ČR na jednotlivé pilíře udržitelného rozvoje je rozpracováno v předchozích kapitolách zprávy, tj. v částech A a B (environmentální pilíř) a části C (ekonomický a sociální pilíř). Z Vyhodnocení vyplývá, že většina sledovaných trendů je v předmětném období pozitivní (zejména ekonomické, demografické, biodiverzita, infrastruktura, ovzduší) nebo stagnující (ekologická stabilita), pouze u některých dílčích trendů bylo zaznamenáno zhoršení – např. pokračující trend záborů půdního fondu, jehož rychlost však zpomaluje. Problematické jsou spíše regionální rozdíly v některých tematických oblastech, kdy zhoršená kvalita ovzduší je problémem (zejména, ale nejen) Moravskoslezského kraje a zejména stagnace a upadání tzv. periferních oblastí – tj. pohraničních regionů a vnitřních periferií na hranicích krajů. Tento trend je možno pozorovat v celé řadě oblastí počínaje hospodářským rozvojem nebo demografickými charakteristikami.

Na základě tohoto vyhodnocení jsou následně uváděna doporučení, z nichž některá mají rovněž oporu ve Strategickém rámci Česká republika 2030.

E. VYHODNOCENÍ VLIVŮ UPLATŇOVÁNÍ REPUBLIKOVÝCH PRIORITY ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ OBSAŽENÝCH V PÚR ČR, VE ZNĚNÍ AKTUALIZACE Č.1

Republikové priority stanovují rámce k vytváření vyváženého vztahu územních podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel v území (udržitelný rozvoj území). Určují požadavky na konkretizaci obecně formulovaných cílů a úkolů územního plánování a určují strategii a základní podmínky pro jejich naplňování v územně plánovací činnosti krajů a obcí a při tvorbě resortních koncepcí s důsledky pro území.

Uplatňování republikových priorit územního plánování spočívá zejména v jejich průmětu a rozpracování do priorit územního plánování kraje v rámci platných zásad územního rozvoje v závislosti na aktuálním stavu vyváženosti územních podmínek UR v jednotlivých krajích a dále do celkového znění zásad územního rozvoje.

Z tohoto důvodu - a s ohledem na návaznost na předchozí hodnotící zprávu - se vyhodnocení zaměřilo na analýzu priorit formulovaných v platných ZÚR a na naplňování republikových priorit územního plánování v aktuálně platných ZÚR. Tato část je řešena v rámci Odůvodnění jednotlivých ZÚR jako součást vyhodnocení souladu s Politikou územního Rozvoje, tj. výsledek přezkoumání dle § 40 Odst. 1 a 2 stavebního zákona. U ZÚR, u kterých nedošlo od schválení 1. Aktualizace PÚR k jejich aktualizaci, zůstalo hodnocení původních republikových priorit stejné.

Míra průmětu konkrétní republikové priority do ZÚR je vyjádřena v následujícím přehledu jednoduchou číselnou formou a doplněna stručným hodnotícím komentářem:

- republiková priorita je v ZÚR naplněna v plném rozsahu - 2
- republiková priorita je v ZÚR naplněna částečně - 1
- ZÚR danou prioritu nereflektují - 0

Tab. 26: Hodnocení uplatňování republikových priorit

Čl.	Republiková priorita	HM P	STč K	JčK	PK	KV K	ÚK	LK	KH K	PA K	VYS	JM K	OL K	ZL	MS K	Komentář
14	Ve veřejném zájmu chránit a rozvíjet přírodní, civilizační a kulturní hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. Zachovat ráz jedinečné urbanistické struktury území, struktury osídlení a jedinečné kulturní krajiny, které jsou výrazem identity území, jeho historie a tradice. Tato území mají značnou hodnotu, např. i jako turistické atraktivity. Jejich ochrana by měla být provázána s potřebami ekonomického a sociálního rozvoje v souladu s principy udržitelného rozvoje. V některých případech je nutná cílená ochrana míst zvláštního zájmu, v jiných případech je třeba chránit, respektive obnovit celé krajinné celky. Krajina je živým v čase proměnným celkem, který vyžaduje tvůrčí, avšak citlivý přístup k vyváženému všestrannému rozvoji tak, aby byly zachovány její stěžejní kulturní, přírodní a užitné hodnoty.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	Republiková priorita je naplňována v rámci všech aktuálně platných ZÚR.
14a	Bránit upadání venkovské krajiny jako důsledku nedostatku lidských zásahů. Při plánování rozvoje venkovských území a oblastí dbát na rozvoj primárního sektoru při zohlednění ochrany kvalitní zemědělské, především orné půdy a ekologických funkcí krajiny.	0	1	2	0	0	1	0	1	1	1	2	2	1	1	RP naplňována plně nebo zčásti pouze v rámci ZÚR schválených po schválení 1. aktualizace PÚR ČR. Částečně naplňována nepřímo.
15	Předcházet při změnách nebo vytváření urbánního prostředí prostorově sociální segregaci s negativními vlivy na sociální soudržnost obyvatel. Analyzovat hlavní mechanismy, jimiž k segregaci dochází, zvažovat existující a potenciální důsledky a navrhnout při územně plánovací činnosti řešení, vhodná pro prevenci nežádoucí míry segregace nebo snížení její úrovně.	2	1	2	1	2	1	2	2	0	2	2	2	2	0	Z výsledků hodnocení je patrné, že tato priorita je u většiny krajů akcentována, ať už přímo nebo nepřímo.
16	Při stanovování způsobu využití území v územně plánovací dokumentaci dávat přednost komplexním řešením před uplatňováním jednostranných hledisek a požadavků, které ve svých důsledcích zhoršují stav i hodnoty území. Vhodná řešení územního rozvoje je zapotřebí hledat ve spolupráci s obyvateli území i s	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2	1	Všeobecný předpis. V různém rozsahu reflektováno ve všech ZÚR.

Čl.	Republiková priorita	HM P	STĚ K	JČK	PK	KV K	ÚK	LK	KH K	PA K	VYS	JM K	OL K	ZL	MS K	Komentář
16a	jeho uživateli a v souladu s určením a charakterem oblastí, os, ploch a koridorů vymezených v PÚR ČR. Při územně plánovací činnosti vycházet z principu integrovaného rozvoje území, zejména měst a regionů, který představuje objektivní a komplexní posuzování a následné koordinování prostorových, odvětvových a časových hledisek.	0	2	2	0	0	1	0	1	1	2	2	2	1	1	Obecnější znění RP. RP naplňována plně nebo zčásti pouze v rámci ZÚR schválených po schválení 1. aktualizace PÚR ČR. Částečně naplňována nepřímo.
17	Vytvářet v území podmínky k odstraňování důsledků hospodářských změn lokalizací zastavitelných ploch pro vytváření pracovních příležitostí zejména v hospodářsky problémových regionech a napomoci tak řešení problémů v těchto územích.	2	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	Naplňování této RP je reflektováno ve všech ZÚR. Hospodářský rozvoj lze v plné míře hodnotit ve všech ZÚR. RP směřuje také k řešení identifikovaných problémů a negativních trendů zjištěných v rámci vyhodnocení výše, tj. podpoře periferních území.
18	Podporovat polycentrický rozvoj sídelní struktury. Vytvářet předpoklady pro posílení partnerství mezi městskými a venkovskými oblastmi a zlepšit tak jejich konkurenceschopnost.	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	Polycentrický rozvoj sídelní struktury byla jako jedna z hlavních priorit identifikována ve všech krajích. Partnerství města a venkova však již zmíněno jen okrajově nebo vůbec, vzhledem k tomu, že tato problematika nespadá do kompetencí stavebního zákona. Reflektováno také v rámci SRR ČR a Strategickém rámci ČR 2030.
19	Vytvářet předpoklady pro polyfunkční využívání opuštěných areálů a ploch (tzv. brownfields průmyslového, zemědělského, vojenského a jiného původu). Hospodárně využívat zastavěné území (podpora přestaveb revitalizací a sanací území) a zajistit ochranu nezastavěného území (zejména	2	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	Tuto republikovou prioritu naplňují všechny kraje.

Čl.	Republiková priorita	HM P	STĚ K	JČK	PK	KV K	ÚK	LK	KH K	PA K	VYS	JM K	OL K	ZL	MS K	Komentář
	zemědělské a lesní půdy) a zachování veřejné zeleně, včetně minimalizace její fragmentace. Cílem je účelné využívání a uspořádání území úsporné v nárocích na veřejné rozpočty na dopravu a energie, které koordinací veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území omezuje negativní důsledky suburbanizace pro udržitelný rozvoj území.															
20	Rozvojové záměry, které mohou významně ovlivnit charakter krajiny, umísťovat do co nejméně konfliktních lokalit a následně podporovat potřebná kompenzační opatření. S ohledem na to při územně plánovací činnosti, pokud je to možné a odůvodněné, respektovat veřejné zájmy např. ochrany biologické rozmanitosti a kvality životního prostředí, zejména formou důsledné ochrany zvláště chráněných území, lokalit soustavy Natura 2000, mokřadů, ochranných pásem vodních zdrojů, chráněné oblasti přirozené akumulace vod a nerostného bohatství, ochrany zemědělského a lesního půdního fondu. Vytvářet územní podmínky pro implementaci a respektování územních systémů ekologické stability a zvyšování a udržování ekologické stability a k zajištění ekologických funkcí i v ostatní volné krajině a pro ochranu krajinných prvků přírodního charakteru v zastavěných územích, zvyšování a udržování rozmanitosti venkovské krajiny. V rámci územně plánovací činnosti vytvářet podmínky pro ochranu krajinného rázu s ohledem na cílové charakteristiky a typy krajiny a vytvářet podmínky pro využití přírodních zdrojů.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	Ochrana a respektování veřejných zájmů je plně podporována v ZÚR všech krajů. Podporováno také v rámci procesu SEA ÚPD.
20a	Vytvářet územní podmínky pro zajištění migrační propustnosti krajiny pro volně žijící živočichy a pro člověka, zejména při umísťování dopravní a technické infrastruktury. V rámci územně plánovací činnosti omezovat nežádoucí srůstání sídel s ohledem na zajištění přístupnosti a prostupnosti krajiny.	0	2	2	0	0	1	0	1	1	2	2	1	1	1	RP naplňována plně nebo zčásti pouze v rámci ZÚR schválených po schválení 1. aktualizace PÚR ČR. Částečně naplňována nepřímo. Migrační prostupnost předmětem řešení také v rámci procesu SEA.
21	Vymezit a chránit ve spolupráci s dotčenými obcemi	2	2	2	1	2	1	1	1	1	2	2	2	1	0	V ZÚR zmíněno většinou

Čl.	Republiková priorita	HM P	STĚ K	JČK	PK	KV K	ÚK	LK	KH K	PA K	VYS	JM K	OL K	ZL	MS K	Komentář
	před zastavěním pozemky nezbytné pro vytvoření souvislých ploch veřejně přístupné zeleně (zelené pásy) v rozvojových oblastech a v rozvojových osách a ve specifických oblastech, na jejichž území je krajina negativně poznamenána lidskou činností, s využitím její přirozené obnovy; cílem je zachování souvislých pásů nezastavěného území v bezprostředním okolí velkých měst, způsobitelných pro nenáročnou formu krátkodobé rekreace a dále pro vznik a rozvoj lesních porostů a zachování prostupnosti krajiny.															částečně zmínkou o potřebě zachování veřejné zeleně. Kraje ohodnocené 2 tuto prioritu více upřesňují. Částečně řešitelné na úrovni obcí.
22	Vytvářet podmínky pro rozvoj a využití předpokladů území pro různé formy cestovního ruchu (např. cykloturistika, agroturistika, poznávací turistika), při zachování a rozvoji hodnot území. Podporovat propojení míst, atraktivních z hlediska cestovního ruchu, turistickými cestami, které umožňují celoroční využití pro různé formy turistiky (např. pěší, cyklo, lyžařská, hipo).	2	2	2	1	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	Rozvoj turistického ruchu je plně podporován ve většině ZÚR. Míra konkretizace pak určuje hodnocení.
23	Podle místních podmínek vytvářet předpoklady pro lepší dostupnost území a zkvalitnění dopravní a technické infrastruktury s ohledem na prostupnost krajiny. Při umísťování dopravní a technické infrastruktury zachovat prostupnost krajiny a minimalizovat rozsah fragmentace krajiny; je-li to z těchto hledisek účelné, umísťovat tato zařízení souběžně. Zmírňovat vystavení městských oblastí nepříznivým účinkům tranzitní železniční a silniční dopravy, mimo jiné i prostřednictvím obchvatů městských oblastí, nebo zajistit ochranu jinými vhodnými opatřeními v území. Zároveň však vymezovat plochy pro novou obytnou zástavbu tak, aby byl zachován dostatečný odstup od vymezených koridorů pro nové úseky dálnic, silnic I. třídy a železnic, a tímto způsobem důsledně předcházet zneprůchodnění území pro dopravní stavby i možnému nežádoucímu působení negativních účinků provozu dopravy na veřejné zdraví obyvatel (bez nutnosti budování nákladních technických opatření na eliminaci těchto účinků).	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	Podpora rozvoje dopravní a technické infrastruktury je plně podporována v rámci všech ZÚR. Podmínka prostupnosti pro člověka i organismy je zohledněna již jen někde. Částečně podporováno také v rámci procesu SEA. Nová část RP naplňována plně nebo zčásti pouze v rámci ZÚR schválených po schválení 1. aktualizace PÚR ČR.

Čl.	Republiková priorita	HM P	STĚ K	JČK	PK	KV K	ÚK	LK	KH K	PA K	VYS	JM K	OL K	ZL	MS K	Komentář
24	Vytvářet podmínky pro zlepšování dostupnosti území rozšiřováním a zkvalitňováním dopravní infrastruktury s ohledem na potřeby veřejné dopravy a požadavky ochrany veřejného zdraví, zejména uvnitř rozvojových oblastí a rozvojových os. Možnosti nové výstavby je třeba dostatečnou veřejnou infrastrukturou přímo podmnít. Vytvářet podmínky pro zvyšování bezpečnosti a plynulosti dopravy, ochrany a bezpečnosti obyvatelstva a zlepšování jeho ochrany před hlukem a emisemi, s ohledem na to vytvářet v území podmínky pro environmentálně šetrné formy dopravy (např. železniční, cyklistickou).	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	Podpora rozvoje dopravní infrastruktury je plně podporována ve všech krajích.
24a	Na územích, kde dochází dlouhodobě k překračování zákonem stanovených mezních hodnot imisních limitů pro ochranu lidského zdraví, je nutné předcházet dalšímu významnému zhoršování stavu. Vhodným uspořádáním ploch v území obcí vytvářet podmínky pro minimalizaci negativních vlivů koncentrované výrobní činnosti na bydlení. Vymezovat plochy pro novou obytnou zástavbu tak, aby byl zachován dostatečný odstup od průmyslových nebo zemědělských areálů.	0	2	0	0	0	1	0	1	1	1	2	1	1	1	Nová část RP naplňována plně nebo zčásti pouze v rámci ZÚR schválených po schválení 1. aktualizace PÚR ČR. Částečně podporováno také v rámci procesu SEA.
25	Vytvářet podmínky pro preventivní ochranu území a obyvatelstva před potenciálními riziky a přírodními katastrofami v území (záplavy, sesuvy půdy, eroze, sucho atd.) s cílem minimalizovat rozsah případných škod. Zejména zajistit územní ochranu ploch potřebných pro umístování staveb a opatření na ochranu před povodněmi a pro vymezení území určených k řízeným rozlívům povodní. Vytvářet podmínky pro zvýšení přirozené retence srážkových vod v území s ohledem na strukturu osídlení a kulturní krajinu jako alternativy k umělé akumulaci vod. V zastavěných územích a zastavitelných plochách vytvářet podmínky pro zadržování, vsakování i využívání dešťových vod jako zdroje vody a s cílem zmírňování účinků povodní.	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	Kraje hodnocené 2 splňují celou prioritu. Hodnocení 1 bere v potaz jen část priority.
26	Vymezovat zastavitelné plochy v záplavových územích a umísťovat do nich veřejnou infrastrukturu	0	2	1	2	1	1	2	1	0	0	2	1	2	1	Tato priorita je v ZÚR zohledněna spíše nepřímo,

Čl.	Republiková priorita	HM P	STĚ K	JČK	PK	KV K	ÚK	LK	KH K	PA K	VYS	JM K	OL K	ZL	MS K	Komentář
	jen ve zcela výjimečných a zvláště odůvodněných případech. Vymezovat a chránit zastavitelné plochy pro přemístění zástavby z území s vysokou mírou rizika vzniku povodňových škod.															často chybí. Kraje hodnocené 2 uvádějí konkrétně. V několika případech odkazováno na úroveň ÚPD obcí.
27	Vytvářet podmínky pro koordinované umísťování veřejné infrastruktury v území a její rozvoj a tím podporovat její účelné využívání v rámci sídelní struktury. Vytvářet rovněž podmínky pro zkvalitnění dopravní dostupnosti obcí (měst), které jsou přirozenými regionálními centry v území tak, aby se díky možnostem, poloze i infrastruktuře těchto obcí zlepšovaly i podmínky pro rozvoj okolních obcí ve venkovských oblastech a v oblastech se specifickými geografickými podmínkami. Při řešení problémů udržitelného rozvoje území využívat regionálních seskupení (klastrů) k dialogu všech partnerů, na které mají změny v území dopad a kteří mohou posilovat atraktivitu území investicemi ve prospěch územního rozvoje. Při územně plánovací činnosti stanovovat podmínky pro vytvoření výkonné sítě osobní i nákladní železniční, silniční, vodní a letecké dopravy, včetně sítí regionálních letišť, efektivní dopravní sítě pro spojení městských oblastí s venkovskými oblastmi, stejně jako řešení přeshraniční dopravy, protože mobilita a dostupnost jsou klíčovými předpoklady hospodářského rozvoje ve všech regionech	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	Tato priorita je v ZÚR většinou zohledněna celá, výjimkou je druhý odstavec, který nebyl nikde identifikován. Úzce souvisí s články (23) a (24).
28	Pro zajištění kvality života obyvatel zohledňovat nároky dalšího vývoje území, požadovat jeho řešení ve všech potřebných dlouhodobých souvislostech, včetně nároků na veřejnou infrastrukturu. Návrh a ochranu kvalitních městských prostorů a veřejné infrastruktury je nutné řešit ve spolupráci veřejného i soukromého sektoru s veřejností.	1	0	0	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1	1	Všeobecný předpoklad, který lze v určité míře nalézt ve většině ZÚR.
29	Zvláštní pozornost věnovat návaznosti různých druhů dopravy. S ohledem na to vymezovat plochy a koridory nezbytné pro efektivní integrované systémy veřejné dopravy nebo městskou hromadnou dopravu, umožňující účelné propojení ploch bydlení, ploch	2	2	2	1	1	1	1	2	1	2	2	1	1	2	Tato priorita většinou zohledněna ve všech ZÚR, většinou však v omezeném rozsahu, tzn. často použity jen některé její části.

Čl.	Republiková priorita	HM P	STĚ K	JČK	PK	KV K	ÚK	LK	KH K	PA K	VYS	JM K	OL K	ZL	MS K	Komentář
	rekreace, občanského vybavení, veřejných prostranství, výroby a dalších ploch, s požadavky na kvalitní životní prostředí. Vytvářet tak podmínky pro rozvoj účinného a dostupného systému, který bude poskytovat obyvatelům rovné možnosti mobility a dosažitelnosti v území. S ohledem na to vytvářet podmínky pro vybudování a užívání vhodné sítě pěších a cyklistických cest, včetně doprovodné zeleně v místech, kde je to vhodné.															
30	Úroveň technické infrastruktury, zejména dodávku vody a zpracování odpadních vod je nutno koncipovat tak, aby splňovala požadavky na vysokou kvalitu života v současnosti i v budoucnosti.	2	0	2	0	0	1	2	2	1	2	2	2	2	1	V krajích hodnocených 0 je rozvoj technické infrastruktury řešen spíše všeobecně a je spíše zohledněn v jiných článcích. Vazba na Plány vodovodů a kanalizací
31	Vytvářet územní podmínky pro rozvoj decentralizované, efektivní a bezpečné výroby energie z obnovitelných zdrojů, šetrné k životnímu prostředí, s cílem minimalizace jejich negativních vlivů a rizik při respektování přednosti zajištění bezpečného zásobování území energiemi.	1	0	2	0	1	2	2	1	0	2	2	2	2	0	Rozvoj výroby energie z obnovitelných zdrojů zohledněn jen v některých krajích zpravidla bez konkrétního určení způsobu výroby energie. Odkazuje se na podrobnost řešení na úrovni obcí.
32	Při stanovování urbanistické koncepce posoudit kvalitu bytového fondu ve znevýhodněných městských částech a v souladu s požadavky na kvalitní městské struktury, zdravé prostředí a účinnou infrastrukturu věnovat pozornost vymezení ploch přestavby.	1	0	1	0	0	1	1	1	1	0	2	1	1	0	Tato RP v jednotlivých ZÚR identifikována spíše nepřímo s předpokladem konkrétního vyhodnocení v navazujících územně plánovacích dokumentacích.

Z hodnocení vyplývá, že republikové priority uvedené v rámci platné PÚR ČR jsou ve schválených zásadách územního rozvoje v zásadě uplatňovány. Jsou částečně přejímány a zpřesňovány jako obecnější požadavky v území nebo jsou naplňovány v dalších částech ZÚR. U některých RP je naopak odkazováno na podrobnost řešení až na úrovni konkrétních obcí. Nové nebo výrazněji upravené RP v rámci 1. Aktualizace PÚR ČR mohly být reflektovány pouze u ZÚR, u kterých proběhla po jejím schválení aktualizace ZÚR, případně byly vydány nově.

F. VYHODNOCENÍ VLIVŮ UPLATŇOVÁNÍ PÚR ČR, VE ZNĚNÍ AKTUALIZACE Č.1, Z HLEDISKA PODMÍNEK PRO PŘEDCHÁZENÍ ZJIŠTĚNÝM RIZIKŮM OVLIVŇUJÍCÍM POTŘEBY ŽIVOTA SOUČASNÉ GENERACE OBYVATEL ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ A PŘEDPOKLÁDANÝM OHROŽENÍM PODMÍNEK ŽIVOTA GENERACÍ BUDOUCÍCH

Pro potřeby vyhodnocení byla formulována hlavní rizika a ohrožení, která lze dlouhodoběji považovat v rámci ČR za relevantní jak z hlediska současného, tak budoucího. Rizika/ohrožení byla formulována jako cíle, ke kterým je potřeba směřovat. Využita byla Koncepce environmentální bezpečnosti 2016-2020 s výhledem do roku 2030, která byla doplněna o další dokumenty, jako je Strategický rámec Česká republika 2030, Bezpečnostní strategie České republiky, Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky a Státní politika životního prostředí České republiky. Současně byly zohledněny také potřeby uvedené v předchozí Zprávě o uplatňování PÚR ČR.

- 1) Ochrana životního prostředí před mimořádnými událostmi (např. povodně, extrémní meteorologické jevy aj.)
- 2) Ochrana před teroristickými činy
- 3) Odolné ekosystémy a ochrana zdrojů
- 4) Ochrana strategické dopravní a technické infrastruktury
- 5) Ochrana klimatu a adaptace na změny klimatu
- 6) Ochrana zdraví obyvatel
- 7) Snižování nerovnosti ve společnosti
- 8) Energetická efektivita a bezpečnost

Hodnocení uplatňování PÚR ČR, ve znění aktualizace č. 1, ve vztahu k těmto ohrožením a rizikům, bylo provedeno následující formou:

- PÚR ČR působí na dané riziko/ohrožení pozitivně +
- PÚR ČR působí na dané riziko/ohrožení negativně -
- PÚR ČR působí na dané riziko/ohrožení pozitivně i negativně +/-
- PÚR ČR dané riziko/ohrožení neovlivňuje 0

K hodnocení byl doplněn komentář.

Tab. 27: Vyhodnocení uplatňování PÚR ve vztahu k rizikům pro generace současné a budoucí

Oblast rizika - cíl	Hodnocení	Komentář k uplatňování v rámci PÚR
1) Ochrana životního prostředí před mimořádnými událostmi	+	Řešeno v rámci republikových priorit územního plánování v čl. 25 a 26. Dále řešeno v rámci vodního hospodářství v člancích 167, 167a (Nové Heřmínovy) a 167b (VN Skalička).
2) Ochrana před teroristickými činy	0	Tato oblast nemá přímý vztah k územnímu plánování a není v rámci PÚR ČR reflektována.
3) Odolné ekosystémy a ochrana zdrojů	+	Řešeno v rámci republikových priorit územního plánování napříč ve více úrovních v čl. 14, 14a, 19, 20, 20a, 21, 25 a nepřímo i v dalších. Reflektováno průřezově i v dalších částech PÚR, např. v rámci Kritérií a podmínek pro rozhodování o změnách v území, vybraných úkolech pro územní plánování aj.
4) Ochrana strategické dopravní a technické infrastruktury	+	Není a priori řešena problematika kritické infrastruktury, rozvoj strategických dopravních koridorů a technické infrastruktury je jednou ze základních náplní PÚR. Řešeno v rámci částí Koridory a plochy dopravní infrastruktury a Koridory a plochy technické infrastruktury a souvisejících rozvojových záměrů. Dále v rámci úkolů v části 7 a u

Oblast rizika - cíl	Hodnocení	Komentář k uplatňování v rámci PÚR
		vybraných republikových priorit (23, 24, 27, 29)
5) Ochrana klimatu a adaptace na změny klimatu	+	V rámci republikových priorit souvisí s čl. 31, adaptace na změny klimatu reflektovány zejména v čl. 25, nepřímo i v dalších. Ochrana klimatu řešena nepřímo v kap. 7 v čl. 176, 183 a 203.
6) Ochrana zdraví obyvatel	+	Reflektováno v rámci republikových priorit územního plánování, zejména v čl. 24, 24a, 25 a 26.
7) Snižování nerovnosti ve společnosti	+	Na tento požadavek reagují republikové priority v čl. 15, 16, 17, 28, 29, 32 a nepřímo i další. Jedná se o jednu z významných oblastí PÚR ČR, která se prolíná i dalšími kapitolami PÚR ČR, zejména u vymezení rozvojových oblastí a os a specifických oblastí. Z vyhodnocení vyplývají významné regionální disparity s problémovými periferními územími.
8) Energetická efektivita a bezpečnost	+	Řešeno primárně v části Koridory a plochy technické infrastruktury a souvisejících rozvojových záměrů – jedna se o jednu ze stěžejních oblastí PÚR ČR. Odráží se také v rámci kapitoly 7 a u republikových priorit v čl. 31.

Z hodnocení vyplývá, že většina rizik, ať už stávajících nebo budoucích, je v rámci PÚR ČR rozvoje reflektována, ať už jako obecnější požadavek v rámci republikových priorit územního plánování, tak prostřednictvím vymezení rozvojových oblastí a os nebo specifických oblastí (např. Snižování nerovnosti ve společnosti) nebo částech zabývajících se dopravní a technickou infrastrukturou.

PÚR ČR se nezabývá rizikem teroristických činů, neboť se jedná o oblast s velmi nízkou vazbou na oblast územního plánování.

Z vyhodnocení vyplývá, že PÚR ČR přispívá k předcházení řady významných rizik/ohrožení, které mohou ovlivňovat jak potřeby života současné generace obyvatel ČR, tak životy generací budoucích.

G. VÝČET A POPIS ZJIŠTĚNÝCH NEPŘEDPOKLÁDANÝCH NEGATIVNÍCH VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ ZPŮSOBENÝCH UPLATŇOVÁNÍM PÚR ČR, VE ZNĚNÍ AKTUALIZACE Č.1

Politika územního rozvoje ČR 2008 byla schválena v roce 2009; v roce 2015 byla schválena její první aktualizace. Zpracování první aktualizace vycházelo ze Zprávy o uplatňování PÚR ČR 2008. K tomuto návrhu Zprávy o uplatňování PÚR ČR 2008 vydalo dne 14. 6. 2013 Ministerstvo životního prostředí ČR stanovisko ve smyslu § 35 odst. 2 písm. f) stavebního zákona. V rámci této zmiňované Zprávy bylo mimo jiné uvedeno, že „Lze konstatovat, že v rámci vyhodnocení vlivů uplatňování PÚR ČR na udržitelný rozvoj území nebyly zjištěny žádné významné negativní dopady na životní prostředí, ani na celkovou vyváženost územních podmínek ve smyslu § 18 odst. 1 stavebního zákona. Z tohoto důvodu nejsou navrhována žádná opatření k jejich eliminaci, minimalizaci nebo kompenzaci.“ Tento závěr shrnuje míru vlivů PÚR ČR do roku 2013.

Obdobím od 2013 se z hlediska vlivů na životní prostředí zabývají první dvě části této zprávy, a to vlivy na životní prostředí (část A) a vlivy na soustavu Natura 2000. Hodnoceny byly především stav a trendy v jednotlivých oblastech životního prostředí a vztah těchto trendů k PÚR ČR. Z tohoto vyhodnocení vychází, že:

- Ve sledovaném období byla zjištěna řada pozitivních trendů v různých oblastech životního prostředí. Patří mezi ně zlepšení kvality ovzduší, postupná implementace soustavy Natura 2000, rozšiřování plochy zvláště chráněných území, postupné řešení problematiky migrace při výstavbě liniových dopravních staveb, nárůst ekologické stability krajiny v některých částech ČR, zvyšování plochy lesa, zlepšování čištění odpadních vod aj.
- V řadě oblastí životního prostředí je stav stabilizovaný bez výraznějších změn – toto platí např. pro oblast těžby nerostných surovin.
- Byly zjištěny také dílčí negativní trendy, mezi které patří pokračující zábory půdního fondu, pokračující fragmentace krajiny nebo častější výskyt sucha nebo záplav.
- PÚR ČR tyto zmíněné negativní trendy a problémy dostatečně reflektuje v rámci republikových priorit, u rozvojových oblastí a os, u kritérií a podmínek pro rozhodování o změnách v území v člancích specifických oblastí a dalších a snaží se těmto negativním trendům aktivně předcházet.
- Nebyly zjištěny žádné nepředpokládané významně negativní vlivy, které by byly způsobené uplatňováním PÚR ČR.
- Současně byla navržena doporučení pro případnou příští řádnou aktualizaci PÚR ČR, která by měla její působení na životní prostředí zlepšit.

H. NÁVRHY PRO PŘÍPADNOU ELIMINACI, MINIMALIZACI NEBO KOMPENZACI ZJIŠTĚNÝCH NEGATIVNÍCH VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

V předchozí kapitole bylo konstatováno, že nebyly zjištěny žádné nepředpokládané významně negativní vlivy, které by byly způsobené uplatňováním PÚR ČR, ve znění Aktualizace č. 1. Vlivy, které byly zjištěny, potvrzují veskrze závěry Vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, které bylo zpracováno k návrhu 1. aktualizace Politiky územního rozvoje ČR. To obsahuje část zabývající se vlivy na životní prostředí a soustavu Natura 2000 a bylo k němu vydáno stanovisko MŽP, které rovněž stanovuje podmínky pro minimalizaci, předcházení a eliminaci zjištěných negativních vlivů PÚR ČR na životní prostředí. Podmínky obsažené ve stanovisku zůstávají v platnosti.

V rámci Vyhodnocení vlivů uplatňování PÚR ČR na udržitelný rozvoj území tedy nebyly zjištěny významné negativní dopady na životní prostředí.

V rámci Vyhodnocení však byly zjištěny dílčí trendy a skutečnosti, které mají vztah k PÚR ČR. Na základě těchto zjištění byly navrženy níže uvedené podněty pro aktualizaci PÚR ČR, které mají zlepšit účinky této koncepce na udržitelný rozvoj.

I. PODNĚTY NA PŘÍPADNOU AKTUALIZACI PÚR ČR, VE ZNĚNÍ AKTUALIZACE Č.1

Z vyhodnocení vlivů uplatňování Politiky územního rozvoje ČR ve znění aktualizace č. 1 na udržitelný rozvoj území vplynuly podněty na případné úpravy a doplnění PÚR ČR v rámci její následné aktualizace. Jedná se o tyto:

- V rámci republikových priorit upřednostňovat využívání přírodně blízkých opatření pro zadržování a akumulaci vody tam, kde je to možné. Jedná se jedno z adaptačních opatření reagujících na předpokládané změny klimatu.
- V případě plánované výstavby nových vodních děl zohledňovat jejich environmentální dopady.
- Dodržovat konkrétní termíny pro prověření rozvojových záměrů, které mají být implementovány do ZÚR tak, aby došlo ke konkretizaci těchto veřejných zájmů v území v přiměřených lhůtách.
- Vytvářet podmínky pro zvyšování kapacity železničních dopravních cest pro přípravu výstavby nových tratí v rámci „Rychlých spojení“.
- V rámci specifických oblastí prověřit možnost řešení jejich dalšího rozvoje s ohledem na jejich často periferní polohu (zejména zlepšováním dopravní dostupnosti vnitřních periferií a příhraničních oblastí).

J. PŘEHLED POUŽITÝCH ZDROJŮ A SEZNAM ZKRATEK

Přehled použitých zdrojů

- ANDĚL P., PETRŽÍLKA L., GORČICOVÁ I. (2010). *Indikátory fragmentace krajiny / Metodická příručka*. Liberec: Evernia, 68 s. ISBN 978-80-903787-7-3
- ANDĚL, P., GORČICOVÁ, I., HLAVÁČ, V., MIKO, L., ANDĚLOVÁ H. (2005). *Hodnocení fragmentace krajiny dopravou. Metodická příručka*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2005, 99 s.
- CENIA (2013, 2014, 2015, 2016): Statistická ročenka životního prostředí České republiky
- CENIA (2013, 2014, 2015, 2016): Zpráva o životním prostředí České republiky v roce
- CENIA (2014): Zpráva o životním prostředí České republiky 2013
- ČHMÚ (2016). Indikátory - hodnocení čistoty ovzduší. *Český hydrometeorologický ústav: Úsek ochrany čistoty ovzduší* [online]. Dostupné z: <http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/indikatory/indikatory.html>. [cit. 2018-05-23].
- ČHMÚ (2017): Zpráva o životním prostředí České republiky 2016
- ČHMÚ (2017a). Pětileté průměrné koncentrace. *Český hydrometeorologický ústav: Úsek ochrany čistoty ovzduší* [online]. Dostupné z: http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/ozko/ozko_CZ.html. [cit. 2018-05-23].
- ČHMÚ (2017b). Překročení imisních limitů - hodnocení za jeden rok. *Český hydrometeorologický ústav: Úsek ochrany čistoty ovzduší* [online]. Dostupné z: http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/ozko/ozko_CZ.html. [cit. 2018-05-23].
- ČSÚ (2013, 2014, 2015, 2016, 2017): Statistická ročenka České republiky
- ČSÚ (2017a). Aktuální populační vývoj v kostce. *Český statistický úřad*. [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/aktualni-populacni-vyvoj-v-kostce> [cit. 2018-05-23].
- ČSÚ (2017b). Veřejná databáze. *Český statistický úřad*. [online]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=home> [cit. 2018-05-23].
- ČSÚ (2018). Úmrtnostní tabulky. *Český statistický úřad*. [online]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/umrtnostni_tabulky [cit. 2018-05-23].
- ČÚZK (2017): Souhrnné přehledy o půdním fondu z údajů katastru nemovitostí České republiky
- DOSTÁL, I., ANDĚL, P., HAVLÍČEK, M. (2017). New Maps of the Transport Infrastructure's Impact on Biodiversity. In Lněnička, L. /ed./ *Proceedings of 25th Central European Conference Useful Geography: Transfer from Research to Practice*. Brno, Oct 12-13, 2017. Brno: Masaryk univerzity, p. 259-269. ISBN 978-80-210-8908-2. DOI:10.5817/CZ.MUNI.P210-8908-2018
- ERÚ (2014, 2015, 2016, 2017): Roční zpráva o provozu ES ČR
- Eurostat (2018): Database. *European Commission*. [online]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database> [cit. 2018-05-23].
- GAWLAK, CH. (2001). Unzerschnittene verkehrsarme Räume in Deutschland 1999. *Natur und Landschaft*, 76, Heft 11, 481 - 484.
- MD ČR (2013). *Dopravní politika ČR pro období 2014 – 2020 s výhledem do roku 2050*. Praha, Ministerstvo dopravy ČR, 89 s.
- MD ČR (2016). *Koncepce nákladní dopravy pro období 2017-2023 s výhledem do roku 2030*. Praha: Ministerstvo dopravy ČR, 96 s.

- MD ČR (2017a). *Ročenka dopravy Česká republika 2016*. Praha: Ministerstvo dopravy ČR, 172 s.
ISSN 1801-3090.
- MD ČR (2017b). *Program rozvoje rychlých železničních spojení v ČR*. Praha: MD ČR, 81 s.
- MD ČR (2018). *Dopravní sektorové strategie 2. fáze (aktualizace 2017)*. Praha: MD ČR, 344 s.
- MMR (2013): Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020
- MMR (2015): Politika územního rozvoje ČR,
- MPO (2013, 2014, 2015, 2016): Roční zpráva o provozu plynárenské soustavy ČR
- MPO (2014): Aktualizace Státní energetické koncepce České republiky
- MPO (2016): Zpráva o vývoji energetiky v oblasti teplotnictví
- MZE (2007): Plán hlavních povodí ČR
- MZE (2010): Koncepce řešení problematiky ochrany před povodněmi v ČR
- MZE (2011): Generel území chráněných pro akumulaci povrchových vod a základní zásady využití těchto území
- MZE (2011): Koncepce vodohospodářské politiky Ministerstva zemědělství do roku 2015
- MZE (2013): Předběžný přehled významných problémů nakládání s vodami zjištěných v části mezinárodní oblasti povodí Dunaje na území České republiky
- MZE (2014, 2015, 2016, 2017): Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství ČR
- MZE (2014, 2015, 2016, 2017): Zpráva o stavu vodního hospodářství ČR
- MZE (2015): Národní plány povodí – Labe, Dunaje a Odry
- MŽP (2010): Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR
- MŽP (2012): Státní politika životního prostředí České republiky na období 2012 – 2020
- MŽP (2015): Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR
- MŽP (2017): Národní akční plán adaptace na změnu klimatu
- MŽP (2018): Strategický rámec Česká republika 2030
- ÚZIS (2017). Zdravotnická ročenka ČR 2016. *Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*. [online].
Dostupné z: <https://www.uzis.cz/publikace/zdravotnicka-rocenka-ceske-republiky-2016>

www.ceps.cz

www.eri.cz

www.ote-cr.cz

www.cuzk.cz

www.czso.cz

www.mzp.cz

www.natura2000.cz

www.nature.cz

www.csu.cz

www.czso.cz